

Programma- begroting 2022

Gemeente Westerkwartier

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Bestuurlijke hoofdlijnen.....	5
Coronagevolgen in kort bestek.....	10
Technische uitgangspunten.....	14
Programma's.....	15
Programma 0 – Bestuur en ondersteuning	16
Programma 1 – Veiligheid.....	19
Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat	22
Programma 3 – Economie.....	26
Programma 4 – Onderwijs	28
Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie.....	31
Programma 6 – Sociaal domein	36
Programma 7 – Volksgezondheid en milieu.....	40
Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	42
Algemene dekkingsmiddelen	46
A. Overzicht algemene dekkingsmiddelen	48
B. Overhead	49
C. Heffing VPB	50
D. Onvoorzien	50
Paragrafen	52
Paragraaf A – Onderhoud kapitaalgoederen	53
Paragraaf B – Financiering.....	59
Paragraaf C – Bedrijfsvoering	63
Paragraaf D – Verbonden partijen.....	69
Paragraaf E – Grondbeleid	77
Paragraaf F – Weerstandsvermogen en risicobeheersing	81
Paragraaf G – Lokale heffingen.....	88
Paragraaf H – Novatec.....	94
Financiële begroting.....	101
Incidentele baten en lasten.....	105
Prognose meerjarenbalans	110
Bijlagen	111
Overzicht Reserves en Voorzieningen.....	112
Beleidsindicatoren.....	116
Investeringsoverzicht	117
Algemene uitkering meerjarig	118
Kerngegevens	120

Voorwoord

Onder de titel 'Samen Westerkwartier maken' hebben wij, als eerste college van de nieuwe gemeente Westerkwartier, in ons coalitieakkoord het vertrouwen uitgesproken dat we samen met u als raad willen bouwen aan een mooie gemeente Westerkwartier, waar de inwoners trots op kunnen zijn. Op basis van het coalitieakkoord hebben wij de afgelopen drie jaar een ambitieus collegeprogramma uitgevoerd. Parallel daaraan hebben wij veel zaken vanuit de voormalige gemeenten ordentelijk bij elkaar gebracht zodat we nu steeds meer kunnen bouwen op Westerkwartierse kengetallen en kunnen spreken van een Westerkwartierse basis. Daarmee denken wij een goed en mooi fundament te hebben gelegd voor onze jonge gemeente, waar een volgend college op kan voortbouwen. We willen het stokje na de verkiezingen in het voorjaar 2022 graag zorgvuldig en met ambities overdragen. En met die kennis leggen wij alweer de laatste programmabegroting van het huidige college aan u voor.

Wij zijn bestuurlijk gestart in een financieel onzekere tijd die nog steeds voortduurt. En ook de coronacrisis heeft het besturen in de afgelopen anderhalf jaar in sterke mate beïnvloed. Zeker geen sinecure! Het heeft ons er niet van weerhouden om ambities te blijven realiseren en perspectief te blijven bieden aan onze inwoners, instellingen, verenigingen en bedrijven. Daarom bieden wij u, met gepaste trots, hierbij de programmabegroting 2022 aan. Zoals gezegd opnieuw een begroting met ambities, waarmee we stappen naar de toekomst zetten.

Zoals in de perspectiefnota uitgebreid is toegelicht, is het nog steeds besturen en rekenen met onzekerheden. De coronacrisis duurt inmiddels al meer dan anderhalf jaar. Financiële onzekerheden over de (herijking van) rijksbijdragen aan gemeenten. Een klimaatcrisis. Ondanks alles is er nog geen nieuwe regering. Een nieuwe regering die ons juist nu zou kunnen helpen door meer (financiële) duidelijkheid te geven ten aanzien van de bouw van woningen, de hulp aan onze kinderen en jeugd en niet te vergeten de klimaatdoelstellingen. Belangrijke onderwerpen die ook onze gemeente en inwoners raken en waar wij vanuit de dichtbijgedachte onze inwoners graag duidelijkheid en kansen willen bieden.

Helaas is de werkelijkheid anders en hebben we te dealen met deze situatie. Eén ding mag duidelijk zijn, wij zijn geenszins van plan om een afwachtende houding aan te nemen. Integendeel, juist in deze onzekere tijd staan wij dichtbij onze inwoners en steunen hen actief in daden en daar waar nodig financieel. Bij de behandeling van de perspectiefnota gaf u nadrukkelijk blijk dat u ons hierin steunt. Dat sterkt ons in het toekomstgericht besturen van onze mooie gemeente. Samen de blik vooruit in het belang van onze inwoners!

Ondanks de genoemde onzekerheden zien wij juist ook (nieuwe) kansen en mogelijkheden. Des te meer een reden om ook in het komende jaar en de jaren die er op volgen ambities te realiseren en hiervoor extra financiële middelen beschikbaar te stellen. Ja, we weten dat we hiermee een zekere mate van financieel risico nemen, maar dat risico is naar onze mening vele malen kleiner dan niets doen. Niets doen betekent naar onze mening stilstaan en daarmee helpen wij onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en verenigingen in deze bijzondere tijd zeker niet. Daar zijn wij van overtuigd. Juist door te blijven investeren in onze lokale samenleving bieden wij onze inwoners kansen en behouden of versterken wij ons bloeiend verenigingsleven en de maatschappelijke betrokkenheid van inwoners.

Daarom blijven wij in 2022 en volgende jaren investeren in goede voorzieningen voor onze inwoners, onze kwetsbare inwoners en onze dorpen. Investeren in recreatie en toerisme, onze openbare ruimte, wegen en bruggen, woon- en sportvoorzieningen, voorzieningen zoals de potjeswijzer en het kindpakket, schuldhelpverlening, duurzaamheid maar ook cultuur en al het andere dat onze gemeente tot zo'n mooie gemeente maakt van 41 bloeiende dorpen.

Het financiële beeld voor 2022 ziet er redelijk goed uit. Onder aan de streep hebben we een plus die we inzetten om de algemene reserve versneld aan te vullen. Vooralsnog zien we vanaf 2023 een jaarlijks tekort van ruim 1 miljoen. Het is voor nu een momentopname en de tijd zal ons leren hoe deze jaren financieel uitpakken.

We weten dat er nog enkele grote risico's boven de markt hangen, namelijk de herijking gemeentefonds die voor onze gemeente mogelijk negatief uitpakt en de blijvende druk op de uitgaven jeugdzorg. Wij zijn ons terdege bewust van deze risico's en mede daarom zijn wij hierover in gesprek met onze collega gemeenten en het Rijk, met als doel om het risico zoveel mogelijk te beperken dan wel om te buigen tot een kans.

Daar staat tegenover dat we op basis van gedegen en consistent monitoren de gevolgen van corona tot nu toe scherp in beeld hebben. Op basis daarvan denken wij dat de gevolgen minder groot zijn dan vooraf misschien werd gedacht of verondersteld. Ook de komende tijd blijven wij de gevolgen van corona monitoren en nemen wij u daarin mee, zoals u ook de afgelopen periode is gebeurd.

Tot slot: We zijn trots dat we in gezamenlijkheid dit eindresultaat voor 2022 aan u kunnen voorleggen als laatste begroting van onze collegeperiode. Uw inbreng, maar ook die van onze inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties bij onder meer de behandeling van de perspectiefnota en daarbuiten dragen bij aan dit resultaat.

Op basis van het motto van ons coalitieakkoord 'Samen Westerkwartier maken' bouwen we daar op basis van de begroting die voorligt in 2022 verder aan!

Namen het college,

Ard van der Tuuk
burgemeester

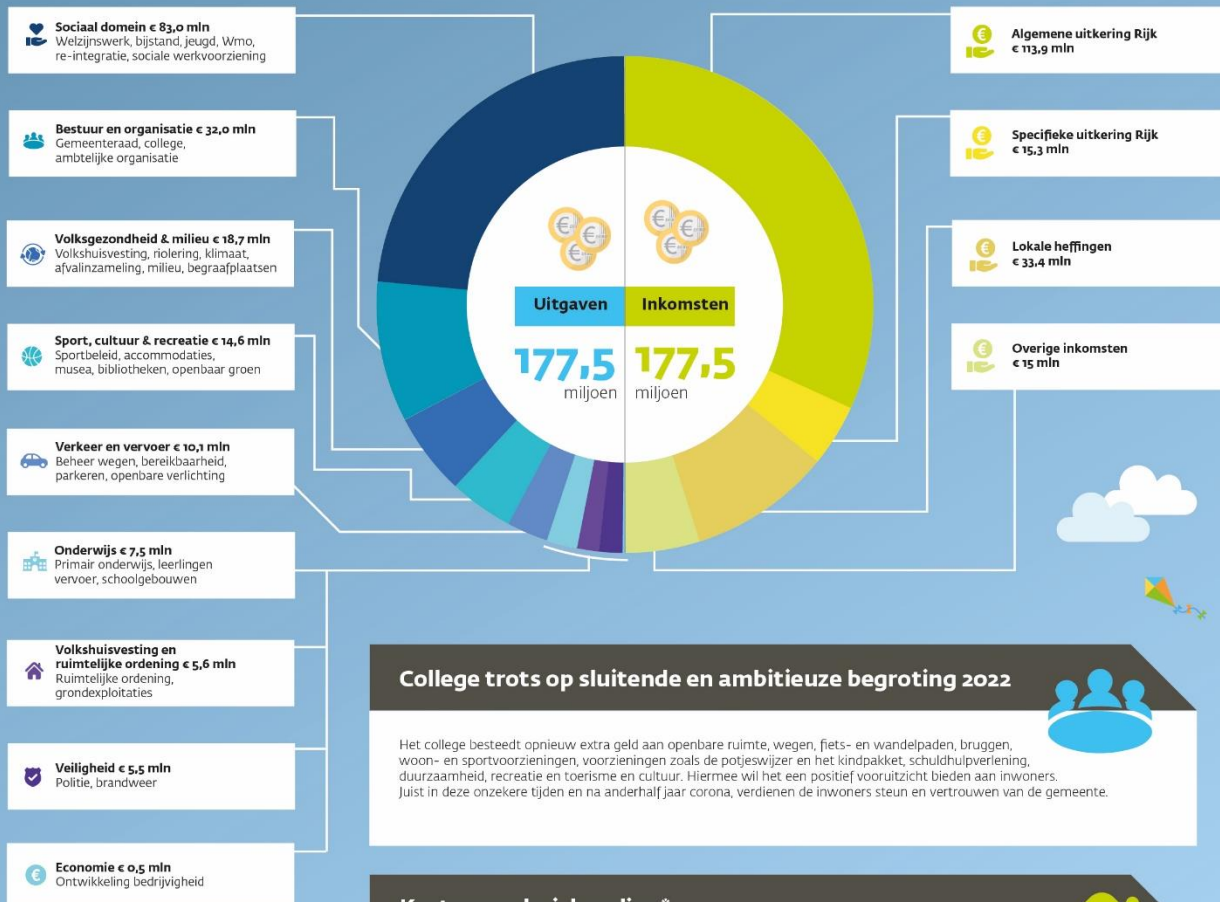
Astrid Schulting
gemeentesecretaris

Begroting 2022

Uitgaven € 177,5 miljoen

Inkomsten € 177,5 miljoen

Dit overzicht is bedoeld om in één oogopslag inzicht te geven in de inkomsten en uitgaven van de gemeente. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend. Bedragen zijn afgerond.

College trots op sluitende en ambitieuze begroting 2022

Het college besteedt opnieuw extra geld aan openbare ruimte, wegen, fiets- en wandelpaden, bruggen, woon- en sportvoorzieningen, voorzieningen zoals de potjeswijzer en het kindpakket, schuldhulpverlening, duurzaamheid, recreatie en toerisme en cultuur. Hiermee wil het een positief vooruitzicht bieden aan inwoners. Juist in deze onzekere tijden en na anderhalf jaar corona, verdienen de inwoners steun en vertrouwen van de gemeente.

Kosten per huishouding*

Onroerendezaakbelasting: € 367 bij een waarde van € 255.000
Afstofstoffenheffing: € 318 bij 250 kg grijs en 130 kg groen
Rioolrecht: € 223

*De definitieve tarieven moeten nog worden vastgesteld

De begroting 2022 vindt u op
www.westerkwartier.nl/begroting2022

Bestuurlijke hoofdlijnen

In het voorwoord gingen wij in op de context waarbinnen wij deze begroting hebben opgesteld. Hieronder schetsen wij de bestuurlijke hoofdlijnen. Die zijn als volgt:

1. Uw beleidsvoornemens zijn verwerkt in deze sluitende begroting 2022
2. We accepteren op dit moment de onzekerheden in het financieel beeld, het nog niet sluitende meerjarenperspectief en het matige weerstandsvermogen
3. We brengen de algemene reserve eerder op peil
4. Het structureel begrotingssaldo is voor 2022 op orde
5. De coronagevolgen zijn en blijven in beeld en vragen vooralsnog geen extra budget

1. UW BELEIDSVOORNEMENS ZIJN VERWERKT IN DEZE SLUITENDE BEGROTING 2022

Ons college wil als eerste college van de gemeente Westerkwartier een goed fundament neerzetten en blijft zich inzetten voor de ambities uit het coalitieakkoord. Daarom investeren we in de uitvoering van de visies die in de afgelopen periode door uw raad als kader zijn vastgesteld en in de perspectiefnota zijn opgenomen, zoals de kwaliteit van de openbare ruimte en recreatie & toerisme.

Voor 2022 bieden we een sluitende begroting aan. We streven naar en werken aan een sluitende meerjarenbegroting, maar hebben valide redenen om op dit moment geen ingrijpende besluiten te nemen. We kiezen er hierbij bewust voor om, juist in deze onzekere tijden, geen grote bezuinigingen en aanvullende lastenverhogingen door te voeren. We accepteren de onzekerheden die er nu zijn. Met name de herijking van het gemeentefonds is een risico, maar mogelijk dienen zich ook kansen aan waardoor het financieel beeld wijzigt. Het is aan het nieuwe college om volgend jaar in de volle breedte een integrale afweging te maken hierin.

2. WE ACCEPTEREN OP DIT MOMENT DE ONZEKERHEDEN IN HET FINANCIËEL BEELD, HET NOG NIET SLUITENDE MEERJARENPERSPECTIEF EN HET MATIGE WEERSTANDSVERMOGEN

In de perspectiefnota 'Perspectief bieden in onzekere tijden' die in juli door uw raad is vastgesteld, hebben we de onzekerheden rondom de rijksmiddelen uitgewerkt in scenario's en een financieel meerjarenbeeld. Dit financieel beeld heeft zich sinds het vaststellen van de perspectiefnota als volgt ontwikkeld:

<i>bedragen in miljoenen euro's, + is voordeel</i>	2022	2023	2024	2025
Saldo perspectiefnota o.b.v. middenscenario	0,2	-1,1	-2,1	-3,5
Ontwikkelingen:				
a. Ontwikkelingen uit PPN naar risicoparagraaf:				
• Herijking gemeentefonds (nog niet definitief)	0,0	1,0	1,9	2,8
• Wmo abonnementstarief (nog niet definitief)	0,0	-0,3	-0,3	-0,3
b. Uitkomsten meicirculaire en actualisatie meerjarenbegroting	-0,1	-1,0	-1,1	-0,3
c. Effect afspraken Jeugdmiddelen	0,6	0,0	-0,4	-0,8
d. Overige begrotingseffecten	-0,2	0	0,3	0,9
Saldo begroting 2022	0,5	-1,4	-1,7	-1,2
♦ Versnelde aanvulling algemene reserve <i>(zie toelichting bij bestuurlijke hoofdlijn 3 'We brengen de algemene reserve eerder op pijl')</i>	-0,5	0,0	0,5	0,0
Saldo na reservemutaties 2022	0	-1,4	-1,3	-1,2

Toelichting op de ontwikkelingen:

- a. Herijking gemeentefonds en Wmo abonnementstarief: De effecten van de ontwikkelingen in de rijksmiddelen die zijn meegenomen in het middenscenario van de perspectiefnota zijn financieel gezien niet eerder een feit dan nadat deze ook in de circulaires zijn verwerkt. Onze begroting 2022 baseren we op de meicirculaire 2021. Dit betekent dat we deze mogelijke effecten nog niet verwerken in de (meerjaren)begroting, maar opnemen in de risicoparagraaf.
- b. Uitkomsten meicirculaire: Uit de meicirculaire 2021 blijkt een negatief effect in het accres, waarmee ontwikkelingen bij de financiën van het Rijk worden vertaald naar gemeenten (samen de trap op, samen de trap af). Over de uitkomsten van de meicirculaire is uw raad geïnformeerd op 16 juni middels een raadsbrief.
- c. Jeugdmiddelen: In het middenscenario zijn we uitgegaan van een structurele oplossing voor de stijgende kosten voor Jeugd door een combinatie van enerzijds financiële compensatie door het Rijk en anderzijds maatregelen in wet- en regelgeving die leiden tot besparingen. Op basis van de afspraken die Rijk en VNG hebben gemaakt om te komen tot een Hervormingsagenda Jeugd valt het positieve effect voor het Westerkwartier vanaf 2023 lager uit (oplopend tot € 0,8 miljoen in 2025), onder meer omdat al rekening wordt gehouden met een bestaande besparingsopgave met maatregelen. Voor 2022 is sprake van een voordeel van € 0,6 miljoen.
- d. Er is sprake van een aantal overige effecten die bij het uitwerken van de begroting 2022 naar voren zijn gekomen, de belangrijkste betreffen:
 - ♦ Voordeel als gevolg van actualisatie van kapitaallasten (effect oplopend tot € 0,6 mln in 2025);
 - ♦ Voordeel door actualisatie OZB-opbrengsten en de verwerking van indexatie daarvan (effect structureel € 0,4 mln);
 - ♦ Voordeel opbrengsten rioolheffing bij verwerken meerjarig 100% kostendekking (effect structureel oplopend tot € 0,3 miljoen in 2025);
 - ♦ Voordeel actualisatie begroting Novatec (effect € 0,2 miljoen vanaf 2025);

- ◆ Voordeel project beschrijven archieven omdat de kosten hiervan eindigen in 2024 (effect € 0,2 miljoen vanaf 2025);
- ◆ Nadeel op rentelasten als gevolg van actualisatie van te betalen externe rente en de doorbelasting naar onze grondexploitaties (effect oplopend tot € 0,5 mln in 2025);
- ◆ Nadeel door ophoging budget hulp bij huishouden doordat het aantal aanvragen hiervoor hoog blijft. Dit hangt samen met het abonnementsstarief en toename van de doelgroep (effect structureel € 0,4 mln).

Het weerstandsvermogen is, mede door het opnemen van de herijking van het gemeentefonds als risico, matig met een ratio van 0,88.

3. WE BRENGEN DE ALGEMENE RESERVE EERDER OP PEIL

We begroten meerjarig zowel de onttrekkingen als de toevoegingen aan de algemene reserve. Door ze te begroten zijn deze toevoegingen en onttrekkingen in beeld en garanderen we dat we ze ook realiseren. Deze werkwijze is afgestemd met de provinciaal toezichthouder en is gelijk aan de werkwijze die u met de begroting 2020 heeft vastgesteld. Zowel in de begroting 2020 als in de begroting 2021 hebben wij gebruik gemaakt van de algemene reserve om te komen tot een meer evenwichtig meerjarenbeeld. Ook in deze begroting 2022 passen we deze systematiek toe, door het positieve saldo van 2022 te gebruiken om de algemene reserve versneld aan te vullen waarbij de al geplande aanvullingen in 2023 en 2024 respectievelijk verlaagd worden en vervallen.

In onderstaand overzicht zetten we dit beeld op een rij.

Begrote inzet en aanvulling algemene reserve (bedragen x €1.000, + is onttrekking en daarmee een voordeel in het begrotingsjaar, - is een toevoeging en daarmee een nadeel in het begrotingsjaar)	2021	2022	2023	2024	2025	cumulatief
Uit begroting 2020	500	-500				0
Uit begroting 2021	1.205	559	-1.311	-453		0
Nieuw uit begroting 2022: versnelde aanvulling		-482	29	453		0
Saldo van inzet en aanvulling algemene reserve	-1.705	423	1.282	0	0	0
Cumulatief effect algemene reserve	0	-1.282	0	0	0	

In het overzicht Reserves en Voorzieningen is meer informatie opgenomen over het begrote verloop in de algemene reserve.

4. HET STRUCTUREEL BEGROTINGSSALDO IS VOOR 2022 OP ORDE

Om te toetsen of er sprake is van een *structureel* meerjarig sluitende begroting is het van belang om duidelijk onderscheid te maken in de structurele en incidentele componenten uit de begroting. De provinciaal toezichthouders hebben daar in het gemeenschappelijk financieel toezichtkader gemeenten 2020 een uniforme tabel voor opgesteld die we hieronder tonen.

Structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000, + is voordeel)	2022	2023	2024	2025
Saldo baten en lasten (voor bestemming)	2.007	-813	-1.950	-1.650
Saldo mutaties reserves	-2.007	-623	661	425
Begrotingssaldo	0	-1.436	-1.289	-1.225
Saldo incidentele baten en lasten	1.692	1.932	510	907
Structureel begrotingssaldo	1.692	496	-779	-318

Conform de Gemeentewet stelt de gemeenteraad de begroting voor het komende jaar vast, waarbij het de meerjarenraming ter kennisname ontvangt. Uit bovenstaande tabel blijkt dat voor 2022 het saldo van de structurele baten en lasten € 1,7 miljoen positief is. Vanaf 2024 is dit saldo negatief, er is voldoende tijd om in de begroting 2023 bijstellingen voor de volgende jaren voor te bereiden.

In het Overzicht incidentele lasten en baten in de financiële begroting is een verdere uitwerking opgenomen.

5. DE CORONAGEVOLGEN ZIJN EN BLIJVEN IN BEELD EN VRAGEN VOORALSNOG GEEN EXTRA BUDGET

Door tijdige en gedegen monitoring van de maatschappelijke effecten van de coronapandemie hebben we een beeld waar we nu staan. We weten wat we hebben gedaan en we weten waar onze aandacht nodig is en blijft. Het verloop van de gevolgen van de coronacrisis blijft evenwel onzeker. Daarom blijven we monitoren, zodat we waar nodig kunnen sturen en in de nieuwe collegeperiode handvatten hebben om prioriteiten te stellen in het beleid en de uitvoering.

Vooralsnog voorzien we boven op de rijksmiddelen geen aanvullende budgetvraag voor de bestrijding van de corona-effecten. De extra middelen die we ontvangen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (in de periode augustus 2021 tot en met juli 2023) zetten we in voor het verkleinen van onderwijsachterstanden en onderwijskansenongelijkheid. Daarnaast stellen we voor om, via de budgetoverheveling in december, een deel van de rijksmiddelen die in 2021 niet volledig zijn benut te reserveren voor het opvangen van mogelijke gevolgen van corona in 2022. Deze middelen kunnen indien nodig worden ingezet voor ondersteuning van bijvoorbeeld sport, dorpshuizen en de culturele sector. In het volgende hoofdstuk gaan we nader in op de coronagevolgen.

Coronagevolgen in kort bestek

De coronacrisis is voor ons allemaal een roerige tijd. Een tijd die ons, onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen voor nieuwe uitdagingen stelde. Maar er zijn ook nieuwe verbindingen gelegd en er waren nieuwe kansen. Met elkaar hebben we er in ieder geval alles aan gedaan om de effecten van de coronacrisis in goede banen te leiden. Intern met het kernteam corona en extern samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers hebben we gewerkt aan herstel en vernieuwing.

In 2020 en 2021 lag de focus natuurlijk allereerst op de uitwerking van het regeringsbeleid rondom contact, bezoek en evenementen. Daarnaast hebben we veel aandacht besteed aan de uitvoering van de opeenvolgende compensatieregelingen voor inwoners en ondernemers, zoals de TONK en de TOZO. We zijn vroegtijdig begonnen met het monitoren van de maatschappelijke effecten in onze gemeente en het effect op de (uitvoering van) gemeentelijk beleid. We hebben uw raad hier vanaf het begin in meegenomen, bijvoorbeeld met de maandelijks raadsbrieven.

De effecten voor de begroting 2022 en het meerjarenbeeld beschrijven we in deze paragraaf en in de daarbij behorende rapportage, die u heeft ontvangen. We schetsen daarin waar we na anderhalf jaar meten en monitoren staan en wat dit betekent voor onze inwoners. We laten zien hoe zich dit verhoudt tot het beleid en welke maatregelen we al hebben getroffen en welke we mogelijk nog moeten treffen. Daarbij hebben we goed in verbinding gestaan met onze inwoners, maatschappelijke organisatie en bedrijven. Zo konden we vroegtijdig op ontwikkelingen inspelen. Mede hierdoor zijn de gevolgen van de coronacrisis voor onze gemeente op dit moment over het algemeen redelijk goed beheersbaar. We spreken daarom vooralsnog niet over een herstelplan. We blijven ook de komende tijd monitoren. Deze informatie zien wij als instrument voor ons huidige beleid, als bouwsteen voor het nieuwe collegeprogramma en bij het bepalen van de Westerkwartierse koers voor de periode 2022-2026.

EERSTE BEELD

De monitoring beslaat een groot aantal aspecten van de samenleving. Dat doet recht aan de complexiteit van het vraagstuk. De resultaten zijn weergegeven in het rapport dat u heeft ontvangen. Toch willen we onze bevindingen kort samenvatten. Het Westerkwartier heeft – in grote lijnen – de coronacrisis goed doorstaan. De negatieve effecten zijn in lijn met de landelijke ontwikkelingen: de horeca heeft een flinke klap gehad, er zijn onderwijsachterstanden en vooral het sociale leven van onze inwoners heeft te lijden gehad. Hierna werken we dit eerste beeld uit in de vier aandachtsgebieden die we hebben onderzocht.

Gezondheid (inclusief mantelzorg, jeugdzorg, Wmo-ondersteuning, welzijnswerk)

Het gros van onze inwoners is – ondanks corona – nog steeds tevreden over het leven. Dat geldt voor jong en oud. Wel is het zo dat de jeugd duidelijk de effecten van de coronacrisis heeft ervaren. Zo is de druk bij de zorgaanbieders toegenomen. De wachttijd in de jeugdzorg is opgelopen, net als bij andere vormen van zorg. De zwaarte van de problematiek neemt toe. Ook is er druk door het langdurig gebrek aan face-to-face-contact en de beperkte doorstroombmogelijkheden. Binnen

bestaande indicaties werd soms zwaardere zorg ingezet. Soms op initiatief van de aanbieder zelf, soms op verzoek van de consulent. In beide gevallen in overleg met het gezin.

Sociaal Werk De Schans besteedt extra aandacht aan overlast door de jeugd. Ook werken we aan de gezondheid van jongeren met de zogenaamde JOGG-aanpak. De lichamelijke gezondheid is ook een belangrijk aandachtspunt in Kickstart Westerkwartier. In dit programma krijgen kinderen extra lessen, workshops over bijvoorbeeld gezond en voedzaam eten, bewegen, een gebalanceerde levensstijl en kunst en cultuur. Het programma ontvangt steun van de Provincie Groningen.

We zetten overigens in op een gezonde leefstijl voor alle inwoners. In navolging van het Nationaal Preventieakkoord, ontwikkelen we in het Westerkwartier een Lokaal Preventieakkoord. Daarnaast hebben we een Sportakkoord en Voedselakkoord.

Binnen de Wmo zien we slechts een enkele melding direct gerelateerd aan corona. Wel hebben zorgaanbieders te maken gehad met langere wachttijden. Dat kan de langere doorlooptijden verklaren. De wachttijden van de GGZ zijn opgelopen naar 13 tot 21 weken.

Het aantal ondernemers met psychische hulpvragen is iets meer dan 10%. Waar nodig worden ook zij doorverwezen naar zorgprofessionals.

In de meldingen is eenzaamheid nog steeds een veel voorkomend thema. In de week tegen eenzaamheid organiseren we daarom een programma gericht op ontmoeting.

Verder zien we een toename van onzichtbaar geweld in afhankelijkheidsrelaties. Huiselijk geweld blijft een belangrijk aandachtspunt, ook al bleef de verwachte toename van meldingen uit.

Bekend is dat er landelijk meer meldingen van online fraude zijn. We zien dit ook in onze gemeente. We nemen daarom online fraude op als speerpunt in het uitvoeringsplan Integrale veiligheid 2022.

Werk, inkomen, onderwijs en ondernemen (inclusief recreatie en toerisme)

De onderwijsachterstanden en onderwijskansenongelijkheid zijn vergroot door corona. Dit signaal komt vanuit het basis- en voortgezet onderwijs. Daarnaast is vooral het begrijpend lezen bij veel kinderen achtergebleven. Om deze effecten tegen te gaan zetten we het budget voor onderwijsachterstanden breed in, van voorschoolse opvang tot middelbaar onderwijs. Het Nationaal Programma Onderwijs is een aanvulling op bestaand beleid. Samen met schoolbesturen kijken we waar het geld het beste kan worden besteed. Dat komt ten goede aan de jeugd en jongeren.

De gemeente informeert ondernemers en bedrijven continu over de verschillende financiële regelingen. De economie in het Westerkwartier is sterk gebleken. Daarom is vanaf 2022 geen nieuw budget nodig voor ondersteuning van de economie. Wel willen we de ontheffing zondag openstelling winkels vooralsnog handhaven tot 1 juli 2022. Dit om de winkels de kans te bieden zich zo nodig nog beter te kunnen herstellen van de gevolgen van de corona. Ook zorgen we ervoor dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt arbeidsfit worden en uit kunnen stromen naar een betaalde baan. Vanuit de gemeente wordt continu onderzocht wat de arbeidsmarkt vraagt. We werken samen in de regio (Werk in Zicht) en starten kleinschalige projecten. Daarbij ligt de nadruk op scholing en bemiddeling naar een betaalde baan. Wij hebben daarbij specifiek aandacht voor beroepen waar op dit moment personele schaarste is.

Sociale contacten en vrije tijd/ meedoen (inclusief sport en cultuur)

Sociale contacten hebben, net als elders in het land, te lijden gehad van de beperkingen die de coronacrisis ons heeft opgelegd. Dat zien we als gemeente heel concreet terug op een aantal terreinen. Als eerste in de sport. Binnensport (en de daarmee samenhangende exploitanten van binnensportaccommodaties) heeft veel last gehad van corona. Seniorensport is bijna volledig stil komen te liggen. Mede hierdoor zijn veel lesgevers van baan veranderd. Dat bemoeilijkt het opstarten. Voor sport en cultuur zijn diverse financiële steunmaatregelen ontwikkeld. Deze lijken voorsnog voldoende. Extra aandacht voor de positie van de sportexploitanten blijft ook na afloop van de coronasteun nodig.

Ook bij de dorpshuizen zijn de gevolgen merkbaar. Dorpshuizen zijn veel inkomsten misgelopen doordat activiteiten niet door zijn gegaan. Dit maakt de exploitatie en het openhouden van dorpshuizen lastiger. Een aantal dorpshuizen heeft coronasteun gekregen. Daarnaast wordt momenteel beleid ontwikkeld voor buurt- en dorpshuizen. Op het moment dat organisaties bij ons aankloppen voor steun, bekijken we wat we kunnen doen. Ook wordt gekeken wat de organisatie zelf kan en moet doen om de continuïteit te waarborgen.

Landelijk is het aantal vrijwilligers gedaald. Sociaal Werk De Schans ziet deze trend nog niet in het Westerkwartier. Omdat onze samenleving sterk op vrijwilligers draait, blijven we dit onderwerp goed monitoren.

Uit gesprekken met recreatieondernemers blijkt in 2020 een groei van bezoekers. We kunnen nog niet zeggen hoe dit in 2021 uitpakt. Bezoekers kwamen uit het hele land en uit de directe omgeving.

Concerten en voorstellingen draaien nog niet kostendekkend. Ook met het loslaten van de anderhalve metermaatregelen per 25 september 2021 duurt het even voordat dit weer kan. De kost gaat immers ook hier voor de baat uit. Voor de culturele sector verwachten we dat, zolang er nog beperkende maatregelen gelden, de opbrengsten achter zullen blijven bij de kosten. We houden hier goed de vinger aan de pols en zorgen voor de nodige ondersteuning. Zo werken we op dit moment aan een uitvoeringsplan om de musea te versterken. Meer bezoekers krijgen en vindbaarheid, bijvoorbeeld met een goede website, zijn daarbij van belang.

Ruimtelijke ordening (inclusief woningmarkt, leefomgeving, thuiswerken, verkeer en vervoer)

Op het gebied van ruimtelijke ordening zien we in feite vooral vragen op het gebied van afval. Door het thuiswerken en thuisblijven is het aanbod groter geworden. Dit heeft consequenties voor het arbeidsdeel doordat meer inzamelaars nodig zijn. Corona heeft de nodige impact gehad op de kilo's afval en op die inzet. Vooral op de gemeentelijke milieustraten moesten organisatorische maatregelen worden getroffen om de grotere toevloed van bezoekers aan te kunnen, ook in relatie tot de coronamaatregelen. Routes duurden langer vanwege het grotere aanbod. Personeel moest met busjes worden nagebracht, omdat anders niet aan de afstandseisen kon worden voldaan. Het KCC kreeg veel vragen en er was veel extra overleg en controle nodig om de zaak in goede banen te leiden. De tegemoetkoming van het rijk ten aanzien van de meerkosten in de afvalinzameling was volstrekt onvoldoende in relatie tot de unieke afvalinzameling in het Westerkwartier. We houden bij deze ontwikkelingen vinger aan de pols.

De woningmarkt stond voor de coronacrisis al onder hoogspanning. Landelijk wordt verwacht dat deze druk mede door de coronacrisis toeneemt. Het gaat daarbij met name om de effecten ten

gevolge van het thuiswerken en de daaruit voortvloeiende behoefte aan ruimte in de thuisomgeving. Daarnaast worden ook effecten op gebied van vervoer verwacht. Wij blijven ook hierop goed in contact met spelers op de woningmarkt.

Door de crisis heeft de hele bezoekerseconomie (horeca, cultuur, evenementen, toerisme) het stevige te verduren gehad. Daarnaast heeft de coronacrisis ervoor gezorgd dat de trend van online winkelen is versterkt. Landelijk wordt aandacht gevraagd voor transformatie van dorpscentra en dat biedt kansen. Zo kunnen we structurele leegstand en ondermijning voorkomen.

TOT SLOT

Resumerend, we hebben een beeld waar we nu staan. We weten wat we hebben gedaan. We weten waar onze aandacht nodig is en blijft. Het verloop van de coronacrisis blijft evenwel onzeker. Daarom blijven we monitoren, zodat we waar nodig kunnen sturen en in de nieuwe collegeperiode handvatten hebben om prioriteiten te stellen in het beleid en de uitvoering.

Vooralsnog voorzien we boven op de rijksmiddelen geen aanvullende budgetvraag voor de bestrijding van de corona-effecten. De extra middelen die we ontvangen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (in de periode augustus 2021 tot en met juli 2023) zetten we in voor het verkleinen van onderwijsachterstanden en onderwijskansenongelijkheid. Daarnaast stellen we voor om, via de budgetoverheveling in december, een deel van de rijksmiddelen die in 2021 beschikbaar zijn gesteld en niet volledig zijn benut te reserveren voor het opvangen van mogelijke gevolgen van corona in 2022. Deze middelen kunnen indien nodig worden ingezet voor ondersteuning van bijvoorbeeld sport, dorpshuizen en de culturele sector.

Technische uitgangspunten

Bij het opstellen van de begroting 2022 hebben wij de volgende uitgangspunten gehanteerd.

- ◆ Zowel aan de lasten- als aan de batenkant verwerken we alleen de indexatie voor het komend jaar. Bij de baten betekent dit dat we de algemene uitkering hebben berekend met constante prijzen dus exclusief inflatiecorrectie voor de jaren na 2022, en bij de OZB-opbrengst begroten we geen meeropbrengst door indexatie na 2022. Bij de lasten betekent het dat we loonkosten, subsidies, bijdragen na 2022 niet laten stijgen als gevolg van verwachte loon- en prijsaanpassing.
- ◆ Voor de loonkosten is rekening gehouden met een stijging van 1,2% in 2022 ten opzichte van 2021. Voor het percentage baseren we ons op cijfers van het Centraal Plan Bureau (CPB) die in de meicirculaire zijn genoemd.
- ◆ Voor indexatie van subsidies en tarieven maken we gebruik van de consumentenprijsindex. Indien van toepassing baseren we ons op de index van het CPB in de meicirculaire 2021, deze is 1,5%.
- ◆ Voor de baten uit de algemene uitkering baseren we ons op de meicirculaire 2021.
- ◆ Verwerking extra middelen jeugd 2019: Gemeenten ontvangen in 2019, 2020, 2021 en 2022 extra middelen jeugdzorg via het gemeentefonds. Provinciaal toezichthouders, het ministerie van Binnenlandse Zaken en de VNG hebben afgesproken dat gemeenten deze middelen ook in de jaren daarna mogen opnemen. We maken hiervan gebruik door in 2023, 2024 en 2025 een bedrag van € 1.162.000 aan extra middelen te begroten.
- ◆ Verwerking extra middelen jeugd 2021: Rijk en VNG hebben afspraken gemaakt om te komen tot een hervormingsagenda. In lijn met die afspraken gaan wij er van uit dat er een structurele oplossing komt door een combinatie van enerzijds financiële compensatie door het Rijk en anderzijds maatregelen in wet- en regelgeving die leiden tot besparingen. Zoals de toezichthouders hebben aangegeven hebben wij 75% van de noodzakelijke extra middelen verwerkt als nog te ontvangen compensatie, bij de algemene uitkering. Daarnaast hebben we 25% als taakstelling opgenomen.
- ◆ De herijking gemeentefonds is opgenomen in de risicoparagraaf, omdat nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden en de herijking nog niet in een circulaire is verwerkt.
- ◆ Voor de externe rente hanteren we een percentage van 0%.
- ◆ Da tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn gebaseerd op 100% kostendekking.
- ◆ Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien maken geen deel uit van de programma's en worden apart gepresenteerd.

Programma's

In de begroting treft u de volgende programma's aan:

- ◆ Programma 0 – Bestuur en ondersteuning
- ◆ Programma 1 – Veiligheid
- ◆ Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat
- ◆ Programma 3 – Economie
- ◆ Programma 4 – Onderwijs
- ◆ Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie
- ◆ Programma 6 – Sociaal domein
- ◆ Programma 7 – Volksgezondheid en milieu
- ◆ Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Daarnaast worden de algemene dekkingsmiddelen apart toegelicht:

- A. Overzicht algemene dekkingsmiddelen
- B. Overhead
- C. Heffing VPB
- D. Onvoorzien

Programma o – Bestuur en ondersteuning

Omschrijving

Onder dit programma valt het besturen en de ondersteuning voor het besturen van de gemeente. Het besturen van de gemeente door de gemeenteraad, de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders. Het ondersteunen van de raad door de griffie. Het ondersteunen bij de taken van het college van burgemeester en wethouders door de gemeentesecretaris c.a., evenals verkiezingen en burgerzaken.

Actuele beleidscontext

Onze gemeente werkt aan haar eigen positie en de positie in de regio. Daarbij willen we midden in de samenleving staan. Handelen vindt plaats vanuit de kernwaarden Dichtbij, Nuchter en Ambitieuus. Het bestuur en de gemeentelijke organisatie wil worden ervaren als betrouwbare partner met een strategische koers. We werken aan onze strategische koers en willen onze ambities waarmaken die passen bij een gemeente met ruim 63.000 inwoners.

Dit willen we bereiken in 2022

- ◆ We willen meer resultaten bereiken in samenwerking met onze omgeving, zoals het onderwijs, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden om gezamenlijk het hoofd te bieden aan de uitdagingen waar we als samenleving voor staan.
- ◆ We verlenen onze diensten volgens het dienstverlenings- en werkconcept Dichtbij en Duurzaam. Dat betekent onder andere dat we maatwerk zo dichtbij mogelijk hebben georganiseerd: we gaan erop af, we hebben het gesprek daar waar de inwoner dat wil. Standaard werk hebben we zoveel mogelijk efficiënt en digitaal ingericht, waarbij altijd een hulplijn is waar inwoners telefonisch en fysiek terecht kunnen. We werken vanuit uitvalsbases en onze kantoorlocatie(s) is (zijn) gericht op ontmoeting.
- ◆ Het team digitale informatie ondersteunt de teams met dashboards om inzicht te krijgen in de data van onze dienstverlening.
- ◆ We bieden onze inwoners de mogelijkheid om digitaal bij de RDW een aanvraag te doen van verlenging van hun rijbewijs.
- ◆ Wij willen een moderne gemeente zijn die de inwoners centraal stelt en dichtbij onze inwoners staat. Dichtbij zijn is voor ons luisteren, aansluiten en meebewegen. Voor de communicatie betekent dat luisteren naar onze inwoners, aansluiten bij hun belevingswereld en hen betrekken bij onze plannen en daar onze communicatie-inzet op afstemmen. We willen ook een gemeente zijn waarin mensen in verbinding staan met elkaar. Ook kijken we daarbij naar de laatste technische mogelijkheden en willen we innovatie stimuleren. In dit verband zoeken we onder meer naar nieuwe mogelijkheden om met onze samenleving in contact te staan. Daarmee willen we een antwoord geven op economische en maatschappelijke uitdagingen. Heel concreet houdt het in dat we het gebiedscoöperatiemodellen de innovatiewerkplaatsen ondersteunen bij het professionaliseren, het netwerk uitbreiden en opschalen.

Taakvelden

- o.1 Bestuur
- o.2 Burgerzaken

Paragrafen

- D. Verbonden partijen
- G. Lokale heffingen

Verbonden partijen

Eems Dollard Regio

Dit gaan we nieuw doen in 2022 en verder

Hieronder vermelden we de voorstellen nieuw beleid op de taakvelden Bestuur en Burgerzaken. Voorstellen met betrekking tot overhead zijn terug te vinden bij het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Investering		2022	2023	2024	2025
	Jaar	Bedrag				
Vergoedingen Raad			100	100	100	100
Vergoedingen college B en W			164	164	164	164
Bijdrage VNG en VGG			20	20	20	20
Verkiezingen			150	150	150	150
iBurgerzaken - iDocumentcreatie en iBrondocumenten			14	14	14	14
			448	448	448	448

- ♦ *Vergoedingen raad:* Voor vergoedingen raad is structureel te weinig begroot. Eind 2019 is de vergoeding voor raadsleden verhoogd in verband met arbeidsongeschiktheidsbijdrage. In 2020 zijn de begrote bedragen incidenteel verhoogd, nu moet structurele verhoging plaatsvinden.
- ♦ *Vergoedingen college B en W:* Voor vergoedingen college is structureel te weinig begroot. In 2020 zijn de begrote bedragen incidenteel verhoogd, nu moet structurele verhoging plaatsvinden.
- ♦ *Bijdrage VNG en VGG:* In de begroting 2021 is een te laag bedrag geraamd voor de kosten van de samenwerkingsverbanden VNG en VGG. Op basis van inwonersaantallen dient deze post met ingang van 2022 structureel te worden verhoogd met een bedrag van € 20.000.
- ♦ *Verkiezingen:* In onze begroting is nog geen bedrag opgenomen voor het organiseren van verkiezingen. De volgende verkiezingen staan gepland: Gemeenteraad (2022), Provinciale Staten en waterschap (2023), Europees Parlement (2024), Tweede Kamer (2025). We nemen hiervoor structureel € 150.000 in de begroting op.
- ♦ Bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2021 is in verband met Covid-19 een aantal maatregelen genomen die extra kosten met zich meebrachten. Het is nog niet bekend of deze maatregelen in stand blijven (bijvoorbeeld vervroegd stemmen, briefstemmen, uitbreiding bezetting stembureaus). We gaan er van uit dat we voor deze mogelijke extra kosten compensatie ontvangen via de algemene uitkering.
- ♦ *iBurgerzaken:* iBurgerzaken is het softwarepakket dat wij gebruiken voor de BasisRegistratie Personen (BRP) en gerelateerde producten, zoals burgerlijke stand, reisdocumenten, naturalisatie en verkiezingen. Dit pakket wordt regelmatig uitgebreid met apps die een verbetering en of aanvulling zijn. Voor de apps iDocumentcreatie (om standaard brieven en formulieren te maken) en iBrondocumenten (voor opslag, ontsluiting en archivering) is een extra budget van structureel € 14.000 nodig.

Dit gaat het kosten

Programma o <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Baten	892	987	972	972	972	972
Lasten	4.515	5.654	4.922	4.921	4.921	4.921
Totaal saldo van baten en lasten	3.623	4.667	3.951	3.949	3.949	3.949
Toevoeging reserve						
Onttrekking reserve		181				
Geraamd resultaat	3.623	4.486	3.951	3.949	3.949	3.949

Programma 1 – Veiligheid

Omschrijving

Iedereen moet zich veilig voelen in de eigen leefomgeving. Risicovolle verkeerssituaties, overlast en criminaliteit geven een onveilig gevoel. Het is belangrijk dat de gemeente, als regisseur op veiligheid, hierop acteert. Dit doen we onder andere door om de vier jaar een Integraal Veiligheidsplan op te stellen en jaarlijks op basis van dit beleid een uitvoeringsplan. Vanuit dit programma wordt bij veiligheidsvraagstukken zowel intern als extern samengewerkt met een breed netwerk van teams, diensten en (overheids)organisaties. Ook onze eigen boa's en de politie vervullen hierin een belangrijke rol. De integrale advisering en uitvoering van hulpverlening bij branden, rampen en crisisbeheersing is ondergebracht bij de Veiligheidsregio Groningen.

Actuele beleidscontext

In 2020 is het integraal Veiligheidsbeleid door de raad vastgesteld. Jaarlijks wordt hierop gebaseerd een uitvoeringsplan vastgesteld, zo ook voor 2022. Voor 2022 zal Ondernijning, Cybercriminaliteit en het versterken van zorg en veiligheid als speerpunt worden opgenomen. In het uitvoeringsplan wordt ook een specificatie van de kosten meegenomen ter uitvoering van het plan.

Onder de activiteiten van de Veiligheidsregio (VRG) vallen de brandweezorg, crisisbeheersing, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en de gemeentelijke kolom (gemeenten). De VRG helpt onze gemeente repressief bij brandweezorg, crisisbeheersing, bevolkingszorg zoals crisiscommunicatie en geneeskundige hulpverlening. Op preventief gebied adviseert VRG in alle onderdelen van de veiligheidsketen: pro-actie, preventie, preparatie, repressie en nazorg. We leveren een financiële, bestuurlijke en operationele (personele) bijdrage aan de Veiligheidsregio.

Dit willen we bereiken in 2022

- ◆ *Openbare orde en veiligheid:* We maken een jaarlijks uitvoeringplan gericht op het behalen van de beleidsdoelen. Een veilige samenleving houden en maken we samen met interne en externe partners. In 2022 zullen we specifieke aandacht besteden aan ondernijning, cybercriminaliteit en het versterken van zorg en veiligheid.
- ◆ *Brandweezorg:* Vanuit het Veiligheidsplan 2020-2024 heeft de brandweer de ambitie om zich nog meer te richten op het voorkomen van branden en ongevallen. Dit via advisering over aanvragen voor o.a. omgevingsvergunningen en het actief adviseren en voorlichten over brandveiligheid. Ook zal de brandweer het regionaal repressief dekkingsplan actualiseren. Daarnaast gaan we in 2022 extra inzetten op het project extern bluswater, door het baggeren van oppervlaktewater en het informeren van inwoners die wonen op plaatsen waar geen of onvoldoende bluswater voorhanden.
- ◆ *Crisisbeheersing:* Crisisbeheersing vraagt van onze gemeente dat we zorgen voor bezetting van de lokale crisisfuncties en dat we een bijdrage leveren aan de regionale crisisorganisatie. Om goed voorbereid te zijn op ernstige gebeurtenissen vraagt vakbekwaamheid onze structurele aandacht.

Taakvelden

- 1.1 Brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

Paragrafen

- D. Verbonden partijen
- G. Lokale heffingen

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Groningen

Dit gaan we nieuw doen in 2022 en verder

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Investering		2022	2023	2024	2025
	Jaar	Bedrag				
Opvang zwerfdieren			10	10	10	10
Externe bluswatervoorziening (preventie en voorlichting))				20	20	20
Zorg- en Veiligheidshuis Groningen			58	58	58	58
Structurele dekking BOA capaciteit			89	89	89	89
			157	177	177	177

- ◆ *Opvang zwerfdieren:* Voor de opvang zwerfdieren is vanaf 2020 structureel € 58.800 begroot voor de jaarlijkse bijdrage aan de Dierenambulance. Bij deze post was nog geen rekening gehouden met andere kosten voor diergeneeskundige hulp en voor afvoerkosten van dode dieren. Daarvoor dient het budget structureel met € 10.000 te worden verhoogd.
- ◆ *Externe bluswatervoorziening (preventie; voorlichting en aanbieden passende maatregelen):* De gemeente is verantwoordelijk voor het voorzien in voldoende bluswater. Voor de jaren 2021 en 2022 heeft de raad € 50.000 beschikbaar gesteld. Hiervan heeft € 30.000 betrekking op repressieve maatregelen, waarmee de brandveiligheid op een acceptabel niveau wordt gebracht door het op niveau brengen van brandkranen, brandputten en open watervoorzieningen. Daarnaast is € 20.000 bestemd voor preventieve maatregelen in de vorm van onder meer voorlichting(smateriaal). Om ook voor de jaren na 2022 een acceptabel niveau te kunnen bieden is voorgesteld om het bedrag van € 50.000 structureel te maken. De preventieve maatregelen worden verwerkt op programma 1, de repressieve op programma 2.
- ◆ *Zorg- en Veiligheidshuis Groningen:* De gemeente Westerkwartier is convenantpartner van het Zorg- en Veiligheidshuis Groningen (ZVHG, voorheen genaamd het Actiecentrum Veiligheid en Zorg). In onze begroting is hiervoor structureel € 25.900 gereserveerd, voor de nazorg ex-gedetineerden, aanpak mensenhandel en een algemene bijdrage. Het budget is de optelsom van de structurele bijdragen van de voormalige gemeenten. In 2019 zijn de taken uitgebreid met coördinatie van problematische jeugd(groepen) en uitbreiding van de jeugdgroepen aanpak. En in 2020 is ketenregie en zorgcoördinatie op het thema mensenhandel toegevoegd. Door deze uitbreidingen liggen de werkelijke kosten veel hoger dan begroot, er is structureel € 58.000 extra budget nodig.
- ◆ *Structurele dekking BOA capaciteit:* In de begroting 2021 is de BOA capaciteit uitgebreid om in overeenstemming te brengen met het areaal van de gemeente Westerkwartier. Nu wordt dit structureel in de begroting doorgevoerd. Hiermee wordt de continuïteit gegarandeerd ten aanzien van de handhaving.

Dit gaat het kosten

Programma 1 <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Baten	42	48	38	38	38	38
Lasten	5.259	5.788	5.473	5.472	5.472	5.229
Totaal saldo van baten en lasten	5.217	5.741	5.436	5.434	5.434	5.191
Toevoeging reserve	265					
Onttrekking reserve		106	238	238	238	
Geraamd resultaat	5.482	5.635	5.198	5.196	5.196	5.191

Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat

Omschrijving

Dit programma omvat het onderhoud en verbetering van de openbare ruimte. Het gaat verder over het uitvoeren van maatregelen voor een betere bereikbaarheid en verkeersmobiliteit, parkeren en de realisatie van nieuwe fysieke infrastructuur. De belangrijkste taken die vallen onder dit programma zijn het uitvoeren van beheertaken, het veiligheidsonderhoud, het dagelijks en regulier onderhoud, het groot onderhoud en de (her-) inrichtingen in de openbare ruimte. De gladheidsbestrijding in de wintermaanden hoort hier ook bij.

Actuele beleidscontext

Wij regisseren de uitvoering van onze kerntaken. Tegelijkertijd transformeren wij naar een stimulerende, faciliterende en loslatende gemeente, die ruimte biedt aan burgerinitiatief en zelfbeheer.

Wij onderhouden wegen, fietspaden, straatmeubilair en civieltechnische kunstwerken op het niveau zoals vastgelegd is in de kwaliteitsvisie openbare ruimte 2021-2025.

Er is een technisch beheersysteem (GBI) met daarin de administratieve gegevens van de te onderhouden objecten. Dit systeem is de basis voor de jaarlijkse onderhoudsprogramma's.

De civieltechnische kunstwerken (onder andere bruggen en damwanden) worden met een ander beheersprogramma (SAM) beheerd.

Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting is in Westerkwartierverband in 2017 aanbesteed. Het contract liep tot september 2021 en is met 1 jaar verlengd tot september 2022, daarna zal er een nieuwe aanbesteding worden gehouden.

Dit willen we bereiken in 2022

- ◆ Het realiseren van een duurzaam en veilig functionerende infrastructuur en verkeersvoorzieningen waarbij op voorhand rekening wordt gehouden met de uitgangspunten van de nog concreet vast te stellen verkeersvisie.
- ◆ Een doelmatige, duurzame en veilige wijze van aanleggen, beheren en onderhouden van de openbare ruimte.
- ◆ Bij uitbreidingen in de openbare ruimte met een redelijk grote omvang bij de planvorming ook gelijk een onderhoudsparagraaf op te stellen ten behoeve van de budgettering. Dan is het mogelijk om deze uitbreiding op een duurzame wijze te kunnen onderhouden overeenkomstig de afgesproken kwaliteitsniveaus uit de kwaliteitsvisie openbare ruimte 2021-2025.
- ◆ Het duurzaam in stand houden van de verharding van de openbare wegen, bruggen en kunstwerken, pleinen, voet- en fietspaden, conform de afgesproken kwaliteitsniveaus uit de kwaliteitsvisie openbare ruimte 2021-2025.
- ◆ Om de 2 jaar vindt een algehele technische wegininspectie plaats. De eerstvolgende is gepand in het voorjaar van 2022. Dit is de basis voor de planning van de uitvoering van het

Taakvelden

- 2.1 Onderhoud wegen
Gladheidsbestrijding
Openb.verlichting
- 2.2 Parkeren
- 2.3/2.4 Havens/ waterwegen
- 2.5 Openbaar vervoer

Paragrafen

- B. Onderhoud
kapitaalgoederen
- D. Verbonden partijen
- G. Lokale heffingen

Verbonden partijen

wegonderhoud in de jaren hierna. Ook wordt op basis van deze gegevens gerapporteerd over de kwaliteit van de wegverhardingen en het verloop hiervan ten opzichte van de vorige inspectie. Deze laatste is gebruikt voor het opstellen van de kwaliteitsvisie openbare ruimte 2021-2025.

- ◆ Zorgen voor een schone en nette leefomgeving conform de afgesproken kwaliteitsniveaus uit de kwaliteitsvisie openbare ruimte 2021-2025. Het straatvegen en de bestrijding van het onkruid op de verhardingen is in 2021 aanbesteed op niveau basis voor een periode van 2 jaar met de mogelijkheid om dit nog 2x 1 jaar te verlengen. Met de keuze voor scenario 3 uit de kwaliteitsvisie zal dit niveau in de woongebieden, centra en hoofdwegen naar niveau hoog moeten gaan. In overleg met de aannemer wordt bepaald wat er hiervoor in de uitvoering aangepast moet worden. Door middel van schouwen gaan we kijken of dit het gewenste resultaat heeft. Hierover zal vervolgens rapportage plaatsvinden.
- ◆ Zorgen voor goede en veilige begaanbaarheid van de openbare wegen, voet- en fietspaden in geval van gladheid door sneeuwval of vorst.
- ◆ Het duurzaam in stand houden van de openbare verlichting ten behoeve van de verkeersveiligheid evenals de sociale veiligheid van inwoners na het invallen van de duisternis.

Dit gaan we nieuw doen in 2022 en verder

Voor 2022 hebben we nieuwe voorstellen. Daarnaast hebben we bij de begroting 2020 een voorstel gepresenteerd dat alleen betrekking heeft op 2022 en 2023.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Investering		2022	2023	2024	2025
	Jaar	Bedrag				
Uit Perspectiefnota 2022-2025						
Fietspad Leek – Zuidhorn (cofinanciering)						PM
Fietsoversteek Oldebertweg Tolbert	2023	188			13	13
Verbeteren netwerk wandel- en fietspaden	2022	300		21	21	21
Herinrichting plein bibliotheek Grijpskerk (evt dekking vanuit verkoop bibliotheek)	2022	125		9	9	9
Reconstructie Centrumweg Opende		PM				
Wegen (scenario 3 kwaliteitsvisie openbare ruimte)	2022 tm 2025	2.123 jaarlijks	30	147	262	376
Wegen			117	115	114	112
Bruggen (kwaliteitsvisie openbare ruimte)	2022 tm 2025	370 jaarlijks	50	65	79	94
Externe bluswatervoorziening (aanbieden passende maatregelen)				30	30	30
			197	387	528	655
Uit begroting 2020						
Nieuwe wegenlegger			20	20		
			20	20		

- ◆ *Fietspad Leek – Zuidhorn (cofinanciering)*: Al jaren wordt er geklaagd over het ontbreken van een fietsverbinding tussen Leek en Zuidhorn langs de N978 (Pasop/Hoendiep). Een voorverkenning heeft geleid tot een meest waarschijnlijk te realiseren tracé. Deze vraagt een investering van € 3,5 miljoen. Op basis van het provinciale uitvoeringsprogramma fiets 2020-2023 heeft de provincie in principe een financiële dekking van 50 % voor de aanleg gereserveerd. Inmiddels is bekend dat de provincie € 3,2 miljoen reserveert voor deze fietsroute als versnellingsproject. De aanvullende gelden zullen o.a. via een aanvraag voor

de spv-gelden (strategisch plan verkeersveiligheid) verkregen moeten worden. Verwacht mag worden dat de gemeente een aanvullende bijdrage hierin moet verrichten. Aangezien de planvorming nog verder moet worden opgepakt zal een mogelijke uitvoering pas na 2024 plaatsvinden.

- ◆ *Fietsoversteek Oldebertweg Tolbert:* De fietsoversteek over de Oldebertweg ter hoogte van de Hoofdstraat in Tolbert wordt als gevaarlijk ervaren. Vanuit de voormalige gemeente Leek is deze locatie op de uitvoeringslijst van de verkeersvisie terechtgekomen. De oversteek ligt in een belangrijke schoolroute en is van betekenis bij een toekomstige invulling van het ijsbaanterrein. De (voor)verkenning, voorbereiding is gestart, overleg met omgeving wordt aangegaan, waarbij wordt ingezet op een mogelijke aanleg (investering van € 188.000) in 2023.
- ◆ *Verbeteren netwerk wandel- en fietspaden:* De gemeente kent een mooi netwerk van fiets- en wandelpaden die zeker in deze coronatijd veelvuldig wordt gebruikt. Toch zijn er ontbrekende schakels en gebieden die minder goed recreatief ontsloten zijn. Om dit netwerk te optimaliseren wordt de komende jaren geïnvesteerd in de aanleg en opwaardering van dit soort paden. Hierbij wordt gekeken naar kansen die zich voordoen bij bijvoorbeeld projecten als het Zuidelijk Westerkwartier, maar ook naar de wensen die in de dorpen leven. Uiteraard wordt gekeken naar externe financieringsmogelijkheden; momenteel is er binnen de provincie (DuVV) en het rijk (Nationaal programma fiets) veel aandacht voor het verbeteren van het (recreatieve) fietsnetwerk. Een aantal paden is momenteel opgevoerd voor externe financiering, waarbij gemeentelijk cofinanciering is vereist. Daarnaast is koppeling mogelijk met bijvoorbeeld de leefbaarheidsarrangementen van de provincie. Verbeteren van deze netwerken is ook een van de acties uit de visie recreatie en toerisme. We nemen eerst incidenteel een investering van € 300.000 in 2022 op.
- ◆ *Herinrichting plein bibliotheek Grijpskerk:* De bibliotheek in Grijpskerk krijgt een nadere invulling. Het voornemen is dit in samenhang te doen met de herontwikkeling van locatie Vogelzang. Naast deze beide ontwikkelingen leeft al lang de behoefte om het openbare plein nabij de bibliotheek op te knappen, aangezien dit sterk verouderd is. Voor de herinrichting van het plein is een investering van € 125.000 benodigd.
- ◆ *Reconstructie Centrumweg Opende:* De huidige Centrumweg geeft een benauwende indruk met veel blik langs de weg. Vanuit stedenbouwkundige structuren heeft de Centrumweg een afwijkende structuur- schuin- t.o.v. de overige rechte structuren. Mocht er zich binnenkort een kans voordoen om de Centrumweg een meer open karakter te geven, aangekleed met groen en aan te laten sluiten op de overige structuren, waarbij ook het parkeren meer uit het zicht wordt geplaatst, dan haken wij hier graag op in. We stellen voor deze investering als PM op te nemen, zodat deze in beeld is.
- ◆ *Wegen (obv scenario 3 kwaliteitsvisie openbare ruimte):* Het beheersplan wegen is één-op-één overgenomen in de kwaliteitsvisie openbare ruimte. Er zijn investeringen nodig van ruim € 2,1 miljoen per jaar ten behoeve van het onderhoud van de wegen, dit betreft vervangingen cq. reconstructies en levensduurverlengende maatregelen (deklagen). Door de afschrijvingstermijn van reconstructies te verlengen naar 50 jaar, worden de kapitaallasten per jaar iets gedrukt. Daarnaast is sprake van een verhoging van de onderhoudsbudgetten, overeenkomstig de berekening uit de kwaliteitsvisie (op basis van scenario 3).
- ◆ *Bruggen (kwaliteitsvisie openbare ruimte):* Op basis van de kwaliteitsvisie openbare ruimte, wordt het onderhoudsbudget voor bruggen verhoogd en een jaarlijks vervangingskrediet

van € 370.000 beschikbaar gesteld (gebaseerd op het uitgangspunt “heel en veilig”). Door de afschrijvingstermijn van reconstructies te verlengen naar 50 jaar, worden de kapitaallasten per jaar iets lager.

- ◆ Externe bluswatervoorziening (preventie; voorlichting en aanbieden passende maatregelen): De gemeente is verantwoordelijk voor het voorzien in voldoende bluswater. Voor de jaren 2021 en 2022 heeft de raad € 50.000 beschikbaar gesteld. Hiervan heeft € 30.000 betrekking op repressieve maatregelen, waarmee de brandveiligheid op een acceptabel niveau wordt gebracht door het op niveau brengen van brandkranen, brandputten en open watervoorzieningen. Daarnaast is € 20.000 bestemd voor preventieve maatregelen in de vorm van onder meer voorlichting(smateriaal). Om ook voor de jaren na 2022 een acceptabel niveau te kunnen bieden is voorgesteld om het bedrag van € 50.000 structureel te maken. De preventieve maatregelen worden verwerkt op programma 1, de repressieve op programma 2.
- ◆ *Nieuwe wegenlegger*: In 2022 wordt er een start gemaakt met het opstellen van 1 wegenlegger voor het Westerkwartier. Een wegenlegger is een document waarin vermeld staat wie verantwoordelijk is voor het onderhoud van een openbare weg. De voormalige gemeenten beschikten al wel over een wegenlegger, waarbij de één actueler is dan de andere. Ook wordt het gedeelte Middag toegevoegd. Bij de begroting 2020 is het opstellen van de wegenlegger een jaar uitgesteld naar 2022 en 2023.

Dit gaat het kosten

Programma 2 (bedragen x € 1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Baten	300	233	83	83	83	83
Lasten	9.731	9.989	10.085	10.301	10.321	10.343
Totaal saldo van baten en lasten	9.431	9.756	10.002	10.218	10.238	10.260
Toevoeging reserve	152					
Onttrekking reserve		333	51	51	51	51
Geraamd resultaat	9.582	9.423	9.951	10.168	10.187	10.209

Programma 3 – Economie

Omschrijving

Wij zetten ons binnen het programma Economie samen met bedrijfsleven, (beroeps-)onderwijs, culturele organisaties en andere partners in voor een economisch en cultureel vitale samenleving. De focus is erop gericht om het economisch klimaat in brede zin te versterken. Recreatie en toerisme en evenementen zijn nauw verbonden met dit programma.

Actuele beleidscontext

Het economisch beleid is erop gericht om bedrijven de kans te geven zich te ontwikkelen en daarmee werkgelegenheid te creëren en te bieden voor zo veel mogelijk inwoners. Vanuit een duidelijke visie op de regionale economie wordt gewerkt aan een optimaal ondernemingsklimaat. Hiertoe worden ondernemerschap, innovatie en duurzame ontwikkeling gefaciliteerd en gestimuleerd.

Ondernemers en ondernemersnetwerken worden optimaal gefaciliteerd en ondersteund. Niet alles kan en mag, maar samen wordt naar een oplossing gezocht. De gemeente heeft een proactieve houding en denkt mee met de ondernemers. Hierbij is aandacht voor bestaande bedrijven, maar ook voor nieuwe (startende) ondernemers. Het Westerkwartier, met haar ligging centraal in Noord-Nederland, wordt gepromoot als een aantrekkelijk gebied om te wonen, te werken, te ondernemen en te recreëren.

Het Westerkwartier streeft naar een goed vestigingsklimaat. Goede verbindingen, over de weg, spoor, water en de digitale snelweg zijn hierbij belangrijk. Daar waar de (digitale) bereikbaarheid onvoldoende is, worden initiatieven genomen en ondersteund om de bereikbaarheid te verbeteren. Er worden vestigingsmogelijkheden geboden voor verschillende typen bedrijven op diverse aantrekkelijke locaties. Grotere bedrijven en bedrijven met veel transportbewegingen worden bij voorkeur gevestigd op locaties aan de A7. Bedrijvenpark Leeksterveld biedt de mogelijkheid voor (boven)regionale vestigers. Op andere locaties is ruimte voor meer lokale werkgelegenheid.

De gemeente werkt samen met de handelsverenigingen en vastgoedeigenaren om winkelcentra aantrekkelijk te houden en leegstand tegen te gaan. Een goed functionerend winkelcentrum is van belang voor de werkgelegenheid, maar ook voor de leefbaarheid. In die gebieden waar er draagvlak voor is, faciliteert de gemeente de oprichting van ondernemersfondsen.

Dit willen we bereiken in 2022

- ◆ Een duurzame ontwikkeling van bedrijvigheid en werkgelegenheid, onder meer door uitbreiding van bedrijvenpark Leeksterveld te Leek en bedrijventerrein De Poort te Marum.
- ◆ Een gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat. Voldoende vestigingsmogelijkheden voor regionale bedrijven op bedrijventerreinen o.a. voorverkenning Grijskerk.
- ◆ Behoud van aantrekkelijke winkelcentra onder meer door opstellen van lokale uitvoeringsagenda's samen met de lokale ondernemersverenigingen.
- ◆ Het Westerkwartier beter profileren met betrekking tot recreatie en toerisme.

Taakvelden

- 3.1 Economische ontw.
- 3.2 Fysieke structuur
- 3.3 Bedrijvenloket
Markten
- 3.4 Promotie

Paragrafen

Verbonden partijen

- ◆ Een goede digitale infrastructuur voor bedrijven en inwoners. Alle inwoners en bedrijven toegang tot snel internet eind 2022.
- ◆ Een evenwichtige arbeidsmarkt met een passende plek voor zo veel mogelijk inwoners.
- ◆ Faciliteren van ondernemersfondsen in gebieden waar daar draagvlak voor is.

Dit gaan we nieuw doen in 2022 en verder

Voor het komende jaar hebben we voor dit programma geen voorstellen met financiële gevolgen.

Dit gaat het kosten

Programma 3 <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Baten	26	43	43	43	43	43
Lasten	690	444	512	511	509	507
Totaal saldo van baten en lasten	664	401	469	469	466	464
Toevoeging reserve						
Onttrekking reserve						
Geraamd resultaat	664	401	469	469	466	464

Programma 4 – Onderwijs

Omschrijving

Dit programma omvat het beleid en de maatregelen gericht op gelijke kansen voor jeugdigen en jongeren om middels het volgen van onderwijs en voorschoolse voorzieningen een passende plek in de samenleving te krijgen. Onderdeel van dit beleid is het organiseren van voldoende openbaar primair onderwijs, adequate huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs en bekostiging van het noodzakelijke leerlingenvervoer. Vanuit dit beleid worden ook aan andere gemeentelijke doelen gewerkt, zoals duurzaamheid, meer bewegen, openbare speelplekken en een verkeersveilige schoolomgeving.

Actuele beleidscontext

In het Regionaal Overleg Gemeenten Onderwijs (ROGO) vindt afstemming plaats tussen onderwijs (PO, VO, MBO), voorschoolse voorzieningen, leerplicht, en jeugdhulp. Het ROGO is georganiseerd op schaalniveau van de gemeenten Noordenveld en Westerkwartier. In het Nationaal Programma Onderwijs ondersteunen we de scholen bij het herstellen van opgelopen achterstanden (corona).

Samen met de schoolbesturen voor voortgezet onderwijs (VO) en primair onderwijs (PO) is het Regionaal Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2023 opgesteld. Het college stelt jaarlijks het programma voorzieningen huisvesting onderwijs vast op basis van aanvragen van het onderwijs. Het totaal van de gehonoreerde aanvragen vormt het budgetplafond. De raad heeft het budgetrecht.

Op grond van de Subsidieregeling peuteropvang en voorschoolse educatie subsidieert de gemeente peuteropvang en voorschoolse educatie, om kinderen een goede start op de basisschool te geven. De gemeente voert de wettelijke taken uit in het kader van leerplicht en Regionale Meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC), gericht op het voorkomen van schooluitval en het behalen van een startkwalificatie en een goede startpositie op de arbeidsmarkt behalen. Op basis van de verordening voor leerlingenvervoer wordt vervoer naar school, veelal per taxi(bus), door de gemeente geregeld.

Dit willen we bereiken in 2022

- ◆ We zetten in op de resultaatafspraken die zijn gemaakt met het onderwijs en kinderopvang met betrekking tot de doorgaande lijn en (verdergaande) samenwerking.
- ◆ We geven een vervolg aan de huisvestingsplannen van rsg De Borgen in de vorm van een campus (met Biblionet en KunstKwartier), op basis van besluitvorming door de raad in 2021.
- ◆ Het Lauwers college heeft tot 1 augustus 2023 voldoende tijdelijke huisvesting. In 2022 komen we in overleg met het schoolbestuur, met een voorstel voor de huisvesting voor de periode daarna.
- ◆ We stimuleren een verkeersveilige schoolomgeving en het gebruik van schoolpleinen als openbare speelplekken voor de buurt. Tevens kijken we hoe de vandalismeschade aan scholen te beperken.

Taakvelden

- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijs huisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid
Peuterspeelzaal
Leerlingenvervoer

Paragrafen

- B. Onderhoud
kapitaalgoederen

Verbonden partijen

- ◆ We stimuleren duurzaamheid in nieuwe en bestaande schoolgebouwen. In het IHP 2020-2023 is afgesproken om bij nieuwbouw de BENG-norm te hanteren en uit te gaan van Frisse Scholen A/B. Voor de bestaande schoolgebouwen volgen we het pad van Scholen op Koers naar 2030. In overleg met de schoolbesturen willen we naar duurzamere en frissere schoolgebouwen (en waar mogelijk IKC's) van een hogere kwaliteit. We streven een bredere inzet van deze gebouwen na.
We willen de zelfredzaamheid van kinderen stimuleren, zodat meer leerlingen met het openbaar vervoer naar school kunnen gaan, en er minder gebruik wordt gemaakt van het leerlingenvervoer.

Dit gaan we nieuw doen in 2022 en verder

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Investering		2022	2023	2024	2025
	Jaar	Bedrag				
Eerste inrichting OLP/meubilair extra groep Van Panhuys			10			
Gewijzigde afrekensystematiek leerlingenvervoer			150			
Nieuwbouw Lauwerscollege Grijpskerk (voorbereidingskrediet)	2022	200		9	9	9
			160	9	9	9

- ◆ *Eerste inrichting OLP/meubilair extra groep Van Panhuys:* Het schoolbestuur Quadraten heeft voor CBS Van Panhuys in Leek een aanvraag ingediend voor een eerste inrichting met onderwijsleerpakket en meubilair voor een extra groep. De extra groep wordt gehuisvest in de huidige personeelsruimten van de twee scholen in Violier. De totale lesruimte wordt zo met 66,8 m2 uitgebreid. De gemeente bekostigt de eerste aanschaf van OLP/Meubilair. Het schoolbestuur ontvangt van het Rijk middelen voor vervanging van meubilair en lesmaterialen.
- ◆ *Gewijzigde afrekensystematiek leerlingenvervoer:* De Groninger en Drentse gemeenten hebben vanuit de GR Publiek vervoer gelijke contracten met hun vervoerders. Binnen de GR Publiek vervoer is een wijziging in het contract met de vervoerders besproken die leidt tot een iets gewijzigde afrekensystematiek leerlingenvervoer bij ziekte van leerlingen. De vervoerder mag bij ziek- of afmelding van een leerling tot 5 kalenderdagen de rit declareren: om te voorkomen dat de route moet wijzigen, de groep in de taxi moet wijzigen en daarmee stabiliteit en kwaliteit te waarborgen voor een kwetsbare groep leerlingen. Dit leidt tot meerkosten voor de gemeenten, voor de gemeente Westerkwartier gaat het naar schatting om een bedrag van € 150.000 in 2022, vanaf 2023 verwachten we deze kosten binnen het bestaande budget op te kunnen vangen.
- ◆ *Nieuwbouw Lauwerscollege Grijpskerk (voorbereidingskrediet):* De school van het Lauwerscollege in Grijpskerk kampt al jaren met ruimtegebrek, en is gehuisvest in een oud gebouw. Er is een onderbouwde aanvraag voor nieuwbouw ingediend. Eerst is er meer informatie nodig over de toekomst van het voortgezet onderwijs in de gemeente Westerkwartier, en dat komt via onderzoek en een Regionaal Plan Onderwijs. De aanvraag is op zich terecht en daarom wordt voorgesteld om een voorbereidingskrediet van € 200.000 beschikbaar te stellen voor planvorming voor nieuwbouw of in een bestaande locatie.

Dit gaat het kosten

Programma 4 <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Baten	683	732	1.205	1.092	816	816
Lasten	6.348	6.779	7.308	7.077	7.136	7.028
Totaal saldo van baten en lasten	5.665	6.047	6.103	5.986	6.320	6.212
Toevoeging reserve	50	175	160			
Onttrekking reserve	195	74	32	69	69	69
Geraamd resultaat	5.520	6.148	6.232	5.917	6.251	6.143

Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie

Omschrijving

Dit programma omvat beleid en maatregelen gericht op de leefgebieden/thema's Gezond en Meedoen in het sociaal domein: sport, cultuur, recreatie en bibliotheekwerk. Onder het programma vallen ook het eigendom, exploitatie en beheer van sportaccommodaties en het openbaar groen. Tot slot vallen ook beleid en maatregelen ten aanzien van monumenten, musea en cultureel erfgoed onder dit programma.

Actuele beleidscontext

Vanuit de thema's Gezond en Meedoen ontwikkelen wij ons beleid ten aanzien van sport, cultuur en bibliotheken. Met het Sportakkoord Westerkwartier wordt sporten en bewegen extra gestimuleerd.

Vanuit de Rijksoverheid wordt in de jaren 2020-2022 budget beschikbaar gesteld om initiatieven vanuit de samenleving op gebied van sporten en bewegen financieel te kunnen ondersteunen. Vanuit de gemeente zetten we een plus op deze vorm van subsidie, door ook gemeentelijk budget beschikbaar te stellen. Dit doen we omdat we sporten en bewegen belangrijk vinden voor de gezondheid van onze inwoners. Dit zie je ook terug bij de School in Beweging, een programma dat als doel heeft de motorische vaardigheden te stimuleren bij kinderen tot 12 jaar in de gemeente Westerkwartier. Als gemeente nemen we actief deel aan het provinciaal beweegakkoord, zowel in een werkgroep als in de kopgroep.

De in 2021 vastgestelde cultuurvisie met het bijbehorend uitvoeringsplan geeft een duidelijk beeld van het rijke culturele veld in het Westerkwartier. Het geeft inzicht in de mogelijkheden voor verbetering en door het uitvoeringsplan jaarlijks up-to-date te maken kan gewerkt worden aan een sterker cultureel veld. Uitgangspunt hiervan is dat alle inwoners kunnen meedoen, dat cultuur overal te vinden is dat er aandacht is voor de eigen identiteit van het Westerkwartier.

De gemeente Westerkwartier is met 205 rijks- en 74 gemeentelijke monumenten rijk aan cultuurhistorisch erfgoed. Cultureel erfgoed is medebepalend voor de identiteiten in het Westerkwartier en van belang voor het historisch besef in relatie tot het landschap. Ons doel binnen het gemeentelijk erfgoedbeleid is het vergroten van de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van het Westerkwartier door het behouden, benutten en vooral het beleven van monumenten.

De ambities op het gebied van recreatie en toerisme is om de toeristische aantrekkingskracht van hete Westerkwartier de komende jaren te vergroten en de vrijetijdseconomie te versterken (verhogen van de bestedingen en werkgelegenheid). Maar wel op een bewuste, duurzame en zinvolle manier. Iedereen moet kunnen profiteren van toerisme en recreatie van onze eigen inwoners tot de lokale middenstand en het toeristische bedrijfsleven. Toerisme mag niet tot overlast (voor de leefomgeving, natuur of onze eigen inwoners), maar moet bijdragen aan onze brede welvaart. Daarmee werken we aan een sector van betekenis!

In 2022 gaan we de musea verder versterken. In het voorjaar van 2021 hebben we daarvoor scans uitgevoerd bij onze musea waarbij behoefte per museum in kaart zijn gebracht maar ook de gemene

Taakvelden

- 5.1 Sportbeleid
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuur
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Bibliotheken en omroep
- 5.7 Openbaar groen en recreatie

Paragrafen

- B. Onderhoud kapitaalgoederen

Verbonden partijen

deler tussen deze musea. Naar aanleiding hiervan gaan we de komende tijd inzetten op de volgende thema's:

- Genereren groter publieksbereik
- Vergroten kennis (intern en extern)
- Interne bedrijfsvoering
- Bescherming, registratie en presentatie collectie

Vanuit de Rijksoverheid zijn in 2020 en in 2021 meerdere steunpakketten ontwikkeld voor de culturele sector. De gemeente heeft hierdoor geld ontvangen om het culturele veld te ondersteunen. In 2020 en 2021 zijn hiervoor meerdere subsidieregelingen ontwikkeld, het is mogelijk dat de afronding hiervan in 2022 zal plaatsvinden.

De aanwezigheid van voldoende openbaar groen dat naar behoren wordt onderhouden is van groot belang voor de leefbaarheid, de biodiversiteit en gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen. Onze gemeente beheert een gevarieerd groenareaal. Ook specifiek gebruiksgroen zoals parken, dorpsbossen, landgoederen, sportvelden, begraafplaatsen en speelplaatsen wordt door ons beheerd.

Dit willen we bereiken in 2022

- ◆ *Cultuurvisie:* We geven uitvoering aan de Cultuurvisie 'Investeren in geluk' 2021-2028 en het bijbehorende jaarlijkse uitvoeringsplan.
- ◆ *Biblionet:* Na de herindeling zijn de afspraken bij de oude gemeentes overgenomen. Hierdoor mist een bewuste keuze over de verdeling van de beschikbare middelen. In de tweede helft van 2021 is er een visie op het bibliotheekwerk aan het college en de raad voorgelegd. Op basis hiervan zijn keuzes gemaakt voor het herverdelen van middelen voor het bibliotheekwerk.
- ◆ *Sportaccommodaties:* Aan de hand van een in 2021 opgesteld plan van aanpak wordt in 2022 de harmonisatie gestart van het beleid en de tarieven van alle binnen- en buitensportaccommodaties.
- ◆ *Openbaar Groen:* Met de integrale kwaliteitsvisie openbare ruimte is het gewenste kwaliteitsniveau van ons openbaar groen bepaald. Wij groeien hier in een aantal jaren naar toe. Bij de aanleg van nieuw groen komt de nadruk te liggen op diversiteit en belevingswaarde van het nieuwe groen, voorts dient nieuw groen klimaat adaptief te zijn. We gaan meer bloeiende bermen realiseren door o.a. een passend maaibeheer. Ook zullen bermen worden ingezaaid met passende zaadmengsels. Het insectenvriendelijk maaibeheer wordt gecontinueerd. Gazons zullen op bepaalde locaties worden ingeplant met lang bloeiende bloembollenmengsels.
- ◆ *Recreatie en Toerisme:* We geven uitvoering aan de visie Recreatie en Toerisme die in 2021 is vastgesteld. Het hierbij horende actieprogramma is voor 4 jaar vastgesteld.
- ◆ *Landschap:* We komen in 2022 met een herijking van de visie houtsingel hoofdstructuur en bijbehorende spelregels bij de raad. Het vergunningsproces wordt afgestemd op het meldingen systeem van de provincie aangaande het kappen van houtsingels. We zetten ons er voor in dat de bescherming van het slotencasco Middag Humsterland wordt geborgd in verschillende regelingen. We ondersteunen de gebiedsraad Middag Humsterland en zetten

een nieuwe overlegstructuur op voor de afstemming met gebiedspartners Natuur en Landschap.

- ♦ **Natuurinclusieve landbouw:** Het project Westerkwartier Natuurinclusief verbindt landschappelijke en natuurkwaliteiten aan nieuwe verdienmodellen voor agrarische ondernemers. Voor de uitvoering is 1,93 miljoen rijkssubsidie beschikbaar. De gemeente Westerkwartier werkt samen met andere overheden, landbouwsector en natuurorganisaties om natuurinclusieve kringlooplandbouw binnen de melkveehouderij in het Westerkwartier concreet vorm te geven. Binnen een aantal deelprojecten wordt kennis verzameld en samengewerkt om barrières uit de weg te ruimen. Voor 25 melkveehouderijen van verschillende omvang en type bedrijfsvoering wordt een maatwerk aanpak op bedrijfsniveau uitgewerkt. De uitvoering loopt door tot in 2022. In 2022 worden de resultaten opgeleverd en gedeeld.
- ♦ **Budgetten cultuur:** Bescherming, registratie en presentatie collectie.
In 2022 onderzoeken we hoe een aantal cultuurpodia in onze gemeente (Barontheater, Cultuur Centrum Zuidhorn en naar de toekomst RSG De Borgen) versterkt kunnen worden.

Dit gaan we nieuw doen in 2022 en verder

Voor 2022 hebben we nieuwe voorstellen. Daarnaast hebben we bij de begroting 2020 een voorstel gepresenteerd dat alleen betrekking heeft op 2022.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Investering		2022	2023	2024	2025
	Jaar	Bedrag				
Uit Perspectiefnota 2022-2025						
Maatschappelijke Plint Marum (saldo)			91	90	90	90
Biblionet – platformfunctie			15	22	22	22
Onderhoud knooppuntensystemen			6	6	6	6
Groen (scenario 3 kwaliteitsvisie openbare ruimte)			345	690	1.035	1.380
Uitvoering visie Recreatie en Toerisme (saldo)			180	200	218	218
Vervallen taakstelling openbare ruimte			275	275	275	275
Deelname Kunstkwartier in campus RSG de Borgen Leek (saldo)	2022 en 2023	100 en 120		5	10	10
Elektrokar	2022	30		4	4	4
Diverse aanpassingen zwembaden	2022 tm 2024	343	30	29	20	53
			942	1.322	1.680	2.058
Uit begroting 2020						
Beweegpark Aduard 825			75			
			75			

- ♦ **Maatschappelijke Plint Marum (saldo diverse posten):** De voormalige gemeente Marum is contractuele verplichtingen met een projectontwikkelaar aangegaan voor realisatie en huurafname van een maatschappelijke plint in de 2e fase van het centrumplan. Dit plan is in 2018 door de raad van de voormalige gemeente Marum vastgesteld. In deze plint worden Biblionet, sociaal werk De Schans en overig sociaal cultureel werk gehuisvest. Dit resulteert vanaf begin 2022 voor de gemeente in een huurverplichting voor 15 jaar voor circa 1.100 m² en de casco-afbouw en inrichting daarvan. De ruimte wordt onderverhuurd aan genoemde partijen. Als gevolg daarvan vervallen de huisvestingskosten van de het huidige Bibliotheekpand na het 1e kwartaal 2022 en 't Marheem vanaf het 3e kwartaal 2022. Zowel

de structurele als incidentele effecten van de wijziging zijn in voorliggende begroting verwerkt.

- ◆ *Biblionet – platformfunctie*: Biblionet heeft met ingang van 2021 de platformfunctie toegevoegd aan hun Producten- en Diensten Catalogus. Dit vloeit voort uit de vernieuwing van de maatschappelijke opgaves, die in de wet op de Bibliotheken beschreven staan. Voor 2021 hebben zij 40% van de totale kosten doorgevoerd in de subsidieaanvraag, deze zijn door het college vastgesteld. Voor 2022 wordt 80 % van de kosten in rekening gebracht en voor 2023 100%. Vanuit een visie op het bibliotheekwerk en daaruit volgende keuzes, wordt duidelijk of er een mogelijkheid bestaat (een deel van) de eventueel vrijkomende middelen te gebruiken voor de extra kosten platformfunctie.
- ◆ *Onderhoud knooppuntensystemen*: Het fietspaden knooppuntennetwerk is al enige tijd operationeel en in 2021 is daar het wandelknooppuntennetwerk bij gekomen. Dit netwerk is ontwikkeld met behulp van provinciale en gemeentelijke subsidies. Het eigenaarschap is overgedragen aan de gemeente en deze is dan ook verantwoordelijk voor het onderhoud. Routebureau Groningen coördineert dit onderhoud in provinciaal verband. De provincie draag ook structureel bij aan het onderhoud van deze knooppunten. Het huidige budget is ontoereikend voor het onderhoud en vraagt een structurele uitbreiding van € 6.000.
- ◆ *Groen (scenario 3 kwaliteitsvisie openbare ruimte)*: Het verhogen van de onderhoudsbudgetten voor groen is onderdeel van kwaliteitsvisie openbare ruimte . Op basis van scenario 3 is extra budget benodigd, oplopend in 4 jaar van € 345.000 in 2022 naar bijna € 1,4 miljoen in 2025.
- ◆ *Vervallen taakstelling openbare ruimte*: In de begroting 2021 was een taakstelling openbare ruimte opgenomen van € 275.000 structureel. Uit de kwaliteitsvisie openbare ruimte blijkt dat ophoging van het budget nodig is. De taakstelling zal dus niet ingevuld worden en moet vervallen.
- ◆ *Uitvoering visie Recreatie en Toerisme (saldo)*: We hebben de ambitie om de toeristische aantrekkingskracht van het Westerkwartier de komende jaren te vergroten en onze vrijetijdseconomie te versterken (verhogen van de bestedingen en werkgelegenheid), maar wel op een bewuste, duurzame en zinvolle manier. We gaan de komende jaren werken aan de volgende speerpunten: profilering & informatievoorziening op orde brengen; samenwerken & samenhang: parels rijgen; aantrekkelijk en beleefbaar aanbod; en kennisdeling & professionaliseren. Voor de uitvoering hiervan is een structurele uitbreiding van budget nodig.
- ◆ *Deelname Kunstkwartier in campus RSG de Borgen Leek (saldo diverse posten)*: De raad beslist in 2021 over de huisvestingsaanvraag voor bekostiging van renovatie van twee gebouwen van rsg de Borgen (onder afstoting van het gebouw Oldeborg). Ook Biblionet en KunstKwartier gaan deel uitmaken van de campus in Leek. De investeringen voor nieuwbouw/renovatie van RSG de Borgen en Biblionet staan in de perspectiefnota. Voor de eigen ruimten van KunstKwartier is een aanvullende investering nodig van € 220.000 euro.
- ◆ *Elektrokar*: Enkele jaren geleden is een elektrokar aangeschaft voor landgoed Nienoord. De elektrokar biedt mensen zonder baan een zinvolle dagbesteding. Met de kar worden speciale doelgroepen op en naar het landgoed vervoerd (ouderen, minder validen ed.). Inmiddels is de elektrokar aan vervanging toe en moet geïnvesteerd worden in vervanging.
- ◆ *Diverse aanpassingen zwembaden*: Voor het onderhoud van de zwembaden waarmee de gemeente een subsidierelatie heeft en het eigen zwembad is een

(vervangings)investeringsprogramma opgesteld waarbij zoveel mogelijk wordt ingezet op duurzame en circulaire oplossingen. Met het investeringsprogramma is in de meerjarenbegroting een bedrag van € 343.000 gemoeid.

- ◆ *Beweegpark Aduard 825*: Door de inwoners van Aduard is een plan opgesteld voor de realisering van een nieuw beweegpark Aduard bij de parkeerplaats MFC. Financiering door de gemeente in 2022 omvat cofinanciering voor de herinrichting. Getracht wordt het project mede te financieren door de landschapscompensatiemiddelen van Tennet. Daarbij wordt vooral ingezet op maatregelen die bijdragen aan landschapsherstel en landschapsbeleving. In 2021 worden mogelijkheden door Landschapsbeheer Groningen verkend en uitgewerkt. We proberen de maatregelen in 2022 uit te voeren.

Dit gaat het kosten

Programma 5 (bedragen x € 1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Baten	2.136	1.877	1.696	1.677	1.659	1.659
Lasten	13.967	16.116	14.609	14.792	15.151	15.440
Totaal saldo van baten en lasten	11.831	14.240	12.913	13.115	13.492	13.781
Toevoeging reserve	158					
Onttrekking reserve		797	97	97	97	97
Geraamd resultaat	11.988	13.442	12.816	13.018	13.396	13.685

Programma 6 – Sociaal domein

Omschrijving

De ambitie is dat in het Westerkwartier iedereen kan meedoen, een inclusieve samenleving. De gemeente zet in op versterking van de samenlevingskracht zodat inwoners zoveel mogelijk op eigen kracht, en met ondersteuning van het sociaal netwerk kunnen participeren. De sociale cohesie draagt eraan bij dat inwoners hun krachten bundelen om gezamenlijk te zorgen voor een aangename leefomgeving. Wanneer toch professioneel georganiseerde ondersteuning moet worden geboden, sluit deze aan bij de mogelijkheden van de inwoner en diens netwerk en is deze er primair op gericht dat inwoners weer zelfstandiger zelfredzamer worden.

Actuele beleidscontext

We geven uitvoering aan de wettelijke taken binnen het sociaal domein, zoals de Jeugdwet, Wmo, Participatiewet, Wet inburgering en Wet kinderopvang. De uitvoering doen wij op een integrale wijze waarbij de inwoner centraal staat. Met het Preventieprogramma Sociaal Domein, gestart in 2021, zetten we in op minder gebruik van zware en relatief dure maatwerkvoorzieningen en meer gebruik van de eigen kracht, het sociale netwerk en/of lokale, laagdrempelige, lichte algemene voorzieningen. Belangrijke samenwerkingspartner in het sociaal domein is De Schans, die sinds 2019 de opdracht voor basisondersteuning in het Westerkwartier uitvoert. De Schans geeft op getransformeerde, eenduidige en integrale wijze uitvoering aan het welzijnswerk in de brede zin. Dit in nauwe samenwerking met inwoners, vrijwilligers(organisaties) en andere betrokken professionals. Het werk van de Schans bestaat onder meer uit buurtwerk en individuele preventieve ondersteuning. Hieronder vallen ook het maatschappelijk werk, ouderenwerk, jeugd- en jongerenwerk en mantelzorg.

Binnen het Armoedepact werken we samen om armoedeproblematiek te bestrijden. Partijen die betrokken zijn binnen het armoedepact weten elkaar te vinden en in te zetten. De komende tijd kan de samenwerking om armoede in gezinnen en daarmee de kansengelijkheid tegen te gaan nog verder vorm te krijgen. We willen hiervoor aansluiten bij het programma Toukomst: kansen voor kinderen.

Lokale samenwerking vormt ook de basis voor het realiseren van meer kansengelijkheid, te beginnen bij de jongeren; de generatie van de toekomst.

We hebben in de afgelopen jaren veel nieuwe plannen en initiatieven ontwikkeld gericht op gezondheid, inkomen, (culturele-) ontwikkeling en het bevorderen van kansengelijkheid.

Taakvelden

- 6.1 Samenkracht
(Maatschappelijk werk, jeugd- en jongerenwerk, kinderopvang, ouderenwerk, leefbaarheid)
- 6.2 Wijkteams
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 Begel. participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerk (WMO)
- 6.7 Maatwerk
- 6.8 Geëscaleerde zorg

Paragrafen

- B. Onderhoud
Kapitaalgoederen
- D. Verbonden partijen
- H. Novatec

Verbonden partijen

Centrum Beschermd Wonen
Publiek Vervoer Gron.-Drenthe
Novatec i.l.

Met de middelen die provincie Groningen ons beschikbaar heeft gesteld in het kader van Regionaal Arrangement (€ 1 mln. totaal voor 2021-2024) willen we samen met het onderwijs en lokale maatschappelijke partners echt het verschil gaan maken door alle activiteiten als een samenhangend geheel uit te voeren onder Kickstart Westerkwartier.

De budgetten die voor de verschillende akkoorden reeds in de begroting zijn opgenomen onder programma 5,6 en 7, dienen hierbij als cofinanciering voor de provinciale bijdrage die de 'plus' vormt.

Met het in 2021 vastgesteld Regionaal arrangement zetten we een 'plus' op onze gemeentelijke ambitie om kansgelijkheid voor de toekomstige generatie te vergroten. Voor Novatec gelden als doelen: (verdere) doorontwikkeling als integraal onderdeel van de gemeentelijke organisatie en het verder vormgeven van een leer-werkomgeving.

Om het bedrijfsmatige karakter van Novatec en het daarbij behorende kosten- en opbrengstenpatroon te borgen is besloten om de financiën van Novatec in een aparte paragraaf (H)op te nemen in de programmabegroting van de gemeente.

Samenwerking, regie en zelfredzaamheid in het dorp is een belangrijk onderdeel van onze ambities. In 2022 vullen we dat in door inzet van dorpsbudgetten. Alle 41 dorpen hebben een dorpsbudget ter beschikking wat bestaat uit een instandhoudingscomponent voor dorps- en/of plaatselijk belang. En een component voor samenwerking met en door onze inwoners door het ondersteunen en bevorderen van hun initiatieven op het gebied van leefbaarheid. Dit is een groeimodel dat het dorp samen met de Leefbaarheidsadviseurs gaat inrichten. De vorm en invulling kan per dorp anders zijn wat recht doet aan de kracht en eigenschappen van elk dorp in de gemeente Westerkwartier.

Samen met het dorp worden, waar nodig, in co-creatie dorpsvisies opgesteld, geïmplementeerd en wordt invulling gegeven aan acties vanuit de dorpsvisies.

We geven op laagdrempelige wijze invulling aan initiatieven die duurzaam en integraal ingericht kunnen worden waarbij de openbare ruimte in de dorpen inwoners uitdaagt en oproept tot sport, spel en bewegen wat samenkomen van verschillende inwoners van jong tot oud tot gevolg heeft. Dit geeft onder meer invulling aan de doelstelling van het lokaal sportakkoord en hiermee wordt tevens de interactie tussen inwoners onderling in samenwerking met de gemeente gestimuleerd.

Dit willen we bereiken in 2022

- ◆ Per medio 2022 moeten er nieuwe inkoopafspraken liggen voor Jeugdhulp en Wmo. De implementatie van de nieuwe contracten zullen in de eerste helft van 2022 veel inzet vragen. We rapporteren halfjaarlijks over de voortgang en resultaten van het preventieprogramma.
- ◆ We geven uitvoering aan het Regionaal Arrangement Kickstart Westerkwartier door samen met de lokale partijen te straten met de activiteiten te ontwikkelen rond de thema's Kickstart voor kleintjes, Kickstarts op school en Kickstart in je buurt. Op minimaal 3 scholen start het programma Tijd voor Toekomst en we starten, met de uitvoering van de activiteiten die we in het najaar van 2021 samen met de maatschappelijke partners hebben gemaakt.

- ◆ Uitvoering geven aan de nieuwe Wet inburgering die per 2022 ingaat.
- ◆ *Novatec*: In de komende jaren zal het aantal mensen in de sociale werkvoorziening geleidelijk afnemen, met name door pensionering. We willen het totaal aantal bij en via Novatec werkzame mensen minimaal op peil houden door inzet van nieuwe doelgroepen, afspraakbanen in de detacheringsfaciliteit en werkervaringsplaatsen (arbeidsfit) in het beschutte bedrijf.
- ◆ *Armoedebeleid*: De regelingen zijn vereenvoudigd en overlap en lacunes in het huidige beleid zijn zoveel mogelijk opgelost. De samenwerking in het Armoedepact en de invoering van de Potjeswijzer dragen hieraan bij.

Dit gaan we nieuw doen in 2022 en verder

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Investering		2022	2023	2024	2025
	Jaar	Bedrag				
Subsidies aan inkomensondersteunende organisaties			55	55	55	55
Gevolgen AMvB reële prijs Wmo begeleiding			PM	PM	PM	PM
Tegemoetkoming vast deel afvalstoffenheffing			23	23	23	23
Potjeswijzer			90	90	90	90
Inkoop Schuldhulpverlening			75	75	75	75
Kindpakket			75	75	75	75
Vervallen taakstelling preventie programma			1.435	1.435	1.435	1.435
			1.753	1.753	1.753	1.753
<i>Uit begroting 2020</i>						
Dorpshuis Ezinge			125			
			125			

- ◆ *Subsidies aan inkomensondersteunende organisaties*: Om er voor te zorgen dat het Jeugdfonds, St. Leergeld, Solidair Groningen&Drenthe en st. Urgente Noden voldoende financiële ruimte hebben om armoedebestrijding succesvol in te kunnen vullen, is een verhoging van het budget nodig. Als gevolg van de coronacrisis verwachten we een inhaaleffect bij de aanvragen voor de minimavoorzieningen en door het verhogen van de inkomensgrens naar 130% van het wettelijk sociaal minimum neemt ook bij deze organisaties de omvang van de doelgroep toenemen. Voor 2021 was hierdoor sprake van 55.000 aan extra kosten, voor 2022 en verder wordt rekening gehouden met hetzelfde bedrag.
- ◆ *Gevolgen AMvB reële prijs Wmo Begeleiding*: Volgens de AMvB zijn gemeenten verplicht een reële kostprijs te betalen voor zorgverlening in het kader van de Wmo, zodat kwaliteit en continuïteit gewaarborgd is. Bij de verlenging van het Wmo contract per 01-01-2022 is dit van toepassing voor de gemeente Westerkwartier. In 2021 wordt is onderzocht of er sprake is van reële tarieven voor de in te kopen Wmo producten bij de nieuwe inkoop 2022.
- ◆ *Tegemoetkoming vast deel afvalstoffenheffing*: Het vaste tarief voor de afvalstoffenheffing is per 1 januari 2021 verhoogd. Onze minima ontvangen een volledige tegemoetkoming voor deze kosten, er is een aanvullend bedrag van € 22.500 nodig om deze stijging te dekken.
- ◆ *Potjeswijzer*: Vanuit de aanbevelingen van het Armoedeonderzoek werd in 2020 besloten tot uitbreiding van de doelgroep van minimaregeling door de inkomensgrens te verhogen naar 130%. Vanuit overige aanbevelingen werd in 2021 besloten tot herschikking van de minimaregelingen en inzet van de Potjeswijzer, waarmee een structurele verhoging van € 90.000 gemoeid is.

- ◆ *Inkoop Schuldhelpverlening:* De inkoop en harmonisatie van de schuldhelpverlening in 2021 heeft geleid tot een stijging van de kosten van naar schatting € 75.000.
- ◆ *Kindpakket:* Het Kindpakket wordt tot nu toe (deels) incidenteel bekostigd, in de begroting is € 50.000 structureel opgenomen. Om de hoogte van het bedrag van € 250 per kind te kunnen handhaven is structureel € 75.000 extra budget nodig.
- ◆ *Vervallen taakstelling preventie programma:* Het Preventieprogramma Sociaal Domein is in het leven geroepen om de transformatie-beweging vorm te geven. Doelstelling is om de inwoner licht en laagdrempelig ondersteuning te bieden, dichtbij de inwoner. We streven naar minder inzet van (zware) maatwerkvoorzieningen, en meer en vaker inzet van algemene/collectieve voorzieningen. Vanuit de wens en noodzaak om de stijging van kosten in het sociaal domein te doorbreken, is er een financiële taakstelling opgenomen van € 1,4 miljoen (gerelateerd aan het niveau van de begroting 2019). Inmiddels zijn we een paar jaar verder. Ondanks al onze inspanningen moeten wij vaststellen dat net als bij de meeste gemeenten in Nederland, ook bij ons de kosten in het sociaal domein verder gestegen zijn. Wij moeten dan ook concluderen dat de besparing van € 1,4 miljoen niet haalbaar is zonder ingrijpende gevolgen voor de ondersteuning van onze inwoners. Dit laatste vinden wij niet acceptabel, de taakstelling laten we daarom vervallen. Overigens laat dit onverlet dat wij volop blijven inzetten op de inhoudelijke koers die wij hebben ingeslagen met het preventieprogramma.
- ◆ *Dorpshuis Ezinge:* In de begroting 2020 hebben we al een bijdrage opgenomen voor het dorpshuis Ezinge van € 125.000 in 2022. Ezinge was in de voormalige gemeente Winsum al in een vergevorderd stadium met de planvorming voor verduurzaming van het bestaande dorpshuis. Dit betreft verduurzaming in de breedste zin van het woord; niet alleen op energiegebied maar ook zorgen dat het dorpshuis toekomstbestendig is en bestaansrecht blijft houden. Hiervoor is een uitgebreid projectplan opgesteld. Op basis van dit plan zijn inmiddels subsidietoezeggingen gedaan door diverse partijen waaronder de provincie Groningen en het project Elk dorp een duurzaam dak.

Dit gaat het kosten

Programma 6 (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Meerjarenraming		
				2023	2024	2025
Baten	30.147	20.073	22.728	23.023	22.741	22.800
Lasten	87.307	75.587	83.003	82.762	82.636	82.475
Totaal saldo van baten en lasten	57.160	55.514	60.275	59.739	59.895	59.675
Toevoeging reserve	1.856	1.162				
Onttrekking reserve	1.158	1.929				
Geraamd resultaat	57.858	54.747	60.275	59.739	59.895	59.675

Programma 7 – Volksgezondheid en milieu

Omschrijving

Dit programma omvat het beleid en maatregelen gericht op de gezondheid van de bevolking als geheel. Hieronder vallen onder andere jeugd- en publieke gezondheidszorg, OGGz-taken, en verslavingspreventie. Het programma omvat tevens de zorg van de gemeente voor het milieu, de afvalinzameling, de bodemdaling, schade als gevolg van aardgaswinning en duurzaamheid. Enerzijds betreft het milieugevolgen, zoals geluidhinder, slechte luchtkwaliteit, geuroverlast, schade aan de natuur en bodemverontreiniging. Anderzijds gaat het over de rol van de gemeente in de regionale en lokale klimaatproblematiek. Ook de begraafplaatsen zijn onderdeel van dit programma.

Actuele beleidscontext

We voeren onze wettelijke taken ten aanzien van Volksgezondheid uit en zetten daarnaast via Preventieakkoord, Sportakkoord en Regionaal Arrangement in op preventie en gezondheid. Als kader voor duurzaamheid geldt het Duurzaamheidsbeleid 2020-2025. Wij streven in 2050 een CO₂-neutraal Westerkwartier na en in 2030 een CO₂-reductie van 50%.

Dit willen we bereiken in 2022

- ◆ De GGD voert de dienst uit zoals we die met hen in een DVO (dienstverleningsovereenkomst) hebben afgesproken.
- ◆ We werken in 2022 aan de verdere uitvoering van het in 2020 vastgestelde watertakenplan. In dit watertakenplan is tevens een kostendekkingsplan opgenomen voor de financiering van de werkzaamheden voortvloeiend uit het watertakenplan. Deze kosten worden gefinancierd uit de opbrengsten van de rioolheffing. Hiermee houden we de kwaliteit van het riool op peil en verbeteren we de scheiding tussen schoon en vuil water.
- ◆ Ook gaan we in 2022 uitvoering aan het klimaatadaptatie-uitvoeringsprogramma welke in 2021 is vastgesteld. Bij dit uitvoeringsprogramma hoort een financieel dekkingplan. In 2022 gaan we aansluiting zoeken en meekoppelkansen benutten bij bestaande opgaven waar al financiële dekking voor is.
- ◆ Verder geven we met onze andere partners in de waterketensamenwerking Groningen – Noord Drenthe verder uitvoering aan de waterketensamenwerking.
- ◆ Het Duurzaamheidsbeleid 2020-2025 wordt vertaald in jaarplannen. De dekking van de uitgaven vindt plaats vanuit de kaders van de (meerjaren)begroting, de Perspectiefnota 2020 en subsidies van rijk en provincie.
- ◆ Voor het behalen van de landelijke VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstoffen) en om een impuls te geven aan de circulaire economie betreffende het onderdeel afval is in 2021 een grondstoffenplan en een uitvoeringsprogramma opgesteld en wordt hierin 2022 uitvoering aan gegeven. In 2022 zal het onderzoek naar de toekomst van de (verouderde) milieustraat afgerond worden. Hiernaast zal gestreefd worden om de afvalinzameling accuraat te laten verlopen en de inwoners bewuster te maken. Hiertoe zal actiever naar de inwoners toe worden gecommuniceerd. Dit zal onder andere gebeuren door de inzet van

Taakvelden

- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afvalinzameling
- 7.4 Milieu en klimaat
- 7.5 Begraafplaatsen

Paragrafen

- B. Onderhoud kapitaalgoederen

Verbonden partijen

Publieke Gezondheid en Zorg
Afvalbeheer R.C. Groningen
Omgevingsdienst Groningen

een nieuwe afvalapp. Voor het eerst zal er gebruik gemaakt gaan worden van de inzet van afvalcoaches. In samenspraak met het team werk en inkomen zullen deze aangetrokken en geschoold worden. Hierna zullen zij in het veld onze inwoners ondersteunen om het afval zo goed mogelijk te scheiden.

Dit gaan we nieuw doen in 2022 en verder

Voor 2022 hebben we nieuwe voorstellen. Daarnaast hebben we bij de begroting 2020 een voorstel gepresenteerd dat alleen betrekking heeft op 2022.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Investering		2022	2023	2024	2025
	Jaar	Bedrag				
Uit Perspectiefnota 2022-2025						
PG&Z bezuiniging			88	88	88	88
Omgevingsdienst Groningen – financieringsmodel, overdracht basistaak en Omgevingswet			154	280	319	370
			242	368	407	458
Uit begroting 2020						
Begraafplaatsen			15			
			15			

- ◆ *PG&Z bezuiniging:* In de begroting 2021 was op basis van een door de gemeenschappelijke regeling (GR) Publieke Gezondheid en Zorg (PG&Z) geplande bezuiniging van 5% rekening gehouden met een financiële meevaller van € 88.000. In het algemeen bestuur van de GR op 11 december 2020 is echter besloten een incidentele bezuiniging van 2% voor 2021 door te voeren. Voor 2021 is de meevaller dus lager en voor 2022 is in begroting van de GR geen bezuiniging opgenomen. De meevaller van € 88.000 vervalt dan.
- ◆ *Omgevingsdienst Groningen – financieringsmodel, overdracht basistaak (Asbest) en inwerkingtreding Omgevingswet:* Als gevolg van de invoering van een nieuw financieringsmodel bij de ODG en de overdracht van de basistaak (Asbest) naar de ODG nemen de kosten van de jaaropdracht aan de ODG toe. Tevens is de verwachting dat per 1 juli 2022 de Omgevingswet in werking treedt en het basistakenpakket, dat is ondergebracht bij de ODG, inhoudelijk gaat veranderen. De financiële impact van de Omgevingswet, gerelateerd aan de uit te voeren taken door de ODG, is nu nog niet bekend.
- ◆ *Begraafplaatsen:* Vanuit het traject dat in 2020 is gestart om te komen tot toekomstbestendig begraafplaatsenbeleid voor de gemeente Westerkwartier, met beoogde besluitvorming in 2021, zal blijken welke acties en kosten hieruit volgen voor de komende jaren.

Dit gaat het kosten

Programma 7 <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Baten	17.096	16.144	16.741	16.735	16.857	16.960
Lasten	19.985	18.896	18.721	18.851	18.983	19.112
Totaal saldo van baten en lasten	2.890	2.751	1.980	2.116	2.126	2.151
Toevoeging reserve	64					
Onttrekking reserve		273	7	7	7	7
Geraamd resultaat	2.954	2.479	1.973	2.109	2.119	2.145

Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Omschrijving

Het programma omvat de zorg en verantwoordelijkheid voor een goede ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de gemeente, zowel de kernen als het platteland. We zetten in op verdere ontwikkeling van onze ontwikkellocaties in de kernen. Dit gebeurt onder andere door beleidsvoorbereiding en -uitvoering. Daartoe behoren het opstellen van planologische kaders (nu nog een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning, en onder de Omgevingswet een omgevingsplan of een omgevingsvergunning). Met een goede ruimtelijke onderbouwing voor initiatieven uit de samenleving.

Taakvelden

- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie
- 8.3 Wonen en bouwen

Paragrafen

- B. Onderhoud
kapitaalgoederen

Verbonden partijen

Actuele beleidscontext

Al geruime tijd wachten we op de komst van de Omgevingswet. De inwerkingtreding is recent weer een half jaar uitgesteld en wordt nu verwacht per 1 juli 2022. De Omgevingswet houdt een stelselwijziging voor de fysieke leefomgeving in. De Omgevingswet bundelt 26 bestaande wetten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving (o.a. ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water, cultureel erfgoed) in één nieuwe wet. De Omgevingswet wil meer ruimte geven aan lokaal maatwerk en het eigen initiatief: de inwoner centraal!

In locatie- of gebiedsontwikkelingen zijn we vooral de gesprekspartner om in gezamenlijkheid tot gedragen plannen te komen. In die zin passen we de theorie van uitnodigingsplanologie ('ja, tenzij') al toe. Verder vertalen wij na een brede integrale afweging via het ruimtelijke spoor de doelstellingen van andere beleidsvelden, zoals gezondheid, veiligheid, bereikbaarheid, parkeren en wonen. Wij dragen bij aan goede afspraken met onder andere de woningcorporaties over volkshuisvesting.

Dit willen we bereiken in 2022

- ◆ Vanuit de woonvisie Westerkwartier 2020-2025 is aangegeven dat er de komende 10 jaar behoefte is aan 1700-2400 nieuwe woningen. Per jaar betekent dit dat er 170-240 woningen moeten worden opgeleverd.
- ◆ Er wordt meegewerkt en mede inhoud gegeven aan provinciale en regionale beleidsontwikkeling, waaronder de verstedelijkingsstrategie Regio Groningen-Assen.
- ◆ Het neerleggen in ruimtelijke plannen van ontwikkelingen, ten behoeve van een optimaal woon-, werk- en leefklimaat, die op eigen initiatief, of op initiatief van derden, worden opgestart. De voorbereiding, vaststelling en uitvoering van deze plannen wordt - veelal projectmatig - vorm gegeven.
- ◆ Wij bieden mogelijkheden om bouwplannen te realiseren binnen de wettelijke kaders en leggen dit juridisch vast.
- ◆ In 2022 gaan wij aan de slag met de uitvoering van de ambities en doelen in de woonzorgvisie en nieuwe woonvisie. Een onderdeel daarvan is het maken van meerjarige

prestatieafspraken met de woningcorporaties en het opstellen van woonplannen voor de dorpen.

- ◆ Wij bereiden ons voor op de komst van de Omgevingswet en richten ons daarbij eerst op wat er minimaal nodig is om per 1 juli 2022 met de nieuwe wet te kunnen werken: de basis op orde.
- ◆ We werken aan de totstandkoming van een gebiedsdekkende Omgevingsvisie als bedoeld in de Omgevingswet.

Dit gaan we nieuw doen in 2022 en verder

Voor 2022 hebben we nieuwe voorstellen. Daarnaast hebben we bij de begroting 2020 een voorstel gepresenteerd dat alleen betrekking heeft op het jaar 2022.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Investering		2022	2023	2024	2025
	Jaar	Bedrag				
<i>Uit Perspectiefnota 2022-2025</i>						
Omgevingswet - structurele kosteneffecten			PM	PM	PM	PM
Herstructurering en uitbreiding woonwagenvak Opende	2022	1.326	-30	30	29	28
			-30	30	29	28
<i>Uit begroting 2020</i>						
Starters- en blijversleningen			200			
			200			

- ◆ *Omgevingswet - structurele kosteneffecten:* Naar verwachting zal op 1 juli 2022 de Omgevingswet in werking treden. Voor de implementatie van deze wet (incidentele kosten) hebben we vooralsnog toereikend budget. We hebben op dit moment echter onvoldoende beeld van de structurele kosteneffecten. Er is een model van de VNG beschikbaar, maar we hebben nog geen zicht op variabelen zoals de 'bruidsschat' van het Rijk, keuzes in het nieuwe omgevingsplan en keuzes in het proces van vergunningverlening. Daarnaast zijn er ook nog keuzes te maken met betrekking tot inkomsten, zoals het al dan niet heffen van milieulegjes. De eventuele toekomstige kosteneffecten zullen in samenhang worden beschouwd met kosteneffecten van andere ontwikkelingen zoals de Wet Kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen.
- ◆ *Herstructurering en uitbreiding woonwagenvak Opende:* Van vier bewoners van het woonwagenvak in Opende is het verzoek gekomen om een officiële standplaats te kunnen krijgen op of rondom het betreffende woonwagenvak. Daarnaast is van vier andere bewoners het verzoek gekomen om te komen tot ruimere standplaatsen, waarbij de bestaande sanitaire units worden verbeterd of vervangen. Dit vraagt om een investering van € 1,3 mln voor herstructurering en uitbreiding van het park (de daaruit voortvloeiende kapitaallasten zijn beperkt vanwege de lange afschrijvingsduur). Deze ontwikkeling is noodzakelijk door gewijzigde Europese jurisprudentie en wet- en regelgeving. Bovendien is sprake van achterstand in onderhoud van de sanitaire units en risico's op het gebied van brandveiligheid. Na realisatie is de bedoeling dat de exploitatie overgedragen wordt aan Wold en Waard.
- ◆ *Starters- en blijversleningen:* We willen dat meer huiseigenaren investeren in bestaande woningen. Wij hebben daarom onze leenvormen bij het SVN (starters, verzilver- en duurzaamheidsleningen) ondergebracht in één breed fonds; het Fonds Wonen

Westerkwartier met één aanvraagssystematiek en één budget. De uitvoerings-, rentelasten en personeelskosten worden bekostigd vanuit het budget ondersteuning energietransitie. In de meerjarenbegroting is hiertoe een bedrag opgenomen van €150.000 per jaar. Ook is er een eenmalig budget beschikbaar van €200.000 in 2022 voor starters- en verzilveringen. Dit eenmalige budget is als compensatie (uitruil) beschikbaar in 2023 voor het financieren van een eenmalig duurzaamheidsproject. We denken hierbij aan een uitvoering van een project onder de paraplu van de methodiek van de zonnecarport Zuidhorn. Na realisatie van het project in Zuidhorn, willen we in 2022 nog een aantal projecten via deze methodiek (voor)financieren om te zorgen voor die gemeentebrede dekking.

Dit gaat het kosten

Programma 8 (bedragen x € 1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Baten	3.235	2.279	1.641	1.491	1.491	1.491
Lasten	4.489	5.796	5.628	5.420	5.312	5.286
Totaal saldo van baten en lasten	1.254	3.517	3.987	3.929	3.821	3.795
Toevoeging reserve	144	80				
Onttrekking reserve		287				
Geraamd resultaat	1.399	3.310	3.987	3.929	3.821	3.795

Algemene dekkingsmiddelen

In dit onderdeel wordt een toelichting gegeven op lasten en baten die niet rechtstreeks aan een programma zijn toe te rekenen. Eerst vermelden we nieuw beleid dat betrekking heeft op Algemene dekkingsmiddelen (taakvelden 0.3 tot en met 0.9). Vervolgens komen de volgende onderdelen aan bod:

- A. Overzicht algemene dekkingsmiddelen
- B. Overhead
- C. Vennootschapsbelasting (VPB)
- D. Onvoorzien.

Afgesloten wordt met Wat gaat het kosten.

Dit gaan we nieuw doen in 2022 en verder

Taakvelden

- 0.3 Beheer gebouwen/ gronden
- 0.4 Overhead
- 0.5 Treasury
- 0.6 Belastingen (OZB)
- 0.7 Algemene uitkering
- 0.8 Overige baten en lasten
- 0.9 VPB

Verbonden partijen

BNG
Enexis

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Investering		2022	2023	2024	2025
	Jaar	Bedrag				
Backup MS Office documenten en email in de cloud			28	28	28	28
Aanbesteding gemeentelijke software - conversie/implementatie			150	150	150	150
Onderzoek Joods vastgoed			13			
Actualisatie Meerjarenonderhoudsplannen gemeentelijk vastgoed niet zijnde gemeentehuizen			PM	PM	PM	PM
Aantonen rechtmatigheid en verwerkingen van persoonsgegevens			14	6	6	6
Exploitatie locatie en panden Hoofdstraat 101-1 Midwolde			13	5	5	5
Vervanging netwerkkapapparaat (saldo)	2022 tm 2025	420		18	28	81
Nieuwe werkplek - devices (saldo)	2022	900		200	194	188
Onderhoud eigen huisvesting	2022 en 2024	8.700		313	312	690
Verzekeringspremies			55			
			273	720	724	1.148

- ◆ *Backup MS Office documenten en email in de cloud:* In 2020 is MS office 2010 geüpgraded naar MS Office 365. Hierbij vindt opslag van mail en documenten in de cloud plaats, wat goed aansluit bij tijd- en plaatsafhankelijk werken. De backup van de Office 365 data is echter maar voor beperkte periode (30 dagen) beschikbaar. Om te voldoen aan onze eisen voor het bewaren van data, de toegankelijkheid van gegevens en de wettelijke bewaarplicht, is een additioneel back-up en restore proces nodig. De kosten hiervan bedragen structureel € 27.720.
- ◆ *Aanbesteding gemeentelijke software - conversie/implementatie:* Op basis van de aanbestedingskalender worden in de periode van 2022-2025 vier kernapplicaties aanbesteed. Uitgangspunt hierbij is dat de structurele lasten voor licenties, onderhoud etc.

op hetzelfde niveau blijven, maar er is wel jaarlijks budget nodig voor conversie en implementatie dat we hiermee toevoegen. Hiervoor is aangenomen dat dit ongeveer € 250.000 per aanbesteding is.

- ◆ *Onderzoek Joods vastgoed:* We hebben op 18 mei 2021 besloten om onderzoek te doen naar het overheidshandelen met betrekking tot Joodse eigendommen tijdens en na WO II. Dit doen we in samenwerking met de gemeenten Oldambt en Veendam, waarbij een gezamenlijke onderzoeksopdracht aan (een) gekwalificeerde historisch onderzoeker(s) wordt gegeven.
- ◆ *Actualisatie Meerjarenonderhoudsplannen gemeentelijk vastgoed niet zijnde gemeentehuizen:* In de huidige begroting zijn de kosten voor het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed gebaseerd op verouderde meerjarenonderhoudsplannen. Op dit moment worden deze onderhoudsplannen geactualiseerd. Naar verwachting is na de actualisatie een financiële bijstelling noodzakelijk. Voorlopig stellen we de kosten op PM.
- ◆ *Aantonen rechtmatigheid en verwerkingen van persoonsgegevens:* Mensen hebben het recht op inzicht wie, op welk moment en voor welk doel, hun gegevens inziet, gebruikt of aan anderen geeft. Dit recht is vastgelegd in de AVG. Om aan te tonen dat een verwerking van persoonsgegevens rechtmatig is geweest is het onder andere van belang dat bekend is wie de verwerking heeft uitgevoerd en vanuit welke doelbinding en grondslag deze persoon de verwerking heeft uitgevoerd. Logging door middel van het aanschaffen van i-logboek stelt de gemeente in staat om naar burgers, ondernemers, het bestuur en de Autoriteit Persoonsgegevens, transparant te zijn en de rechtmatigheid van verwerkingen van persoonsgegevens aan te tonen.
- ◆ *Exploitatie locatie en panden Hoofdstraat 101-1 Midwolde:* Met ingang van 1-1-2021 is de locatie Hoofdstraat 101-1 Midwolde eigendom van de gemeente Westerkwartier. Voor de exploitatie van deze locatie dient met ingang van de begroting 2021 rekening te worden gehouden met de diverse baten en lasten (kapitaallasten, huur/servicebaten, servicevergoeding, jaarlijks onderhoud gebouw, energielasten, belastingen en verzekeringen).
- ◆ *Vervanging netwerkapparatuur:* Netwerkapparatuur zoals switches, routers, firewalls, noodstroomvoorziening, servers, storage etc. moeten periodiek worden vervangen. Vanaf 2019 is begonnen met de vervangingsinvesteringen. Voor de jaren 2022 tot en met 2025 gaat dit om in totaal € 420.000 aan investeringen, met de daarbij behorende kapitaallasten.
- ◆ *Nieuwe werkplek – devices:* Met het nieuwe Dienstverlenings- en werkconcept Dichtbij en Duurzaam willen we ontmoetingen en samenwerking stimuleren, integraler werken en bijdragen aan duurzaamheid. Met betere dienstverlening dichtbij onze inwoners en elkaar als resultaat. Hierbij past een combinatie van thuiswerken, op kantoor en dichtbij inwoners. De werkplek die hierbij hoort vraagt om een meer dynamische inrichting, omdat dat ons de flexibiliteit geeft die we nodig hebben. Om hiertoe vanaf 1 januari 2022 nieuwe devices uit te rollen in onze organisatie is een investering nodig van € 0,9 miljoen. Deze investering leidt tot een kapitaallast van structureel € 0,2 mln.
- ◆ *Onderhoud eigen huisvesting:* Binnen het Programma Huisvesting is onderzoek gedaan naar toekomstbestendige duurzame huisvesting. Besluitvorming hierover is voorzien in september 2021. Zolang er geen besluitvorming heeft plaatsgevonden gaan we er van uit dat we langjarig doorgaan in onze huidige vijftien gebouwen. Uit het verrichte onderzoek blijkt dat dit tot een extra last leidt van in totaal € 1.290.000 structureel per jaar. Daarvan is

nu € 690.000 opgevoerd (oplopend van € 313.000 in 2023) op basis van investeringen van € 2,8 mln in 2022 en € 5,9 mln in 2024. De overige € 600.000 per jaar komt voort uit verdere verduurzaming richting zover mogelijk energieneutraal, dit laatstgenoemde bedrag is nu nog niet opgevoerd.

- ◆ *Verzekeringspremies:* Door de taxatie van opstallen en inventarissen voor de brandverzekering is de verzekerde som toegenomen en stijgt de premie jaarlijks met € 55.000. We willen komend jaar nagaan of herziening van ons verzekeringspakket mogelijk is. Mogelijk kan de premiestijging daardoor (gedeeltelijk) worden gecompenseerd. Daarom is de stijging alleen voor 2022 opgenomen.

A. Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Dit overzicht omvat de volgende onderdelen:

- ◆ Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- ◆ Gemeentefonds uitkering;
- ◆ Dividend;
- ◆ Saldo van de financieringsfunctie;
- ◆ Overige algemene dekkingsmiddelen;

Onderstaande tabel toont de begrote en gerealiseerde bedragen. Onder de tabel volgt per onderdeel een toelichting.

Algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lokale heffingen (OZB)	13.840	14.711	15.667
Gemeentefonds uitkering	106.065	106.409	113.867
Dividend	231	192	192
Saldo van de financieringsfunctie	-209	-60	-53
Overige algemene dekkingsmiddelen	nvt	nvt	nvt
Totaal	119.927	121.252	129.673

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Onder de lokale heffingen in het kader van de algemene dekkingsmiddelen worden alleen die heffingen verstaan waarvan de besteding niet gebonden is. Het gaat hierbij uitsluitend om de onroerend-zaakbelastingen. Deze worden verwerkt op taakveld 0.6. De heffingen zoals afvalstoffenheffing en rioolheffing vallen hier niet onder, deze zijn opgenomen bij programma 7.

OZB (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
OZB eigenaren woningen	8.803	9.156	9.751
OZB gebruikers niet-woningen	2.007	2.216	2.360
OZB eigenaren niet-woningen	3.030	3.339	3.556
Totaal	13.840	14.711	15.667

Gemeentefonds uitkering

De gemeente ontvangt uit het gemeentefonds een uitkering van het Rijk. Het gemeentefonds bestaat uit drie onderdelen: de algemene uitkering (het deel waar de uitkeringsfactor invloed op heeft), de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de integratie-uitkering Sociaal domein. De

verdeling is niet statisch, onderdelen van de integratie-uitkering Sociaal domein zijn overgeheveld naar de algemene uitkering.

Daarnaast ontvangt de gemeente in de jaren 2018-2022 een frictie-uitkering als tegemoetkoming voor kosten die gepaard gaan met samenvoeging en splitsing van gemeenten.

De algemene uitkeringen worden verwerkt op taakveld 0.7. Een meerjarig overzicht is opgenomen in de bijlagen. De bedragen 2022 zijn inclusief 75% van de te verwachten extra middelen jeugd.

Gemeentefonds uitkering (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Algemene uitkering	89.483	91.798	98.950
Decentralisatie uitkeringen	1.634	1.065	1.127
Uitkering sociaal domein	12.151	10.756	11.001
Subtotaal gemeentefonds uitkering	103.268	103.619	111.078
Frictieuitkering	2.798	2.790	2.789
Totaal	106.066	106.409	113.867

Dividend

Jaarlijks ontvangt de gemeente dividend uit hoofde van het bezit van aandelen. Deze bate wordt verwerkt op taakveld 0.5. Dit kan als volgt worden gespecificeerd:

Dividend (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
BNG	140	88	88
Enexis	91	104	104
Totaal	231	192	192

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie wordt als volgt berekend:

Doorberekende kapitaallasten naar de producten minus de rente van de lang- en kortlopende geldleningen, minus de rente op de bouwgrondexploitatie minus de afschrijvingen op de investeringen. De rentelasten worden verwerkt op taakveld 0.5.

Financieringsfunctie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Totaal	-209	-60	-53

Overige algemene dekkingsmiddelen

Er zijn geen overige dekkingsmiddelen.

B. Overhead

Met ingang van begrotingsjaar 2017 moet de overhead apart zichtbaar gemaakt worden. Dit gebeurt op taakveld 0.4. De definitie van overhead is: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De overhead is als gevolg hiervan geen onderdeel meer van de programmalasten. In een aantal gevallen is het nodig overhead extracomptabel toe te rekenen, bijvoorbeeld bij de tarieven voor leges en heffingen.

Gemeenten zijn vrij in de toe te passen systematiek. Westerkwartier berekent de opslag overhead als het percentage (personeelslasten en inhuur overhead) gedeeld door (personeelslasten en inhuur alle taakvelden exclusief overhead). Het overheadpercentage 2022 is 32,0%.

Overhead (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Ambtelijke organisatie	13.261	15.095	13.604
Huisvesting	1.363	1.895	1.906
ICT	1.275	1.471	1.772
Frictie	1.969	812	744
Overig	2.955	2.033	2.268
Totaal	20.823	21.306	20.294

C. Heffing VPB

Jaarlijks begroten we € 50.000 voor te betalen vennootschapsbelasting (VPB)

Heffing VPB (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	0	0	0
Lasten	-47	50	50
Saldo	-47	50	50

D. Onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven hebben we structureel een bedrag van € 2 per inwoner begroot. Dat is afgerond € 125.000.

Onvoorzien (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	0	0	0
Lasten	0	125	125
Saldo	0	125	125

Dit gaat het kosten

Overzicht algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Meerjarenraming		
				2023	2024	2025
Baten	125.331	123.188	130.771	125.896	125.588	126.042
Lasten	5.622	5.167	3.187	1.664	1.623	1.721
Totaal saldo van baten en lasten	-119.709	-118.021	-127.584	-124.232	-123.965	-124.320
Toevoeging reserve		69	982	1.282		
Onttrekking reserve	2.155	4.318	559			
Geraamd resultaat	-121.864	-122.271	-127.161	-122.950	-123.965	-124.320

Overzicht overhead (bedragen x € 1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Baten	409	359	442	442	442	442
Lasten	21.234	22.163	20.854	20.483	20.565	20.883
Totaal saldo van baten en lasten	20.825	21.804	20.412	20.041	20.124	20.442
Toevoeging reserve	384	2.028	2.045			
Onttrekking reserve	694	1.613	196	198	200	202
Geraamd resultaat	20.515	22.219	22.261	19.844	19.924	20.240

Overzicht Vennootschapsbelasting (bedragen x € 1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Baten						
Lasten	-47	50	50	50	50	50
Totaal saldo van baten en lasten	-47	50	50	50	50	50
Toevoeging reserve						
Onttrekking reserve						
Geraamd resultaat	-47	50	50	50	50	50

Paragrafen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Financiële verordening Gemeente Westerkwartier geeft aan welke paragrafen ten minste moeten worden opgenomen in de programmabegroting en jaarrekening. In de paragraaf wordt u integraal over een bepaald thema dat dwars door de programmabegroting en jaarrekening loopt, geïnformeerd. In de paragrafen staat belangrijke informatie om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's.

De gemeenteraad kan ervoor kiezen extra paragrafen toe te voegen wanneer een onderwerp om extra aandacht vraagt. In deze begroting is de paragraaf Novatec toegevoegd.

Uw wens om te komen tot een paragraaf Dorpenbeleid hebben wij nog niet kunnen realiseren. We zijn bezig met de voorbereidingen, op dit moment vindt onderzoek plaats onder alle dorpsvoorzieningen om input op te halen. De verwachting is dat medio 2022 het Dorpenbeleid ter vaststelling voorgelegd zal worden.

In de begroting treft u de volgende paragrafen aan:

- A. Onderhoud kapitaalgoederen
- B. Financiering en uitzetting
- C. Bedrijfsvoering
- D. Verbonden partijen
- E. Grondbeleid
- F. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- G. Lokale heffingen
- H. Novatec

Paragraaf A – Onderhoud kapitaalgoederen

In artikel 12 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is over het onderhoud van kapitaalgoederen het volgende bepaald:

1. De paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat ten minste de volgende kapitaalgoederen:
 - a. wegen;
 - b. riolering;
 - c. water;
 - d. groen;
 - e. gebouwen.
2. Van de kapitaalgoederen, bedoeld in het eerste lid, wordt aangegeven:
 - a. het beleidskader;
 - b. de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
 - c. de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Deze paragraaf geeft de raad inzicht in bovenstaande. Daarvoor beschrijven we de omvang van onze kapitaalgoederen, de kaders en de doelen die we voor het onderhoud daarvan hanteren, welke relevante beleids- en beheerplannen hierop van toepassing zijn, welke onderhoudskwaliteit we nastreven en hoe de kosten voor regulier onderhoud en investeringen worden gedekt.

a. Wegen

Beleidskader

De wegen worden onderhouden volgens de kwaliteitsniveaus (scenario 3) uit de kwaliteitsvisie openbare ruimte welke door de raad is vastgesteld op 30 juni 2021.

Begin 2020 zijn alle wegen geïnspecteerd conform de CROW-beheersystemathiek.

Met gebruikmaking van het beheersprogramma GBI 6 is dit de basis geweest voor het beheersplan Wegen welke 1 op 1 is verwerkt in de kwaliteitsvisie openbare ruimte. In het beheersplan staat aangegeven welke investeringen in een periode van 5 jaar gedaan moeten worden om de achterstanden weg te werken naast het reguliere onderhoud.

Doelen en financiën

- ◆ De ramingen uit scenario 3 van de kwaliteitsvisie zijn gebruikt voor het opstellen van de begroting 2022.

Prestaties 2022

- ◆ Het technisch onderhoud van de wegen zal uitgevoerd worden volgens het meerjaren-beheersplan wegen. De verzorging (onkruidbestrijding op verharding, straatvegen, straatmeubilair) vindt plaats volgens de kwaliteitsnormen uit scenario 3 van de kwaliteitsvisie openbare ruimte.

b. Kunstwerken (bruggen en oeverconstructies)

Beleidskader

De kunstwerken worden onderhouden volgens het principe technisch (heel en veilig) en verzorging (schoon en netjes) zoals dit is verwoord in de kwaliteitsvisie openbare ruimte welke door de raad is vastgesteld op 30 juni 2021.

De kunstwerken worden beheerd in het programma Afkas met een koppeling naar GBI 6.

Doelen en financiën

- ◆ De ramingen uit de kwaliteitsvisie zijn gebruikt voor het opstellen van de begroting 2022.

Prestaties 2022

- ◆ Begin 2020 zijn alle bruggen visueel geïnspecteerd, op basis hiervan is het (kleinschalig) onderhoud uitbesteed en in 2021 uitgevoerd. Daarnaast is er ook een technische inspectie uitgevoerd welke eind 2021 is afgerond. Op basis hiervan wordt er begin 2022 een meerjarenonderhoudsprogramma gemaakt. Dan wordt ook inzicht gegeven in de vervangingsbehoefte.
- ◆ In 2021 is de eerste aanzet gemaakt van de inventarisatie (quickscan) van de oeverconstructies. Voormalig Grootegast is in 2021 afgerond, voormalige gemeente Marum is in de winterperiode 2021/2022 opgepakt. Dit is seizoensgebonden werk aangezien er niet teveel begroeiing mag staan. In 2022 gaan we verder met de andere voormalige gemeenten. Hierna kan er een meerjarenonderhoudsplan opgesteld worden. Mocht tijdens de inventarisatie blijken dat direct onderhoud nodig is, dan wordt dit zo snel mogelijk uitgevoerd.

c. Riolering en water

Beleidskader

In het watertakenplan staat hoe wij invulling gaan geven aan de drie zorgplichten: hemelwater, grondwater, afvalwater.

Doelen en financiën

- ♦ Via de rioolheffing brengt de gemeente kosten in rekening voor het beheer en onderhoud van het rioleringsstelsel bij diegenen die zijn aangesloten op de riolering. De kosten die in de rioolheffing zijn ondergebracht betreffen onder andere investeringskosten en exploitatiekosten. Er wordt gestreefd naar een dekkingsgraad van de rioolheffing van 100%.

Prestaties 2022

- ♦ We gaan uitvoering geven aan het maatregelplan uit het watertakenplan en de klimaat adaptatiestrategie. De rioleringszorg is nodig voor het duurzaam beschermen van volksgezondheid en milieu en het voorkomen van wateroverlast. Het algemene doel is vertaald naar het inzamelen en transporteren van afvalwater, hemelwater en grondwater. De werkzaamheden zijn gericht op het beheer en onderhoud van alle openbare rioleringen, bergbezinkbassins, putten en kolken en het bedienen en onderhouden van rioolgemaal en het drukrioolstelsel. Ook het baggeren van bij de gemeente in bezit zijnde watergangen en vijvers behoort bij dit taakveld. Het areaal is vastgelegd in beheersysteem GBI6. De maatregelen uit het klimaatadaptatieplan hebben als doel om onze gemeente ook in de toekomst bestand te houden tegen de te verwachten weerextremen: wateroverlast, droogte en hitte.

d. Groen

Beleidskader

De aanwezigheid van voldoende openbaar groen dat naar behoren wordt onderhouden is van groot belang voor de leefbaarheid, de biodiversiteit en gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen.

Onze gemeente beheert een gevarieerd groenareaal. Bomen, heestervakken, bosplantsoen, gazons, wegbermen, heggen/hagen en ecologisch groen, het maakt allemaal onderdeel uit van de gemeentelijke groenstructuur. Ook specifiek gebruiksgroen zoals parken, dorpsbossen, landgoederen, sportvelden, begraafplaatsen en speelplaatsen wordt door ons beheerd.

Ons gemeentelijke groenareaal is administratief en grafisch vastgelegd in het beheersysteem GBI6. Aan de diverse groentypen zijn maatregelpakketten gekoppeld en zo kan d.m.v. eenheidsprijzen en een vastgesteld kwaliteitsniveau gemakkelijk worden bepaald wat beheer en onderhoud van ons groen jaarlijks gaat kosten. In de integrale kwaliteitsvisie openbare ruimte wordt in samenspraak met bestuur, ambtelijk apparaat en inwoners het gewenste kwaliteitsniveau bepaald.

Onderhoud van ons groen wordt in belangrijke mate uitgevoerd door onze eigen buitendienst. Hier wordt taakgericht gewerkt: in de toekomstvisie buitendienst en het bijbehorende uitvoeringsprogramma is dit vastgelegd. Ook aannemers worden ingezet voor beheer en onderhoud van gemeentelijk groen. De uitvoerende werkzaamheden worden in overeenstemming met de Wet natuurbescherming en met respect voor flora en fauna uitgevoerd. Wij werken in dit verband met een vastgestelde gedragscode.

Bij het beheer en onderhoud van openbaar groen worden geen chemische gewasbeschermingsmiddelen toegepast. Het professionele gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouwsector is sedert enige jaren wettelijk verboden. Invasieve exoten worden mechanisch bestreden, waarbij maaisel wordt afgevoerd naar een gespecialiseerde verwerker.

In verband met het broodnodig vergroten van de biodiversiteit besteedt onze gemeente de nodige aandacht aan ecologisch groenbeheer. Insectenvriendelijk maaibeheer van bermen, hooilandbeheer, sinusbeheer dat wordt toegepast bij maaierwerkzaamheden en ecologisch bosbeheer zijn in dit kader inmiddels bekende begrippen geworden voor onze beheerders.

Ten aanzien van het beheer en onderhoud van bepaalde onderdelen van ons groenareaal bestaat er, i.v.m. veiligheid en aansprakelijkheid, een zogenaamde wettelijke zorgplicht. Zo worden speelplaatsen en de daarbij behorende speeltoestellen en valzones op basis van de Wet attractiebesluit speeltoestellen ieder half jaar van gemeentewege geïnspecteerd waarbij de bevindingen, m.i.v. het uitgevoerde / uit te voeren onderhoud, dienen te worden vastgelegd in een logboek. Voor het beheer en onderhoud van gemeentelijke bomen is iets soortgelijks geregeld. Ook hier geldt in het kader van veiligheid en aansprakelijkheid een gemeentelijke zorgplicht. Gezonde bomen dienen iedere vier jaar visueel (VTA) te worden geïnspecteerd en zogenaamde risico- en/of attentiebomen ieder jaar. De inspecties en het uitgevoerde / uit te voeren beheer dienen te worden vastgelegd.

Doelen en financiën

- ◆ De kwaliteitsvisie voor de openbare ruimte is in 2021 samen met het college en de inwoners tot stand gekomen. Deze visie werd destijds vastgesteld door de raad en vormt de basis voor de werkvoorraad, de werkverdeling alsmede het onderhoudsniveau (en het hiermee verband houdende budget / arbeidscapaciteit) waarop de diverse beheercategorieën worden beheerd. De benodigde arbeidscapaciteit (zowel intern als extern) is onlosmakelijk verbonden aan deze visie. In 2022 hopen we dit preciezer in beeld te kunnen brengen

Prestaties 2022

- ◆ Het algemene doel is vertaald naar het in stand houden en beheren van alle openbaar groen, sportvelden en speelvoorzieningen.

e. Gebouwen

Beleidskader

De gemeente Westerkwartier is op dit moment eigenaar van ruim 190 vastgoedobjecten met een waarde van circa € 60 miljoen. Het gaat om een gevarieerd palet van objecten als multifunctionele accommodaties, zwembaden, sportgebouwen en -velden, ruimten voor kinderopvang, musea, cultureel erfgoed, bedrijfspanden, woningen, etc. Afgelopen jaren is er voor de opstelling en het uitvoeren van het vastgoedbeleid een professionaliseringsslag doorgevoerd die de komende jaren verder wordt uitgerold. Er is beleid ontwikkeld waarbij er eerst gefocust is op bebouwd vastgoed in gemeente-eigendom. De basis is gelegd en het spoorboekje voor de komende jaren is opgenomen in het Vastgoedbeleidsplan Steengoed Westerkwartier dat in 2019 door uw raad is vastgesteld.

De financiële omvang van de vastgoedportefeuille vereist sturing op dit kostbare bezit en het maken van keuzes, waarbij fundamentele vragen moeten worden beantwoord zoals: waarom zijn wij

eigenaar van het vastgoed, wat willen we ermee, wat is het gewenste onderhouds- en instandhoudingsniveau, op welk niveau willen en kunnen we het verduurzamen en hoe gaan we om met eventuele huur- en verhuur? Daarnaast moet er worden geanticipeerd op wettelijke vraagstukken zoals de Wet markt en overheid en regelgeving rondom verduurzaming, het laatste aangescherpt met het Klimaatakkoord. Dit vraagt om weloverwogen en transparante besluiten. Daarbij wordt er aangesloten op het Coalitieakkoord "Samen Westerkwartier Maken!" en werken we volgens het DNA van het Westerkwartier: Dichtbij, nuchter, maar ook ambitieus.

Doelen en financiën

- ◆ De financiële omvang van de vastgoedportefeuille vereist sturing op dit kostbare bezit en het maken van keuzes. Het doel is het realiseren van een vastgoedportefeuille met een goed onderhouden, en verduurzaamd slank vastgoedbestand.

Om dit doel te kunnen realiseren is het noodzakelijk om uitvoering te geven aan de volgende zaken:

- Het opstellen en actualiseren van de meerjarenonderhoudsplannen;
- Het in kaart brengen en eventueel herstellen van achterstallig onderhoud;
- Het opstellen van (ontbrekende) energielabels en energiescans;
- Het opstellen van een uitvoeringsplan verduurzamen vastgoedportefeuille.

Alle benodigde informatie om bovenstaande zaken financieel te onderbouwen is nog niet beschikbaar. Een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) heeft een looptijd van normaliter 10 jaar. Overeenkomstig het aanwezige MJOP worden jaarlijks diverse onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd om het onderhoudsniveau van de gebouwen op een gewenst niveau te krijgen en te houden. De MJOP's van de objecten die gebruikt worden voor de huisvesting van de gemeentelijke organisatie zijn in 2020 geactualiseerd en betrokken bij het Programma Huisvesting. De overige MJOP's zijn in 2021 geactualiseerd en opgesteld (overeenkomstig de NEN 2767, norm voor conditiemeting gebouwen). In totaal gaat het hier om 62 objecten waaronder musea, sporthallen, verenigingsgebouwen, gymzalen, enz. Dezelfde fasering is aangehouden voor de uitvoering van de energiescans. De energiescans en bijbehorende verduurzamingsadviezen voor 50 objecten zijn reeds aangeleverd. De uitkomsten van de actualisaties van zowel de MJOP's en de energiescans moeten worden vertaald in de begroting. Om de 3 jaar worden de MJOP's vervolgens geactualiseerd en mutaties in de gebouwenvoorraad (vermindering door afbraak of verkoop en vermeerdering door aankoop) worden jaarlijks verwerkt.

- ◆ *Eigen huisvesting:* Vanaf de herindeling heeft de gemeente vier gemeentehuizen, acht buitendienstlocaties en drie locaties voor Novatec. Een aantal van deze gebouwen is oud en in slechte staat en de gemeente is verplicht de gebouwen te verduurzamen. Doorgaan in deze huidige 15 gebouwen leidt tot een uitzetting van de begroting van € 1,3 miljoen per jaar. Een noodzakelijk eerste deel van deze uitzetting is in de Perspectiefnota 2021 opgenomen (oplopend tot € 0,69 miljoen per jaar). In het programma is in 2020/2021 onderzoek gedaan naar toekomstbestendige scenario's en dat heeft geleid, na reflectie van raad en OR, tot een raadsvoorstel. In de raadsvergadering van september 2021 is dit raadsvoorstel behandeld. De begroting kan zo mogelijk bijgesteld worden als en zodra er besluitvorming heeft plaatsgevonden over de huisvestingsvoorstellen. Vanuit deze besluiten werken we de komende tijd verder aan het programma.

- ◆ *Overig gemeentelijk vastgoed:* De huidige onderhoudsstaat van het gemeentelijk vastgoed varieert van goed tot matig. De gebouwen worden onderhouden tegen tenminste een minimaal onderhoudsniveau. "Minimaal onderhoudsniveau" suggereert, dat er geen sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. Voor 71 locaties zijn de meerjarenonderhoudsplannen geactualiseerd of opgesteld overeenkomstig de NEN 2767. Het onderhoudsplan voor buitensportaccommodaties is gereed. Het gemeentelijk vastgoed is ingedeeld in drie portefeuilles: de strategische portefeuille, de beleidsportefeuille en de verkoopportefeuille. De noemer is bepalend voor het onderhoudsniveau. Vóór uitvoering van de geplande onderhoudswerkzaamheden wordt altijd gekeken naar de noodzaak van deze werkzaamheden. En afhankelijk van de noodzaak kunnen werkzaamheden eerder dan gepland uitgevoerd worden, overeenkomstig de planning worden uitgevoerd, later worden uitgevoerd of niet worden uitgevoerd (kan dan uit de planning worden gehaald). Het is dus niet gezegd dat de opgenomen werkzaamheden ook daadwerkelijk (in dat jaar) worden uitgevoerd. Ook voor het verduurzamen van het vastgoed worden, in overleg met Team Duurzaamheid, uitvoeringsplannen opgesteld (duurzaamheidsmeerjarenonderhoudsplannen, DMJOP's). De wettelijk vastgestelde en dus verplichte maatregelen zijn in 2020 en 2021 (financieel) inzichtelijk gemaakt. De uitkomsten worden verwerkt in de perspectiefnota 2022.

Prestaties 2022

- ◆ Het algemene doel is vertaald naar het in stand houden en beheren van het gemeentelijke vastgoed; uitvoering geven aan de vastgestelde onderhoudsplannen, het ter vaststelling voorleggen van onderhoudsplannen overige gemeentelijke vastgoed en uitvoering geven aan besluitvorming met betrekking tot programma huisvesting.

Paragraaf B – Financiering

Volgens artikel 13 van het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' is het opstellen van een paragraaf betreffende de financiering verplicht. De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

In de financieringsparagraaf wordt aangegeven op welke wijze in het begrotingsjaar uitvoering wordt gegeven aan de treasuryfunctie.

In 2020 is een treasury statuut opgesteld voor de gemeente Westerkwartier. De Wet Financiering Decentrale Overheden en de verordening artikel 212 geven kaders voor de uitoefening van de treasuryfunctie. In het treasurystatuut van de gemeente Westerkwartier wordt de landelijke regelgeving nader uitgewerkt. De inhoudelijke mandatering wordt nader geregeld in een zogenaamde mandaatbesluit.

Hieronder is een opsplitsing gemaakt in de onderdelen:

- a. Gemeentefinanciering;
- b. Risicobeheer
- c. EMU-saldo.

a. Gemeentefinanciering

Het onderdeel gemeentefinanciering geeft ons inzicht in de gemeentelijke financieringspositie en de daarbij horende financieringsbehoefte. Om de treasuryfunctie naar behoren uit te kunnen voeren, is het tijdig, juist en volledig beschikbaar hebben van financiële informatie van wezenlijk belang.

Renteontwikkeling

De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). De ECB zal de beleidsrentes voorlopig op een laag niveau houden. Dit mede door de coronacrisis, wat heeft geleid tot een economisch recessie. Ook andere centrale banken bieden uitgebreide steunpakketten aan om de economie te ondersteunen en om de rentes laag te houden.

De verwachting is dat de marktrentes voor de middellange termijn op een laag niveau zullen blijven. Voor 2022 is dan ook geen substantiële stijging of daling te verwachten.

Hieronder staat het schema rentetoerekening voor de begroting 2022 om inzage te geven in het renteresultaat en de toerekening aan de taakvelden.

Rentetoerekening <i>(bedragen x € 1.000)</i>		Bedrag
a	Externe rentelasten	3.518
b	Externe rentebaten	- 53
	<i>Saldo rentelasten en rentebaten</i>	3.465
c	Rente over eigen vermogen en voorzieningen	0
d	<i>Totaal werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente (a+b+c)</i>	3.465
e	Aan taakvelden toe te rekenen rente exclusief GREX	3.046
f	<i>Verwacht renteresultaat op het taakveld treasury (d-e)</i>	- 420

Het renteomslagpercentage wordt gebruikt om de externe rentekosten evenwichtig over de diverse taakvelden te verdelen. Het rentepercentage voor 2022 is 1,48%. De gemeente rondt dit – binnen een marge van 0,5% - af naar 1,5% en hanteert dit percentage ten behoeve van de renteomslag. Voor de grondexploitaties wordt een gewogen gemiddelde rentepercentages bepaald. Dit komt voor 2022 uit op 2%.

Kredietbehoefte en leningenportefeuille

Hieronder volgt de begrote stand van de leningenportefeuille per 1 januari 2022 en de verwachte mutaties 2022.

Stand leningenportefeuille <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Bedrag
Stand 1 januari 2022	143.400
Nieuwe leningen	0
Reguliere aflossingen 2022	- 28.439
Vervroegde aflossingen	0
Stand per ultimo 2022 op basis van afgesloten overeenkomsten	114.961

Kasbeheer

De liquiditeitspositie moet zodanig zijn dat verplichtingen tijdig kunnen worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt uitgevoerd door de NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Bespaarde rente

In de notitie "rente 2017" van de Commissie BBV wordt aanbevolen om de systematiek van bespaarde rente te laten vervallen. Dit vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie. De gemeente Westerkwartier heeft dit advies overgenomen en daarmee is de systematiek van bespaarde rente komen te vervallen.

b. Risicobeheer

Kasgeldlimiet

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan kortlopende financiering is in de Wet Fido de kasgeldlimiet opgenomen (welke nader is uitgewerkt in de uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden).

De kasgeldlimiet wordt bepaald door het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar te vermenigvuldigen met een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van 8,5%. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet moet een vaste geldlening worden aangetrokken.

Bij de uitvoering van de treasuryfunctie in de gemeente Westerkwartier wordt rekening gehouden met de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

Gemeenten moeten rapporteren over het renterisico dat zij over de vaste schuld lopen. Het renterisico op de vaste schuld is in de Wet Fido omschreven als: 'de mate waarin het saldo van de rentelasten en de rentebaten van een openbaar lichaam verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van een jaar of langer'.

Het renterisico op de vaste schuld moet voldoen aan de renterisiconorm. De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de hoofdsom van de leningen waarvan de rente wordt herzien niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal (€ 177.539.000). Het renterisico op de vaste schuld bestaat uit twee componenten: renteherziening en herfinanciering. Bij de herfinanciering moet worden gedacht aan het verschil tussen de op basis van de leningsvoorwaarden betaalde aflossingen en het bedrag aan nieuw aangetrokken.

Het doel is op deze wijze spreiding te krijgen in de rentetypische looptijden in de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt op de rentelasten.

Uit onderstaand meerjarenoverzicht, gebaseerd op de bestaande leningenportefeuille, blijkt dat aan de renterisiconorm wordt voldaan.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
1. Renteherziening vaste schuld	0	0	0	0
2. Aflossingen (verplicht)	15.822	28.439	13.190	12.221
3. Renterisico (1+2)	15.822	28.439	13.190	12.221
4. Renterisiconorm	33.052	32.929	32.427	32.452
5. Ruimte (+) (4-3)	17.229	44.910	19.238	20.195
Berekening renterisiconorm	2021	2022	2023	2024
Begrotingstotaal	175.941	177.539	173.587	172.678
Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	35.188	35.508	34.717	34.536

c. EMU-saldo (Economische en Monetaire Unie)

Op basis van Europese regelgeving mogen de EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Voor het jaar 2020 is afgesproken dat van dit maximale tekort 0,4% voor de decentrale overheid is. De norm voor de gemeente bedraagt 0,27%. In de septembercirculaire gemeentefonds 2020 zijn de individuele EMU-referentiewaarden opgenomen. Voor de gemeente Westerkwartier is deze norm € 6.039.000.

Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.

In onderstaande tabel wordt het EMU-saldo van de gemeente Westerkwartier weergegeven. Het EMU-saldo van de gemeente Westerkwartier komt voor 2022 uit op € 1,0 miljoen positief.

nr	EMU-saldo (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-6.466	2.007	-814
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	6.500	3.969	6.527
3	Mutatie voorzieningen	87		
4	Mutatie voorraden (incl bouwgronden in exploitatie)	-7.000	-3.000	-3.000
5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im) materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
	Berekend EMU-saldo	-5.879	1.038	-4.341

Paragraaf C – Bedrijfsvoering

Ondanks de bijzondere omstandigheden door de coronasituatie zijn we met elkaar blijven werken aan de dienstverlening richting onze inwoners, de informatievoorziening en de doorontwikkeling van onze organisatie. Een ontwikkeling die we ook in 2022 voortzetten. De afgelopen jaren hebben we ons gericht op beheer op orde waaronder formatie en financieel, en op ontwikkeling. We gaan de nadruk nu meer leggen op het samen werken aan het verhogen van de kwaliteit en professionaliteit passend bij een gemeente van bijna 64.000 inwoners.

We zijn ons bewust van de impact van de onzekere coronasituatie op de maatschappij, onze medewerkers en ons management. We zien dat naast onzekerheden de situatie ons ook kansen biedt voor de toekomst. Kansen bijvoorbeeld door te bewegen naar een andere, meer duurzame en toekomstbestendige manier van werken. Een manier van werken waar dienstverlening dichtbij onze inwoners centraal staat. We vertalen deze kansen naar ons dienstverlenings- en werkconcept en naar ons huisvestingsplan.

We blijven aandacht hebben voor ons ziekteverzuim. Deze aandacht is vooral gericht op daar waar we een bijdrage kunnen leveren. Bijvoorbeeld in het voorkomen van verzuim, het verkorten van de verzuimduur en bij het re-integratietraject. Periodiek analyseren we de verzuimcijfers en staat verzuim minimaal 1 x per maand op de agenda het overleg directie en teamleiders. Samen met de arbodienst is een programma opgestart om onze teamleiders en HR-adviseurs op het gebied van verzuim en preventie beter toe te rusten.

Vanaf 2022 wordt de organisatie aangestuurd en gecoacht door een zeventien leidinggevenden waar de directie onderdeel van is. We hebben daarmee een daling in leidinggevenden gerealiseerd zoals bij de start van de organisatie ook was bedacht.

We gaan in deze paragraaf verder in op de volgende bedrijfsvoeringsonderdelen:

- a. Organisatie
- b. Dienstverlening aan onze inwoners
- c. Hoe wij communiceren
- d. Huisvesting en faciliteiten
- e. Plannen en in control zijn
- f. Digitaal beheer op orde: automatisering en informatievoorziening, informatiebeveiliging, privacy en AVG

a. Organisatie

Dienstverleningsconcept Dichtbij en Duurzaam

We hebben een dienstverlenings- en werkconcept vastgesteld waarin we uitgangspunten hebben opgenomen over dienstverlening dichtbij onze inwoners en een duurzame manier van werken dicht bij elkaar. De ideale manier van werken zien we in de combinatie van thuis, op kantoor en dichtbij inwoners. Zodat we wendbaar kunnen zijn en toch in verbinding, dichtbij elkaar en bij inwoners. Deze manier van werken vraagt naast het beschikken over de juiste faciliteiten ook om persoonlijk leiderschap, één van onze kernwaarden. En dan gaat bijvoorbeeld om het durven en willen nemen van verantwoordelijk richting jezelf, de ander en vooral richting de inwoners.

In dit dienstverlenings- en werkconcept is de waarde Dichtbij vertaald naar de organisatie. Dichtbij geeft richting aan ons gedrag en komt tot uiting in ons werk.

We gaan met elkaar kijken hoe we 'dichtbij zijn' naar inwoners en elkaar in gedrag waar gaan maken.

Beschrijven processen

We gaan integraal en op een uniforme wijze onze (kern)processen beschrijven en toegankelijk maken. Door onze processen vanuit een integrale aanpak te beschrijven, krijgen we meer inzicht, overzicht en duidelijkheid waardoor we onze processen beter kunnen beheersen en kunnen verbeteren. Het helpt We kijken bij het beschrijven naar de eisen van de klant, de interne doelstellingen en externe eisen als wet- en regelgeving/rechtmatigheid.

Vitaliteit

We bewegen ons in een omgeving die voortdurend verandert door technologische ontwikkelingen en verandering van taken. Dit vraagt van ons mee te bewegen. Wendbaar zijn, is dan ook een belangrijke waarde voor onze organisatie. Dat betekent inspelen op actuele zaken en ontwikkelingen en onze inwoners daarin meenemen.

Dat constant inspelen op veranderingen, actuele zaken en ontwikkelingen vraagt om vitale medewerkers die tijdens hun hele loopbaan energie hebben om hun werk goed uit te kunnen voeren, op verschillende plekken en in verschillende omstandigheden inzetbaar zijn en in staat zijn om gezond hun pensioen te halen; fysiek, mentaal en sociaal.

In maart 2021 hebben we een medewerkersonderzoek gehouden. De uitkomsten van dit onderzoek gebruiken we onder meer voor het opstellen van een vitaliteitsplan. In dit vitaliteitsplan leggen we de focus eerst op:

- Duurzame inzetbaarheid (fysiek, mentaal, sociaal)
- Plaats- en tijd onafhankelijk werken
(Dienstverlenings- en werkconcept Dichtbij en Duurzaam)
- Verplichtingen vanuit Arbowet om werknemers veilig en gezond te laten weten

Arbeidsmarktstrategie

We gaan stappen zetten om onze organisatie goed in de arbeidsmarkt te zetten. We willen laten zien wie we zijn als werkgever, dit ook uitdragen en daarmee medewerkers boeien en binden. We kunnen meer potentiële kandidaten (actief en latent werkzoekenden) bereiken omdat we ons meer zichtbaar maken, meer naamsbekendheid krijgen en ook andere manieren gaan gebruiken om te

communiceren. We creëren daarmee voor ons een grotere kans op meer sollicitaties van een hogere kwaliteit en meer mogelijkheden bij de invulling van vacatures.

Het laten zien wie we als werkgever zijn en waar naar we op zoek zijn, draagt bij aan tevredenheid bij nieuwe medewerkers (vooraf goed beeld van de organisatie) en tevredenheid bij de zittende medewerkers (trots om voor onze organisatie te werken).

Cao gemeenten

Per 1 januari 2021 is de looptijd van de CAO gemeenten afgelopen. Werkgevers en vakbonden onderhandelen vanaf november 2020 over een cao voor alle gemeentelijke medewerkers voor het jaar 2021. De vakbonden hebben in februari 2021 het overleg afgebroken. Het is nog niet bekend wanneer het overleg zijn vervolg zal krijgen.

b. Dienstverlening aan onze inwoners

We gaan onze diensten verlenen volgens het dienstverlenings- en werkconcept Dichtbij en Duurzaam. Dat betekent onder andere dat we maatwerk zo dichtbij mogelijk gaan organiseren: we gaan erop af, we hebben het gesprek daar waar de inwoner dat wil. Standaard werk gaan we zoveel mogelijk efficiënt en digitaal inrichten, waarbij er altijd een hulplijn is waar inwoners telefonisch en fysiek terecht kunnen. We gaan werken vanuit uitvalsbases en onze kantoorlocatie(s) is (zijn) richten we in op ontmoeting.

Het team digitale informatie gaat de teams ondersteunen met dashboards om inzicht te krijgen in onze data van onze dienstverlening

Vanaf 1 oktober 2021 bieden we onze inwoners de mogelijkheid om digitaal bij de RDW een aanvraag te doen van verlenging van hun rijbewijs.

c. Hoe wij communiceren

Wij willen een moderne gemeente zijn die de inwoners centraal stelt en dichtbij onze inwoners staat. Dichtbij zijn is voor ons luisteren, aansluiten en meebewegen. Voor de communicatie betekent dat luisteren naar onze inwoners, aansluiten bij hun belevingswereld en hen betrekken bij onze plannen en daar onze communicatie-inzet op afstemmen. We vinden het belangrijk dat wij duidelijk naar onze inwoners communiceren en dat onze brieven, formulieren en andere teksten, duidelijk en goed leesbaar zijn. We zijn daarom gestart met het project Direct Duidelijk. Onze medewerkers ondersteunen wij bij het direct duidelijk communiceren door het aanbieden van trainingen. We vragen onze inwoners ons te helpen direct en duidelijk te zijn door onder andere een lezerspanel te organiseren.

We willen een gemeente zijn waarin mensen in verbinding staan met elkaar. We kijken daarbij ook naar de laatste technische mogelijkheden en stimuleren we innovatie. In dit verband zoeken we onder meer naar nieuwe mogelijkheden om met onze samenleving in contact te staan

d. Huisvesting en faciliteiten

Onze toekomstige huisvesting is (mede) gebaseerd op de wijze waarop wij nu en naar de toekomst toe onze inwoners van dienst willen zijn. Onze huisvesting is een middel om onze doelstelling en ambities voor wat betreft het dienstverlenings- en werkconcept Dichtbij en Duurzaam te kunnen realiseren. Wanneer we ons blijven huisvesten op de huidige 15 locaties dan lopen we tegen een fors aantal onontkoombare investeringen in duurzaamheid en (achterstallig) onderhoud aan. Om te

kunnen bepalen of deze investeringen bedrijfseconomisch verstandig zijn hebben we in de periode september 2020 tot en met maart 2021 intensief onderzoek gedaan naar toekomstbestendige huisvesting voor de gemeentelijke organisatie, inclusief de gemeenteraad. Het rapport over het verrichte onderzoek binnen het programma Huisvesting geeft een beeld van de situatie van onze huisvesting nu en van de mogelijkheden voor de toekomst. Dit onderzoek heeft geleid tot een bestuurlijke richting, prioritering en fasering en in een raadsvoorstel met masterplan dat eind september 2021 in de raad is behandeld. Vanuit deze besluitvorming geven we de komende jaren verder vervolg aan het programma Huisvesting. We starten met de ontwerpfase voor nieuwbouw op locatie Leeksterveld voor Buitendienst Marum en Leek in combinatie met het hoofdgebouw Novatec en gaan onderzoek doen naar o.a. toekomstbestendige opties voor kantoor/gemeentehuis.

e. Plannen en in control zijn

Budgetcyclus

De budgetcyclus wordt conform de financiële verordening die de raad heeft vastgesteld, vormgegeven met een perspectiefnota, een programmabegroting, twee bestuursrapportages en de jaarstukken. De ambities en strategische keuzes verwoorden we in de perspectiefnota om deze na besluitvorming in de raad te verwerken in de begroting. In de bestuursrapportages worden wijzigingen van de begroting verwerkt en ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Na afloop van een jaar stellen we de jaarstukken op.

Collegeonderzoeken artikel 213a Gemeentewet

Op grond van artikel 213a Gemeentewet moeten we periodiek toetsen of bij de uitvoering van het gemeentelijk beleid wordt voldaan aan de eisen van doelmatig en doeltreffend bestuur. Deze vorm van zelfonderzoek is primair een instrument van het college. De gemeenteraad heeft nadere regels vastgesteld in de Onderzoeksverordening gemeente Westerkwartier 2019. Een steeds veranderende omgeving vraagt om een organisatie die wendbaar is. Hiervoor is het nodig dat onze organisatie flexibel kan inspelen op ontwikkelingen en dat wij onze onderzoeksbehoefte hierop kunnen afstemmen. Dit kan betekenen dat in het ene jaar de frequentie van onderzoeken hoger is dan in het andere. Dit wordt per jaar bekeken. De gemeenteraad beschikt ook over diverse instrumenten om kritisch naar de doelmatigheid, doeltreffendheid én rechtmatigheid te kijken. De belangrijkste zijn de rekenkamer en de accountant. Het is van belang dat gezamenlijke afstemming van de gemeentelijke onderzoeksagenda plaatsvindt, zowel ten aanzien van gekozen onderwerpen als frequentie waarmee onderzoeken worden uitgevoerd. Binnen de reguliere planning en controlcyclus onderzoeken en controleren we (zowel intern als extern) jaarlijks tal van organisatieonderdelen. Deze onderzoeken kunnen een sterke samenhang en overlap met rekenkamer- en collegeonderzoeken vertonen. Een inventarisatie hiervan wordt aan de raad verstrekt bij de Jaarstukken 2021 (via de paragraaf Bedrijfsvoering).

Rechtmatigheidsverantwoording

De verplichte rechtmatigheidsverantwoording is met een jaar uitgesteld. Er wordt nu uitgegaan van verantwoording met ingang van verslagjaar 2022. Dan moet het college een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarstukken. Hiermee komt de huidige rechtmatigheidscontrole door de accountant bij decentrale overheden te vervallen. Met deze stap beoogt het Rijk de verantwoordelijkheid voor de interne beheersing die ervoor moet zorgen dat de naleving van externe en interne regelgeving geborgd is, nog nadrukkelijker bij het college te beleggen. De accountant zal nog steeds toetsen of de jaarrekening getrouw is. Oftewel, conform de

realiteit. De rechtmatigheidsverantwoording wordt onderdeel van de jaarrekening. De accountant controleert dus straks ook of die verantwoording getrouw is.

De gemeenteraad bepaalt straks waar de grens ligt. Wanneer wil de raad geïnformeerd worden? Voor iedere euro of boven een bepaald bedrag? Deze zogeheten verantwoordingsgrens moet in 2022 nog bepaald worden (rekening houdend met de wettelijke tolerantiegrenzen). In de tussentijd gaan wij door met onze voorbereidingen zoals opgenomen in het plan van aanpak uit 2020, waarbij we 2021 zien als proefjaar. Via de planning en controldocumenten (middels de paragraaf Bedrijfsvoering) wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang.

f. Digitaal beheer op orde

Automatisering en informatievoorziening

Wij kiezen ervoor de vervangingsinvestering van de huidige werkplekken structureel te borgen in de begroting. Dit bedrag zetten wij echter niet in ter vervanging van de huidige werkplek maar in op "de moderne werkplek". Een werkplek die past bij onze uitgangspunten over onze dienstverlening en onze manier van (samen)werken, zoals we hebben geformuleerd in ons nieuwe Dienstverlenings- en Werkconcept Dichtbij en Duurzaam. De werkelijke kosten hiervan mogen hoger zijn, echter door efficiencywinst in de bedrijfsvoering zal een ander budget neutraal blijven. We geven onze medewerkers hierdoor de mogelijkheid om op andere locaties 'dichtbij' onze inwoners te werken en faciliteren daarmee ook de thuiswerkplek van medewerkers. Hiermee ondersteunen we de flexibiliteit van medewerkers zo optimaal mogelijk met digitale middelen. Om dit te realiseren wordt de nieuwe werkplek in 2022 uitgerold in de organisatie.

De pilots uitgevoerd in 2021 hebben ons geleerd dat sturingsinformatie als katalysator kan dienen voor procesverbetering. Data verzamelen en bij elkaar brengen in dashboards geeft een goed beeld van hoe processen in de organisatie zich ontwikkelen. We zijn in ontwikkeling naar een datagestuurde organisatie en ter ondersteuning daarvan richten we 2022 een datawarehouse in.

In 2022 besteden we de software in het sociaal opnieuw aan. Na aanbesteding is het hele werkproces digitaal inclusief de digitale archivering.

In 2022 wordt er aangesloten op het digitale stelsel Omgevingswet de software wordt hiervoor verder ingericht.

Onder andere dankzij hedendaagse techniek, zoals het gebruik van Microsoft Teams, is tijdens de corona crisis de organisatie met elkaar in verbinding gebleven. In 2022 zal de functionaliteit in Microsoft Teams verder worden ingezet.

Informatiebeveiliging en privacy

We hebben in 2021 vooral ingezet op gestructureerd en aantoonbaar werken. Dit draagt in grote mate bij aan het verbeteren van informatiebeveiliging en privacy. Om dit te ondersteunen is Key Control Dashboard (KCD) aangeschaft. Dit is een Governance Risk en Compliance (GRC) tooling waarmee, ten aanzien van informatieveiligheid, privacy en de verbijzonderde interne controle, inzicht in de status van risicobeheersing en interne controle resultaten verkregen kan worden. In 2022 geven we hier een vervolg aan.

In 2021 is een bedrijfscontinuïteitsplan opgesteld dat de gemeente o.a. weerbaar moet maken tegen cyberaanvallen maar ook voorziet in "acties" wanneer wij hierdoor worden getroffen. In 2022 wordt een oefening ingepland.

Het op grond van de AVG verplichte register van verwerkingen is opgesteld. Dit register bevat een opsomming van de processen die persoonsgegevens bevatten. In 2022 voeren we de risicoanalyses op de verwerkingen van persoonsgegevens uit en toetsen we deze aan sectorale wet- en regelgeving en de AVG.

Om toegang tot het gemeentelijke netwerk te behouden volgens onze medewerkers in 2022 een derde leercyclus op het gebied van informatieveiligheid en privacy.

We hebben de audit Eenduidige Normatiek Single Informatie (ENSIA) met goed gevolg afgerond. De aandachtspunten bij de gegevensverzamelingen Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en Basisregistratie Ondergrond (BRO) pakken we in 2022 verder op.

Gemeentelijke Boa's zijn in 2019 onder de nieuwe Wet Politie Gegevens (WPG) gekomen. Twee jaar na inwerkingtreding van de WPG moet een eerste audit plaatsvinden. We voeren deze audit 2021/begin 2022 uit.

In 2022 wordt er een 1-meting informatieveiligheid met als basis het rekenkamerrapport informatieveiligheid sociaal domein uit 2018 uitgevoerd.

Op basis van de monitor gegevensbescherming van de Informatiebeveiligingsdienst voldoet de gemeente voor 64% aan de AVG. In 2022 weken we aan resterende maatregelen waarvan overigens 24% al gedeeltelijk gerealiseerd zijn.

Paragraaf D – Verbonden partijen

Inleiding

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording zijn verbonden partijen externe organisaties waarin de gemeente zowel een bestuurlijk belang als een financieel belang heeft. Het gaat dan om Gemeenschappelijke Regelingen op grond van de WGR en om deelnemingen in vennootschappen, verenigingen en stichtingen. Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van de verbonden partij, of hebben van stemrecht.

Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeentemiddelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente (dit geldt niet voor deelnemingen in een NV).

Verbonden partijen dienen een publiek, openbaar belang. De gemeente blijft uiteindelijk verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de beleidsprogramma's waaraan de verbonden partij in meer of mindere mate een bijdrage levert. De raad heeft een kaderstellende controlerende taak en ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen in de programma's.

Overzicht verbonden partijen 2022

In het onderstaande overzicht is aangegeven in welke verbonden partijen de gemeente Westerkwartier deelneemt, wat de rechtsvorm is maar ook tot welke programma behoort de verbonden partij.

Naam verbonden partij	Hoofdprogramma begroting	Juridische rechtsvorm
1. Veiligheidsregio Groningen (VRG)	1. Veiligheid	Gemeenschappelijke regeling
2. Publieke Gezondheid en Zorg (PG&Z)	7. Volksgezondheid en Milieu	Gemeenschappelijke regeling
3. Centrum Beschermd Wonen Groningen	6. Sociaal domein	Gemeenschappelijke regeling
4. Publiek Vervoer Groningen Drenthe	6. Sociaal domein	Gemeenschappelijke regeling
5. Afvalbeheer Regio Centraal Groningen	7. Volksgezondheid en Milieu	Gemeenschappelijke regeling
6. Werkvoorzieningschap Novatec in liquidatie	6. Sociaal domein	Gemeenschappelijke regeling
7. Omgevingsdienst Groningen	7. Volksgezondheid en Milieu	Gemeenschappelijke regeling
8. Eems Dollard Regio	0. Bestuur en ondersteuning	Gemeenschappelijke regeling
9. Administratiekantoor Dataland	0. Bestuur en ondersteuning	Stichting
10. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	0. Bestuur en ondersteuning	NV
11. Enexis	0. Bestuur en ondersteuning	NV/BV
12. Waterbedrijf Groningen	0. Bestuur en ondersteuning	NV

Naam	Veiligheidsregio Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	Brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing, bevolkingszorg, melding, alarmering en coördinatie ambulancezorg en brandweer.
Bestuurlijk belang	Burgemeester is lid van het algemeen bestuur.
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen
Financieel belang 2022	€ 4.283.000 (inclusief FLO-bijdrage van € 238.000)
Verandering in belang	Geen
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2020: minus €10.0272.000 Einde 2020: minus € 8.213.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2020: € 39.531.000 Einde 2020: € 34.648.000
Financieel resultaat 2022	Het voorlopige resultaat bedraagt € 0
Beleidsvoornemens	Toekomstbestendige brandweezorg, door stappen te zetten met taakdifferentiatie, risicocommunicatie en centrale huisvesting
Risico	Volledige aansprakelijkheid voor financiële nadelen
Overige informatie	Het FLO-dossier heeft gezorgd voor een negatieve algemene reserve. In de jaren 2020-2024 dragen gemeenten bij aan het inlopen daarvan. Door de negatieve algemene reserve en de effecten van taakdifferentiatie blijft de financiële positie punt van aandacht. De geplande ingangsdatum van de Omgevingswet is nu voorzien op 1 juli 2022. Deze wet betekent een enorme verandering omdat gemeenten en VRG op een andere manier zullen moeten omgaan met beleid, plannen, advisering en besluitvorming. De komende periode wordt verdere invulling gegeven aan Veiligheidsplan VRG 2020-2024 en de Toekomstvisie op brandweezorg 2030.

Naam	Publieke Gezondheid en Zorg								
Vestigingsplaats	Groningen								
Openbaar belang	Bescherming en bevorderingen van de gezondheid van de bevolking, rampenbestrijding en crisisbeheersing het (doen) organiseren van zorg aan de bevolking.								
Bestuurlijk belang	Wethouder is lid van het algemeen bestuur.								
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen								
Financieel belang 2022	In onderstaande tabel staat de opbouw van de inwonersbijdrage: <table border="1"> <tr> <td>Gezond en veilig opgroeien</td><td>€ 1.408.900</td></tr> <tr> <td>Gezondheid beschermen en bevorderen</td><td>€ 255.300</td></tr> <tr> <td>Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden</td><td>€ 147.200</td></tr> <tr> <td>Totaal</td><td>€ 1.811.400</td></tr> </table> Daarnaast is er een bijdrage verschuldigd aan de Regionale Inkooporganisatie Groningen Gemeenten (RIGG). Deze bedraagt voor 2022 € 303.800. Ook wordt er voor 2022 een dienstverleningsovereenkomst afgesloten, kortweg DVO. Hierin worden aanvullende afspraken gemaakt over additionele dienstverlening en bijbehorende vergoeding.	Gezond en veilig opgroeien	€ 1.408.900	Gezondheid beschermen en bevorderen	€ 255.300	Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	€ 147.200	Totaal	€ 1.811.400
Gezond en veilig opgroeien	€ 1.408.900								
Gezondheid beschermen en bevorderen	€ 255.300								
Adviseren over gezonde wijken, dorpen en steden	€ 147.200								
Totaal	€ 1.811.400								
Verwachte verandering in belang	Geen								
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 2.115.000 Einde 2022: € 2.123.000								
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 17.691.000 Einde 2022: € 17.594.000								

Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	€ 0 Het AB heeft op 11 december 2020 besloten de eerder aangegeven bezuiniging van 5% (voor Westerkwartier betekende dit ruim € 88.000) niet door te voeren op de PG&Z begroting 2022.
Beleidsvoornemens	GGD Groningen zet in 2022 haar bestaande dienstverlening voort Enkele inhoudelijke thema's die beschreven staan in de begroting 2022 zijn: ◆ Afstemming met gemeenten over lokaal inkopen ten opzichte van regionaal inkopen (RIGG) ◆ Implementatie van de Uitvoeringsagenda en transformatieagenda ◆ Uitvoeren van de inkoop van (hoog) specialistische jeugdhulp ◆ Doorontwikkelen contractmanagement en -beheer. ◆ Monitoring ten behoeve van de Groninger gemeenten ◆ Doorontwikkelen van (de toegang tot) de crisishulp.
Risico	Volledig aansprakelijk voor de financiële nadelen
Overige informatie	In de ontwerpbegroting van 2022 zijn buiten de indexatie geen wijzigingen aangebracht ten opzichte van de geactualiseerde begroting 2021. Er zijn geen nieuwe beleidsvoorstellen gedaan.

Naam	Centrumregeling Beschermd Wonen Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	Taken en bevoegdheden van de regiogemeenten vanuit de Wmo op het gebied van beschermd wonen, de inloop GGZ en de begeleiding maatschappelijke opvang en vrouwenopvang door mandaat en volmacht op te dragen aan de centrumgemeente (=gemeente Groningen).
Bestuurlijk belang	Er is bestuurlijk overleg van deelnemende gemeenten, in de vorm van een Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO). Het betreft een lichte gemeenschappelijke regeling, zonder eigen bestuur en zonder een eigen uitvoeringsorganisatie.
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen.
Financieel belang	Gemeente Groningen ontvangt als centrumgemeente de rijksmiddelen en betaald bijbehorende lasten. Het uiteindelijke resultaat 2022 wordt over alle deelnemende gemeenten verdeeld op basis van het aantal inwoners per gemeente. Voor gemeente Westerkwartier gaat het om afgerond 10%.
Verwachte verandering in belang	In afwachting van invoering van het Groninger ontwikkelmodel Beschermd Wonen (zie beleidsvoornemens)
Omvang eigen vermogen begin en einde 2021	Niet van toepassing
Omvang vreemd vermogen begin en einde 2021	Niet van toepassing
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	€ 11.000 (concept begroting 2022)
Beleidsvoornemens	Het Rijk hevelt vanaf 2023 de taken en middelen voor Beschermd Wonen geleidelijk over van de centrumgemeenten naar de individuele gemeenten. De Opvangmiddelen worden per 2025 overgeheveld. De Groninger gemeenten hebben een eigen verdeelsystematiek uitgedacht, het ontwikkelmodel Beschermd Wonen. Hiermee stellen we ons als Groninger gemeenten in staat te komen tot een verdeling van middelen die recht doet aan de praktijk.

	Per 1 juli 2021 is de gemeente Westerkwartier verantwoordelijk voor de uitvoering voor de Toegang van Beschermd Wonen. De gemeente Westerkwartier ontvangt maandelijks een voorschot bedrag van de centrumgemeente Groningen voor de uitvoering hiervan. Aan het eind van het jaar wordt gekeken of de voorschotten toereikend zijn of niet. Het verschil wordt gecompenseerd door de centrumgemeente. In regioverband is in samenspraak met elkaar gekeken naar de (toekomstige) wijze van inkoop. Op basis van de bevindingen is Open House construct voorgesteld, omdat dit de gemeenten in de provincie in staat stelt de gewenste doelstellingen te verwezenlijken.
Risico	In 2021 en 2022 wordt het rijksbudget nog op historische basis aan de centrumgemeenten overgemaakt. Vanaf 2023 wordt er gefaseerd een nieuw objectief verdeelmodel ingevoerd. Dit leidt mogelijk tot een nadeel voor de Groninger gemeenten. Dit wordt met name veroorzaakt door de overgang van cliënten naar de WLZ en bijbehorende correctie van het landelijke budget. Voor 2021 en 2022 is de aanname dat we volledig worden gecompenseerd voor eventuele nadelige effecten.
Overige informatie	De regiogemeenten hebben een aantal taken bij de gemeente Groningen belegd. Dit staat beschreven in de gewijzigde centrumregeling. Voor de uitvoeringskosten is een percentage afgesproken. Jaarlijks wordt bepaald of dit nog voldoende is of dat de gemeente Groningen met minder toe kan.

Naam	Publiek Vervoer Groningen Drenthe
Vestigingsplaats	Assen
Openbaar belang	Publiek Vervoer Groningen Drenthe wil een optimaal vervoersnetwerk creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is, waarbij duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen. Zodat alle inwoners naar hun werk of school kunnen gaan en/of deel kunnen nemen aan het sociaal leven.
Bestuurlijk belang	Wethouder is lid van het bestuur van Publiek Vervoer. Hierbij is er sprake van een zogeheten bedrijfsvoeringsorganisatie (ook wel: GR-light genoemd). Dit betekent dat bepaalde taken van de deelnemers zijn overgedragen aan het uitvoerend team Publiek Vervoer.
Deelnemende partijen	Alle gemeenten van de provincie Groningen en Drenthe en het OV-Bureau Groningen-Drenthe.
Financieel belang 2022	Ons aandeel in de financiële bijdrage bedraagt 4,23%. Voor 2022 gaat het om een bijdrage van € 36.797.
Verwachte verandering in belang	-
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 22.000 Einde 2022: € 23.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022 € 344.000 Einde 2022: €344.000
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	€ 1.355
Beleidsvoornemens	De vervoersovereenkomst met de vervoerder is verlengd tot en met 31 januari 2024. 2022 staat dan ook enerzijds in het teken van going concern in de uitvoering. Anderzijds zal er steeds meer nadruk liggen op de doorontwikkeling van het vervoerssysteem tot een integraal systeem waarbij openbaar vervoer en publiek vervoer steeds meer met elkaar verweven worden. Hierbij wordt in 2022 ook gekeken naar mogelijkheden tot sociale inclusie van Wmo-geïndiceerde en leerlingen die gebruik maken van het leerlingenvervoer.
Risico	Volledig aansprakelijkheid voor financiële nadelen van de uitvoeringsorganisatie
Overige informatie	-

Naam	Afvalbeheer Regio Centraal Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	Behartigen van de belangen van preventie en het op milieu hygiënisch verantwoorde wijze beheren van (afval)stoffen afkomstig uit de gemeenten in de regio centraal Groningen, het bevorderen van de overheidsinvloed op de sturing van afvalstoffen, het ketenbeheer en mogelijke andere milieu- en reinigingstaken. Tot de taken behoren onder meer het exploiteren van een inrichting voor het afvalstoffenbeheer, het inzamelen en transporteren van afvalstoffen en het afsluiten van afvalverwerkingscontracten.
Bestuurlijk belang	De wethouder is lid van het algemeen bestuur.
Deelnemende partijen	Gemeente Groningen, Gemeente Het Hogeland en de gemeente Westerkwartier.
Financieel belang 2022	Gemeenten betalen een vergoeding voor de afgenomen diensten en de secretariaatskosten van de ARCG worden verdeeld over de aangeboden tonnages restafval. Er wordt gewerkt met een begroting die op nul uitkomt. Bij tekorten dienen de deelnemende gemeenten bij te dragen, of wordt hiervoor de reserve aangesproken. Voor 2022 is een dergelijke bijdrage niet voorzien.
Verwachte verandering in belang	2022/2023 herziening gemeenschappelijke regeling vanwege verwerken rest- en gft afval door Omrin
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 1.019.000 Einde 2022: € 1.019.000
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 3.891.000 Einde 2022: € 3.891.000
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	€ 0
Beleidsvoornemens	In 2022 verwerkt voor het eerst Omrin het restafval en de gft voor de ARCG gemeenten. Daarnaast zullen nieuwe functies voor het ARCG-terrein verder worden verkend en zal de gemeenschappelijke regeling ARCG worden herijkt.
Risico	Volledig aansprakelijkheid voor financiële nadelen.
Overige informatie	In het kader van de gemeentelijke herindelingen in de provincie Groningen, de hiermee samengaande beperking van het aantal gemeenten en de toetreding van de ARCG gemeenten tot Omrin, gaat de ARCG medio 2022 zich bezinnen op haar eigen positie.

Naam	Werkvoorzieningsschap Novatec in liquidatie
Vestigingsplaats	
Openbaar belang	De raden van de voormalige Westerkwartiergemeenten en de gemeente Noordenveld hebben in december 2018 ingestemd met het voornemen om de gemeenschappelijke regelingen ISD en Novatec per 1-1-2019 op te heffen. De verwachting is dat de liquidatie van deze gemeenschappelijke regeling in 2021 kan worden afgerond.

Naam	Omgevingsdienst Groningen
Vestigingsplaats	Veendam
Openbaar belang	Uitvoering van vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavingstaken op het gebied van het omgevingsdomein (milieu) voor de deelnemers, waarmee de deelnemers de kwaliteit van de uitvoering van deze taken willen verbeteren.
Bestuurlijk belang	Wethouder is lid van het algemeen bestuur
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen en de provincie Groningen
Financieel belang 2022	€ 963.000

Verwachte verandering in belang	In de begroting 2022 is (rekening houdende met een "zachte landing") een nieuw financieringsmodel (outputfinanciering) doorgevoerd. Onderdeel van het nieuwe financieringsmodel is de overdracht van de basistaken.
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 614.000 Einde 2022: € 594.000
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 4.376.000 Einde 2022: € 4.495.000
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	- € 320.000 Waarvan € 100.000 voor de invoering van de omgevingswet en € 200.000 voor IT-ontwikkelingen uit de Algemene Reserve te onttrekken.
Beleidsvoornemens	Naast invoering van het nieuwe financieringsmodel, zullen ook de invoering van de Omgevingswet, ontwikkelingen op het gebied van stikstof (PAS) en zeer zorgwekkende stoffen (waaronder PFAS) veel van de ODG vragen. Dit betekent onder andere intensivering van de samenwerking met ketenpartners en het werken met een veranderend instrumentarium.
Risico	Volledige aansprakelijkheid voor financiële nadelen
Overige informatie	-

Naam	Eems Dollard Regio
Vestigingsplaats	Leer, Duitsland
Openbaar belang	Het bevorderen, ondersteunen en coördineren van regionale, grensoverschrijdende samenwerking van de Duitse en Nederlandse deelnemers.
Bestuurlijk belang	Wethouder is lid van het algemeen bestuur
Deelnemende partijen	Gemeenten in Noord-Nederland, de Kamers van Koophandel Groningen en Meppel, de streekraad Oost-Groningen, de Regioraad Noord-Groningen, 60 gemeenten in Noord-Duitsland, vier Industrie und Handelskammers, zes Landkreise
Financieel belang 2021	€ 4.375 (bijdrage 2021)
Verwachte verandering in belang	Geen
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Geen raming bekend
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Geen raming bekend
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	Niet bekend
Beleidsvoornemens	Niet bekend
Risico	Nihil
Overige informatie	-

Naam	Administratiekantoor Dataland
Vestigingsplaats	Gouda
Ingangsdatum	2001
Openbaar belang	Dataland is het loket voor derden voor gegevens over gebouwen. Dataland verzorgde de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoed, geo- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Deelnemende partijen	Diverse gemeenten
Financieel belang 2022	5.030 certificaten van aandelen met een nominale waarde van € 0,10 per stuk. De stichting is eigenaar van de aandelen van de besloten vennootschap

	DataLand B.V. waarin de economische activiteiten zijn ondergebracht. Naar verwachting ontvangen deelnemers een deel van hun inleg terug.
Verandering in belang	Op 31 maart 2022 worden zowel de stichting Administratiekantoor Dataland als de vennootschap DataLand ontbonden. Werkzaamheden worden door Kadaster en VNG overgenomen.
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde 2022	Geen raming bekend, eind 2022 € 0.
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde 2022	Geen raming bekend, eind 2022 € 0.
Verwacht financieel resultaat 2022	Verwacht resultaat 2022 niet bekend
Beleidsvoornemens	Ontbinding
Risico	Verlies waarde aandelen

Naam	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, één stem per aandeel.
Deelnemende partijen	Aandelen in handen van provincies en gemeenten
Financieel belang 2022	54.951 aandelen van € 2,50. In totaal 55.690.720 aandelen
Verwachte verandering in belang	Geen
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2020: € 4.887 mln. Einde 2020: € 5.087 mln. Begroting 2022 n.n.b.
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2020: € 188.802 mln. Einde 2019: € 155.262 mln. Begroting 2022 n.n.b.
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	Over 2020 realiseerde de Bank Nederlandse Gemeenten een nettowinst na belastingen van € 221 mln. (2019: € 163 mln)..
Beleidsvoornemens	Langdurig en duurzame belegging, vergroten van maatschappelijke impact.
Risico	Verlies waarde aandelen
Overige informatie	-

Naam	Enexis
Vestigingsplaats	Den Bosch
Openbaar belang	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland aansluitingen van huishoudens, bedrijven en overheden.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, één stem per aandeel
Deelnemende partijen	Aandelen in handen van gemeenten en provincies
Financieel belang 2022	129.202 aandelen (0,0863% van het totale aandelenpakket)
Verwachte verandering in belang	
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	2021: n.n.b. Begin 2021: € 4.088.000.000 Einde 2021: € 4.088.000.000
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	2020: n.n.b. Begin 2021: € 4.435.000.000 Einde 2021: € 4.435.000.000
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	€ 99.900.000
Beleidsvoornemens	De energietransitie heeft grote impact op netbeheerders.. De netten worden geschikt gemaakt om onder meer wind- en zonneparken aan te sluiten en

	duurzaam opgewekte energie te transporteren. Uitdagingen daarbij zijn het bijbenen van de grote klantvraag, tempo transitie en onzekerheid inrichting van het energiesysteem van de toekomst. Daarnaast blijft Enexis investeren in het reguliere onderhoud en de reguliere uitbreidingen die nodig zijn voor een veilig en betrouwbaar netwerk. Deze combinatie leidt tot een beduidend hoger activiteiten- en investeringsniveau.
Risico	Verlies waarde aandelen
Overige informatie	De aandelen in productie- en leveringsbedrijf van Essent zijn verkocht aan energiebedrijf RWE. De gemeente is sindsdien aandeelhouder in diverse rechtspersonen, maar heeft daar geen actieve inbreng is. Het gaat om de volgende BV's: ◆ <u>CBL Vennootschap BV:</u> Deze vennootschap is in 2020 ontbonden. ◆ <u>Vordering Enexis BV:</u> Deze vennootschap is in 2020 ontbonden. ◆ <u>Verkoop Vennootschap BV:</u> Deze vennootschap is in 2020 ontbonden. ◆ <u>CVS Amsterdam BV:</u> Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero). Zo wordt er een schadeclaimprocedure gevoerd tegen de Staat a.g.v. de WON. ◆ <u>Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV:</u> Ondanks dat het General Escrow fonds in 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap a.g.v. contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.

Naam	Waterbedrijf Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	De levering van drinkwater aan woningen en bedrijven in het verzorgingsgebied.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, één stem per aandeel
Deelnemende partijen	De deelnemende partijen zijn de provincie Groningen en de deelnemende gemeenten in de provincie Groningen.
Financieel belang 2021	26 aandelen
Verwachtverandering in belang	Nee
Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Einde 2018: € 75.525.000 Einde 2019: € 83.874.000
Verwachte omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Einde 2018: € 91.908.000 Einde 2019: € 80.728.000
Verwacht financieel resultaat begrotingsjaar	Waterbedrijf Groningen keert geen dividend uit
Beleidsvoornemens	-
Risico	Verlies waarde aandelen
Overige informatie	-

Paragraaf E – Grondbeleid

Ingevolge artikel 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat de paragraaf betreffende het grondbeleid tenminste voor zover van toepassing:

- a. een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- b. een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- c. een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- d. een onderbouwing van de geraamde winstnemings;
- e. de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Algemeen

Het door de gemeente Westerkwartier te voeren grondbeleid is vastgelegd in maart 2021 vastgestelde rapport Grondbeleid gemeente Westerkwartier 2021-2025.

Hoofdpijnen van het grondbeleid

Het doel van het Grondbeleid 2021-2025 is tweeledig:

- 1 Harmoniseren van het grondbeleid van de voormalige gemeenten.
 - ◆ Als gevolg van de financiële crisis en de ontstane financiële situatie hebben de voormalige gemeenten de laatste jaren verschillende beleidskeuzes gemaakt.
 - ◆ De gemeente Leek had vanaf 2013 faciliterend grondbeleid. De gemeente Zuidhorn koos voor maatwerk per project. De gemeente Marum voerde een regisserend grondbeleid en de gemeente Grootegast hanteerde, ondanks het ontbreken van een nota grondbeleid, hoofdzakelijk faciliterend grondbeleid.
- 2 Handvat bieden voor toekomstige projecten
 - ◆ Grondbeleid is het beleid dat gericht is op het realiseren van ruimtelijke doelstellingen. Het is daarmee geen doel op zich, maar een middel om andere doeleinden te verwezenlijken. Het grondbeleid ondersteunt andere gemeentelijke beleidsterreinen, zoals bijvoorbeeld volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en economische zaken.

De strategie van de gemeente Westerkwartier is situationeel grondbeleid

De strategie van gemeente Westerkwartier is situationeel grondbeleid. Dit houdt in dat afhankelijk van de situatie wordt bepaald welke strategie - actief, faciliterend of actief faciliterend - wordt ingezet. Aanvulling na raadsoverleg: De beoordeling van de toe te passen strategie wordt bepaald door een integrale afweging van de doelen op de verschillende beleidsterreinen van de gemeente.

De nadruk zal liggen op een actief faciliterende rol, zoals in het visierapport van de herindelingswerkgroep economische zaken in 2018 reeds is beschreven. In die notitie, die op 28 mei 2018 door de Stuurgroep Herindeling is vastgesteld, wordt voorgesteld om in de nieuw te vormen gemeente Westerkwartier in beginsel uit te gaan van een faciliterende rol bij gebiedsontwikkeling. Exploitaties worden in beginsel gezien als een ondernemersactiviteit die thuishoren bij de markt. Aanvulling na raadsoverleg: De actief faciliterende rol geeft vorm aan het visie- en beleidsgerichte grondbeleid van onze gemeente.

De gemeente neemt alleen een actieve rol in bij de volgende uitzonderingssituaties:

1. Het afronden en afbouwen van de bestaande grondexploitatie-projecten.
2. In kernen waar nog voor lange termijn groei wordt verwacht en de actieve rol op een risicomijdende wijze vorm gegeven kan worden.
3. Bij het oplossen van 'rotte kiezels' (herstructurering) of kleine inbreidingslocaties in kleine kernen, daar waar ontwikkelingen zonder de gemeente niet van de grond komen, maar toch gewenst zijn.

Als een ontwikkeling wel passend is binnen de visie van de gemeente, maar niet behoort tot de gemeentelijke ambities waar de gemeente zich extra voor wil inspannen kan de gemeente een faciliterende rol innemen.

Voor een keuze tussen de verschillende vormen is een beslisboom opgenomen op pagina 12 van het Grondbeleid 2021-2025.

Jaarlijkse herziening grondexploitaties

Voor de verantwoording van de grondexploitaties is in het voorjaar van 2021 een Meerjarenprognose Grondexploitaties (MPG) opgesteld, welke in juli 2021 samen met de jaarrekening 2020 is vastgesteld. De financiële consequenties van de grondcomplexen en welke risico's er zijn worden hierin duidelijk weergegeven.

Het beeld per grondexploitatie is als volgt:

Omschrijving <i>(bedragen x € 1.000, plus is een nadeel)</i>	BW 31-12-2020	NOG TE MAKEN			RESULTAAT	
		Kosten	Opbrengsten	Rente	EW per 31-12	NCW per 1-1
Industrieterrein Grootegast	-56	56		-1	-1	-1
Drachtsterweg Opende fase III	-182	39		-4	-146	-143
Caspar de Roblespark te Grootegast	3.554	1.144	5.946	90	-1.159	-1.009
Kroonsveld te Oldekerk	530	104	675	17	-24	-23
Kompasterrein te Opende	-87	161	112		-38	-36
Oostindie	6.604	4.677	9.076	269	2.474	2.286
Leeksterveld	7.574	222	7.632	843	1.006	859
Zevenhuizen-Oost	371	689	347	55	769	697
Oostwold centrum	453	155		21	629	605
Oostindie Zuid	3.142	7.405	11.268	394	-326	-278
Alberdaheerd I	-36	34		-1	-3	-3
Centrumplan	60	163		3	226	217
Coenderslaan	-69	79		-2	8	8
Alberdaheerd II	1.369	1.620	3.765	-24	-799	-738
Marum-West	-265	259		-6	-12	-11
Tussen de Gasten	1.903	2.897	4.760	165	204	185
Oostergast	3.659	2.803	6.404	158	216	204
Mokkenburg Rijkstraatweg	-28	20		-1	-8	-8
TOTAAL	28.496	22.528	49.985	1.978	3.017	2.808

De prognoses op basis waarvan deze cijfers tot stand zijn gekomen, zijn begin 2021 opgesteld. Inmiddels hebben we ons een beeld gevormd van het eerste half jaar en kunnen we constateren dat de kavelverkoop volgens planning verloopt, zowel de woningbouwkavels als het bedrijventerrein.

Parameters

Gehanteerde parameters in grondexploitatie	
Rente	2%
Discontovoet	2%
Kostenstijging	2%
Opbrengstenstijging	0%- 1,5%

Winstneming

De BBV schrijft een vaste methode van winstnemen voor, namelijk de POC methode (Percentage of Completion). Dit betekent in het kort dat voor winstgevende grondexploitaties een 'zekere' winst genomen moet worden op basis van de financiële voortgang van het project (% gerealiseerde kosten * % gerealiseerde opbrengsten * geraamde winst). De in het verleden eventueel reeds genomen winsten worden van de berekende 'zekere' winst afgetrokken. Ook voorziene risico's kunnen van dit resultaat worden afgetrokken, mits deze goed zijn onderbouwd.

In 2021 verwachten we winst te kunnen nemen op de projecten Alberdaheerd II en Caspar de Roblespark.

Verliesvoorzieningen

Voor de projecten waar sprake is van een verwacht negatief resultaat is een verliesvoorziening gevormd. Het gaat om de volgende grondexploitaties:

Verliesvoorziening (bedragen x € 1.000)	BW 31-12-2020	Voorziening 31-12-2020
Oostindie	6.604	2.286
Leeksterveld	7.574	859
Zevenhuizen-Oost	371	697
Oostwold centrum	453	605
Centrumplan	60	217
Coenderslaan	-69	8
Tussen de Gasten	1.903	185
Oostergast	3.659	203
TOTAAL	20.555	5.060

Risico's in de grondexploitaties

Binnen de MPG (Meerjaren Prognose Grondexploitaties) worden de financiële effecten van de risico's in de grondexploitaties in beeld gebracht. Voor alle grondexploitaties is een gevoeligheidsanalyse opgesteld op basis van een aantal parameters. Wat gebeurt er als de rente met een 0,5% stijgt of daalt? Wat gebeurt er als kosten voor het woonrijp maken met 10% stijgen of dalen? De volgende parameters zijn doorgerekend:

GEVOELIGHEIDSANALYSE		€ gevolg	
Parameter	voordelig	Basis	nadelig
1 rentestand	2,0%	2,5%	3,0%
2 kostenstijging	1,0%	2,0%	3,0%
3 opbrengstenstijging (tov grex)	1,0%	conform grex	-1,0%
4 kostenraming verwerving, sloop en milieu (tov grex)	-5%	conform grex	1%
5 kostenraming bouwrijp en woonrijp (tov grex)	-10%	conform grex	10%
6 kostenraming plankosten (tov grex)	-2%	conform grex	8%
7 opbrengstenraming verkopen (tov grex)	1%	conform grex	1%
8 opbrengstenraming overige opbrengsten (tov grex)	10%	conform grex	-10%
9 tempo kosten & opbrengsten (tov grex)	1 jaar kosten vertragen	conform grex	1 jaar opbrengsten vertragen

De financiële consequenties hiervan zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Snippergroen/ overhoeken

De gemeente is in principe bereid zogenoemd snippergroen en overhoeken die niet van openbaar belang zijn en die slecht bereikbaar en of te onderhouden zijn te verkopen voor een marktconforme grondprijs. Het openbaar belang en of een perceel al dan niet voor verkoop in aanmerking komt is ter beoordeling van de gemeente per geval, welke beoordeling niet voor bezwaar open staat. Hierbij wordt met name getoetst aan het nut van het betreffende groen in de stedenbouwkundige opzet en beleefbaarheid van de wijk, bijvoorbeeld als onderdeel van doorlopende groenstructuren. Het doel van mogelijke verkoop van groenstroken die voor verkoop in aanmerking komen, is het zorgdragen voor een eigendomssituatie die recht doet aan het (gewenste) gebruik. Overdracht aan aanwonenden ligt voor de hand.

Op dit moment vindt er geen actieve aanbieding van deze groenstroken door de gemeente plaats omdat voorlopig de focus wordt gelegd op het verkopen van bouw kavels en het behalen van de verkoopplanningen uit onze grondexploitatie-opzetten en het daarmee terugdringen van ons risicoprofiel voor zover de gemeente daar invloed op kan uitoefenen.

Grondprijzen

De grondprijzen voor kavels in de diverse grondexploitaties maken onderdeel uit van de berekeningen in de MPG.

Verkoop van gemeentegrond dat voldoet aan de omschrijving "snippergroen" zoals omschreven in de Nota Grondbeleid/Grondbeleid 2021-2025:

- ◆ Grond gelegen naast of achter de woning: € 45 per m²
- ◆ Grond gelegen voor de woning: € 30 per m²

Alle bijkomende kosten zijn voor rekening van de koper.

Aanvullend hierop stellen wij een grondprijs voor van € 10 per m², wanneer het gaat om de verkoop van snippergroen dat al in gebruik is bij een aanwonende door middel van een huur- of gebruiksovereenkomst.

In het kader van maatwerk en specifieke omstandigheden kan het college besluiten af te wijken van bovengenoemde prijzen. Kabel- en leidingstroken worden in principe niet verkocht.

Verhuur

Zoals in het Grondbeleid 2021-2025 is opgenomen, is de gemeente zeer terughoudend met het verhuren van grond. Wanneer desondanks toch grond wordt verhuurd, bedraagt de huurprijs 1% van de economische waarde, met een minimum van € 50 per jaar.

Paragraaf F – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Conform de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en de Financiële Verordening van de gemeente Westerkwartier moet er een paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing opgenomen worden in de programmabegroting en de jaarrekening.

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen, zonder dat de beleidsuitvoering in gevaar komt. Het weerstandsvermogen wordt bepaald door een relatie te leggen tussen de weerstandscapaciteit (de middelen die beschikbaar zijn om niet begrote kosten te dekken) en de risico's die de gemeente loopt en waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen (benodigde weerstandscapaciteit). Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de gemeentelijke begroting is.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} : \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De kaders en richtlijnen met betrekking tot het weerstandsvermogen en risicobeheer zijn in de periode juni-september 2018 door de raadswerkgroep planning en control besproken en aangereikt. Er is aangegeven dat tot de beschikbare weerstandscapaciteit de algemene reserve, de post onvoorzien en onbenutte belastingcapaciteit behoren.

Wanneer het berekende gemiddelde OZB-tarief voor een gemeente lager is dan het percentage voor toelating tot artikel 12 is er in principe sprake van een onbenutte belastingcapaciteit. Onze adviseur Pauw berekent onze onbenutte belastingcapaciteit 2022 op € 456.000. In de jaarrekening 2020 gingen we nog uit van € 1.063.000. De actualisatie leidt dus tot een verlaging.

Op basis van de begroting is de beschikbare weerstandscapaciteit voor 2022 als volgt:

(bedragen x € 1.000)	
- Algemene reserve beschikbaar	11.431
- Post onvoorzien	125
- Onbenutte belastingcapaciteit	<u>456</u>
Beschikbare weerstandscapaciteit	12.012

De stand van de algemene reserve is op 31 december 2020 € 16.608.000. Dit bedrag is niet geheel beschikbaar als weerstandscapaciteit.

Stand algemene reserve (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Algemene reserve	16.608
Budgetoverhevelingen naar 2021 (basis)	- 2.155
Budgetoverheveling naar 2021 (aanv.)	- 73
Resultaat jaarrekening 2020	68
FLO Veiligheidsregio	- 715
1 ^e Bestuursrapportage	- 2.302
Algemene reserve beschikbaar	11.431

- ◆ **Budgetoverhevelingen** : De algemene reserve bevatte op 31 december 2020 een bedrag van € 2.155.000 voor budgetoverhevelingen van 2020 naar 2021. Bij de resultaatbestemming jaarrekening 2020 is dit bedrag € 73.200 hoger geworden omdat in 2020 iets minder middelen zijn ingezet dan gedacht. In 2021 zijn deze bedragen aan de algemene reserve onttrokken en aan de begroting toegevoegd.
- ◆ **Resultaat jaarrekening 2020**: Het resultaat voor resultaatbestemming was € 68.000 positief.
- ◆ **FLO bij Veiligheidsregio Groningen**: De gemeente Westerkwartier is deelnemer in de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Groningen (VRG). De VRG heeft zich genoodzaakt gezien in de jaarrekening 2019 een voorziening van ongeveer € 15,2 miljoen te treffen inzake de kosten van de Regeling FLO-overgangsrecht 75% netto garantie (FLO2018). Het eigen vermogen van VRG is daardoor sterk negatief. Zoals wettelijk geregeld moeten de deelnemende gemeenten tekorten in de GR opvangen. In de tweede helft van 2020 zijn in overleg met de Provincie Groningen voorstellen uitgewerkt. Er is gekozen voor een scenario waarin gemeenten 5 jaar bijdragen aan dit tekort. Voor Westerkwartier betekent dit een extra bijdrage van vijf keer € 238.400. De eerste en tweede bijdrage hebben we in 2020 en 2021 betaald. We moeten nog drie maal € 238.400 is € 715.000 betalen. De FLO was in onze begroting 2021 nog opgenomen als risico maar nu heeft besluitvorming plaatsgevonden.
- ◆ **Eerste bestuursrapportage**: Onze eerste bestuursrapportage 2021 kende een negatief saldo van € 2.302.000. Dit bedrag wordt aan de algemene reserve onttrokken.

Bij de beoordeling van het weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van de tabel die door Coelo, NAR (Nederlands Adviesbureau Risicomanagement) en universiteit Twente is ontwikkeld. Twee van de vier voormalige gemeenten gebruikten dit al bij de beoordeling van het weerstandsvermogen. Door de raads werkgroep planning en control is aangegeven dit ook toe te willen passen voor de gemeente Westerkwartier. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio. Onderstaand staat de betekening bij de verschillende ratio's:

Weerstandsnorm ratio	Betekenis
>2,0	Uitstekend
1,4 – 2,0	Ruim voldoende
1,0 – 1,4	Voldoende
0,8 – 1,0	Matig
0,6 – 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Daarnaast is aangegeven dat, indien het weerstandsvermogen matig of lager is, het streven is om in maximaal vier jaren (dit is de begroting plus de meerjarenraming) weer op het gewenste niveau van 'Voldoende' dient te komen.

Inventarisatie risico's

De risico's zijn geïnterpreteerd en geclusterd. Hieronder treft u een opsomming aan van risico's aan:

Omschrijving risico	(bedragen x € 1.000)	Risico
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten. Er spelen twee risico's: ten eerste een te hoge inschatting en ten tweede de herijking van het gemeentefonds. <i>Te hoge inschatting van de ontvangsten</i> De hoogte hangt af van kenmerken (maatstaven) zoals aantal inwoners. Voor elke maatstaf ontvangen gemeenten geld. Daarnaast is het accres van belang: macro-economische ontwikkelingen en beleidsvoornemens van het Rijk zorgen voor wijzigingen van het te ontvangen bedrag. De mei-, september- en decembercirculaire zorgen voor wijzigingen van de te ontvangen bedragen. Daarnaast kan de actualisatie van de maatstaven ook leiden tot aanpassingen van de algemene uitkering. Het risico van te hoog geraamde inkomsten ramen we op 1% van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Dit percentage is gebaseerd op een analyse van de historische verschillen tussen raming en realisatie van de algemene uitkering. De algemene uitkering (exclusief decentralisatie-uitkeringen) bedraagt in 2022 volgens de meicirculaire 2021 € 94 miljoen. Het risicobedrag komt dan neer op € 940.000. <i>Herijking van het gemeentefonds</i> In 2020 en 2021 is onderzoek gedaan naar een herijking van het gemeentefonds. Hierbij is de verdeling van het totaal beschikbare bedrag over gemeenten bekeken en zijn voorstellen gedaan voor andere maatstaven. Na de herijking treden herverdelingseffecten op. De herijking was voorzien voor 2021 maar is uitgesteld naar boekjaar 2023. Op 9 juli 2021 is een herzien voorstel voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds voor advies aan de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) aangeboden en op 12 augustus zijn de uitkomsten van de actualisatie naar 2019 bekend gemaakt. Voor het Westerkwartier is sprake van een nadelig effect oplopend van € 1,0 miljoen in 2023 tot € 4,8 miljoen in 2028. Het oorspronkelijke voorstel liep verder op tot € 6,0 miljoen in 2029. Er is dus sprake van een lichte verbetering, maar alsnog een fors nadelig effect. Op dit moment loopt consultatie over het voorstel met de ROB en de VNG en uiteindelijk zal een nieuw kabinet moeten besluiten over een nieuwe verdeling. Omdat de uitkomsten van de herijking nog niet definitief zijn, verwerken we de effecten hiervan vooralsnog niet in de (meerjaren)begroting 2022, maar nemen we deze op in de risicoparagraaf. In de jaarrekening 2020 hebben we dit risicobedrag gesteld op € 1.000.000. We handhaven dit risico en de onderbouwing daarvan. De minister van BZK heeft met de VNG afgesproken een generiek ingroeipad te hanteren met een herverdeeleffect van maximaal € 15 per inwoner per jaar, voor zowel gemeenten die voordeel als gemeenten die nadeel hebben van de nieuwe verdeling. Dat betekent een nadeel in het eerste jaar van afgerond € 1.000.000. Het risicobedrag loopt vervolgens op tot € 4,8 miljoen in 2028. <i>Overige effecten</i> Behalve over de herijking maken rijk en gemeenten afspraken over de opschalingskorting. Als besloten wordt tot het bevriezen of afschaffen van deze korting betekent dat een financieel voordeel voor gemeenten. Vooralsnog heeft nog geen formele besluitvorming hierover plaatsgevonden.		1.940
Sociaal Domein Met betrekking tot Jeugd en Wmo hebben we de laatste jaren te maken met toenemende uitgaven. De reserve Sociaal Domein is volledig 'gereserveerd', daar zit geen ruimte meer in om risico's op te vangen.		2.000

Om het risico binnen het Sociaal Domein te ondervangen is een aantal maatregelen in gang gezet waaronder het Programma Innovatief en Resultaatgericht samenwerken in het sociaal domein. Daarnaast hebben we te maken met autonome en overige ontwikkelingen zoals loon prijs indexatie. Om het risicobedrag te bepalen wordt een risicoprocentage van 5% ten opzichte van het budget Wmo (HH/BG) en Jeugd gehanteerd. Afgerond is dit een risicobedrag van € 1,5 miljoen. Gemeente Westerkwartier ontvangt van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie. Indien er sprake is van een groot tekort op de BUIG-uitkering, kan er een beroep worden gedaan op de vangnetregeling. Ook hier wordt gerekend met een risicoprocentage van 5%. Afgerond is het risicobedrag € 0,5 miljoen. Tevens heeft de coronacrisis ook financieel effect als gevolg van bijvoorbeeld inhaalzorg. Zowel het Rijk als de gemeente nemen allerlei maatregelen. Wat de financiële consequenties zullen zijn voor 2022 is nog onduidelijk. Dit hangt ook samen met verloop van de coronacrisis. Vooralsnog is het risico op nog nader te bepalen ingeschat.																																																							
Tekorten Jeugd Gemeenten hebben te maken met stijgende kosten voor Jeugd en te weinig middelen van het rijk om deze kosten te dekken. Rijk en VNG hebben afspraken gemaakt om te komen tot een hervormingsagenda. In lijn met die afspraken gaan wij er van uit dat er een structurele oplossing komt door een combinatie van enerzijds financiële compensatie door het Rijk en anderzijds maatregelen in wet- en regelgeving die leiden tot besparingen. De toezichthouders hebben aangegeven dat gemeenten 75% kunnen verwerken als nog te ontvangen compensatie. Om tot de structurele oplossing te kunnen komen gaan wij er vanuit dat dan 25% gerealiseerd wordt uit besparingen. Ondanks de afspraken die zijn gemaakt, is er nog steeds sprake van veel onzekerheden zowel rondom de compensatie van de stijgende kosten als bij de effecten van de maatregelen. Als risico nemen we hier het bedrag op dat wij structureel uit besparingen moeten realiseren. Voor 2023 is dat € 1,4 miljoen. In de jaren daarna loopt bedrag iets terug naar € 1,2 miljoen per jaar.	1.400																																																						
Grondexploitaties Jaarlijks wordt de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) ter vaststelling aangeboden aan uw raad. Een belangrijk onderdeel van dit document is de risicoanalyse. Hierin zijn de risico's per grondexploitatie opgenomen. Voor alle grondexploitaties is een gevoeligheidsanalyse opgesteld op basis van een aantal parameters. Wat gebeurt er als de rente met 0,5% stijgt of daalt? Wat gebeurt er als kosten voor het woonrijp maken met 10% stijgen of dalen? Vorig jaar werden we overvallen door de coronacrisis en konden we de gevolgen hiervan nog lastig voorspellen. We hebben er voor gekozen in de gevoeligheidsanalyse de parameter 'tempo kosten en opbrengsten' te verhogen van 1 jaar naar 2 jaren. Inmiddels zijn we een jaar verder en kunnen we constateren dat de coronacrisis geen invloed heeft gehad op de woningmarkt. We hebben de genoemde parameter dan ook weer teruggedraaid naar 1 jaar voor de woningbouw. Voor het bedrijventerrein Leeksterveld hebben we het risico op vertraging van 2 jaren gehandhaafd. De volgende parameters zijn doorgerekend: <table><tr><th colspan="2">Gevoeligheidsanalyse</th><th colspan="2">€ gevolg</th></tr><tr><th>Parameter</th><th></th><th>voordelig</th><th>waarschijnlijk</th><th>nadelig</th></tr><tr><td>1 rentestand</td><td></td><td>1,5%</td><td>2,0%</td><td>2,5%</td></tr><tr><td>2 kostenstijging</td><td></td><td>1,0%</td><td>2,0%</td><td>3,0%</td></tr><tr><td>3 opbrengstenstijging</td><td></td><td>1,0%</td><td>Conform grex</td><td>-1,0%</td></tr><tr><td>4 kostenraming verwerving, sloop en milieu</td><td></td><td>1%</td><td>conform grex</td><td>1%</td></tr><tr><td>5 kostenraming bouwrijp en woonrijp</td><td></td><td>-10%</td><td>conform grex</td><td>10%</td></tr><tr><td>6 kostenraming plankosten</td><td></td><td>8%</td><td>conform grex</td><td>8%</td></tr><tr><td>7 opbrengstenraming verkopen</td><td></td><td>1%</td><td>conform grex</td><td>1%</td></tr><tr><td>8 opbrengstenraming overige opbrengsten</td><td></td><td>10%</td><td>conform grex</td><td>10%</td></tr><tr><td>9 tempo kosten & opbrengsten</td><td>1 jaar kosten vertragen</td><td></td><td>conform grex</td><td>1 jaar opbrengsten vertragen</td></tr></table> De som van de nadelen worden beschouwd als de algemene economische risico's, die samen met de projectspecifieke risico's het totale risicoprofiel van het project vormen. Het totaal hiervan bedraagt € 9,8 miljoen. Hiervan kan een deel worden gedekt uit winstverwachtingen van de financieel voordelige grondexploitaties. Het restant van het risicobedrag van € 6,7 miljoen dient afgedekt te worden in het weerstandsvermogen. Deze cijfers zijn ongewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2020.	Gevoeligheidsanalyse		€ gevolg		Parameter		voordelig	waarschijnlijk	nadelig	1 rentestand		1,5%	2,0%	2,5%	2 kostenstijging		1,0%	2,0%	3,0%	3 opbrengstenstijging		1,0%	Conform grex	-1,0%	4 kostenraming verwerving, sloop en milieu		1%	conform grex	1%	5 kostenraming bouwrijp en woonrijp		-10%	conform grex	10%	6 kostenraming plankosten		8%	conform grex	8%	7 opbrengstenraming verkopen		1%	conform grex	1%	8 opbrengstenraming overige opbrengsten		10%	conform grex	10%	9 tempo kosten & opbrengsten	1 jaar kosten vertragen		conform grex	1 jaar opbrengsten vertragen	6.950
Gevoeligheidsanalyse		€ gevolg																																																					
Parameter		voordelig	waarschijnlijk	nadelig																																																			
1 rentestand		1,5%	2,0%	2,5%																																																			
2 kostenstijging		1,0%	2,0%	3,0%																																																			
3 opbrengstenstijging		1,0%	Conform grex	-1,0%																																																			
4 kostenraming verwerving, sloop en milieu		1%	conform grex	1%																																																			
5 kostenraming bouwrijp en woonrijp		-10%	conform grex	10%																																																			
6 kostenraming plankosten		8%	conform grex	8%																																																			
7 opbrengstenraming verkopen		1%	conform grex	1%																																																			
8 opbrengstenraming overige opbrengsten		10%	conform grex	10%																																																			
9 tempo kosten & opbrengsten	1 jaar kosten vertragen		conform grex	1 jaar opbrengsten vertragen																																																			
Gewaarborgde geldleningen	196																																																						

De (gedeeltelijke) garantstelling van ca. € 102,8 mln. voor een tijdige betaling van rente en aflossing van leningen door woningbouwcorporaties wordt als nihil ingeschat, aangezien deze leningen zijn verstrekt onder garantie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Daarnaast zijn er garanties, ca. € 298 mln., afgegeven in het kader van de NHG (Nationale Hypotheek Garantie). Ook dit risico wordt als nihil ingeschat. De overige garantstellingen zijn afgegeven t.b.v. zorg (o.a. Het Hooge Heem) en andere stichtingen (o.a. St. Visvliet). De totale schuld bedraagt op 31 december 2020 circa € 9,8 mln. Het risico hiervan ramen we op 2%.									
Gemeenschappelijke regelingen Het risico van gemeenschappelijke regelingen is dat er een hogere bijdrage wordt gevraagd voor de afgesproken werkzaamheden. Tekorten bij een gemeenschappelijke regeling worden verrekend bij de deelnemende partijen. De belangrijkste gemeenschappelijke regelingen zijn de Veiligheidsregio, Publieke Gezondheid & Zorg en de Omgevingsdienst. De totale bijdrage aan deze drie regelingen is ca. € 7,4 miljoen: <i>Begroting 2022</i> <table> <tr> <td>Veiligheidsregio</td><td>€ 4,3 mln</td></tr> <tr> <td>Publieke gezondheid en zorg</td><td>€ 2,1 mln.</td></tr> <tr> <td>Omgevingsdienst</td><td><u>€ 1,0 mln.</u></td></tr> <tr> <td>Totaal</td><td>€ 7,4 mln.</td></tr> </table> Bij andere regelingen gaat het om (veel) kleinere bedragen. Het risico ramen we op 3% van € 7,4 miljoen.	Veiligheidsregio	€ 4,3 mln	Publieke gezondheid en zorg	€ 2,1 mln.	Omgevingsdienst	<u>€ 1,0 mln.</u>	Totaal	€ 7,4 mln.	222
Veiligheidsregio	€ 4,3 mln								
Publieke gezondheid en zorg	€ 2,1 mln.								
Omgevingsdienst	<u>€ 1,0 mln.</u>								
Totaal	€ 7,4 mln.								
Wachtgelden/ eigenrisicodragers personeel Voor wachtgelden van wethouders wordt een last op de begroting geraamd. De wachtgelden vormen daarom geen risico. Gemeente Westerkwartier is voor haar personeel eigenrisicodragers t.a.v. ziekte, maar kan ook te maken hebben met eventuele onvoorziene wachtgelden. Het risicobedrag ramen we op 1% van de loonsom van circa € 38 miljoen.	380								
Juridische claims Naar aanleiding van procedures waarin de gemeente Westerkwartier verwickeld is bestaat het risico dat de invorderingen (gedeeltelijk) worden gehonoreerd. We stellen het risico op € 100.000. In de jaarrekening 2020 hebben we dit risico op € 500.000 gesteld. We achten het verantwoord om het risico terug te brengen hoewel natuurlijk sprake blijft van een schatting.	100								
FLO bij Veiligheidsregio Groningen In onze begroting 2021 hadden we een bedrag van € 1,2 miljoen benoemd als risico. Na besluitvorming is er geen sprake meer van risico. Na betaling van twee tranches van € 238.400 moeten we nog € 715.000 bijdragen. Dit bedrag brengen we ten laste van de algemene reserve.	0								
Overige risico's Dit betreft diverse (kleinere) risico's, die niettemin wel politiek en bestuurlijk relevant zijn, o.a.: Sinds 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Dat betekent dat in de hele Europese Unie dezelfde privacywetgeving geldt. Overtreedt de gemeente de AVG, dan kan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) een boete opleggen die kan oplopen tot € 20 miljoen. Daarnaast bestaat het risico van ransomwareaanvallen. Een ransomware aanval is een vorm van cybercrime waar kwaadwillende privebestanden versleutelen op het interne netwerk van een organisatie. Tegen betaling kunnen de bestanden weer worden ontsleuteld. Ook zijn er in dat geval kosten voor forensisch onderzoek en systeemherstel. De NAM-locaties in onze gemeente zorgen voor OZB-inkomsten. Door de ontwikkelingen op de gasmarkt moet waarschijnlijk voor locaties een nieuwe invulling gezocht worden. Hierdoor zal de waarde van de locaties en daarmee de OZB-opbrengst wijzigen. Op dit moment is nog te weinig bekend om het risico te kunnen kwantificeren. Garantiestellingen kunnen tot uitbetaling komen. In 2020 is de nota garantiebeleid vastgesteld. Hierin is vastgelegd dat we de risico's bij garanties zoveel mogelijk beperken. Maar er blijft risico bestaan.	500								

De coronacrisis heeft grote financiële effecten. We maken extra kosten en lopen inkomsten mis. Gemeenten ontvangen compensatie van het rijk. In hoeverre deze compensatie volledig is kan nog niet bepaald worden.	
TOTAAL	13.688

Totaaltelling risico's en ontwikkeling ervan ten opzichte van de vorige inventarisatie

De laatste keer dat we de raad integraal inzicht hebben gegeven in de risico's was bij het opstellen van de jaarrekening 2020. Ten opzichte van die begroting ziet het overzicht van risico's er nu uit zoals onderstaand weergegeven.

Ontwikkeling risico's (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2022
Algemene uitkering	1.920	1.940
Sociaal domein	2.000	2.000
Tekorten Jeugd		1.400
Grondexploitatie	6.950	6.950
Gewaarborgde geldleningen	196	196
Gemeenschappelijke regelingen	214	222
Wachtgelden	350	380
Juridische claims	500	100
FLO	954	0
Overig	500	500
Totaal	13.584	13.688

Uit de risico-inventarisatie is naar voren gekomen dat de omvang van de risico's voor 2022 worden ingeschat op € 13.688.000. In de jaarrekening 2020 zijn de risico's geschat op € 13.584.000. Het risico Tekorten Jeugd van € 1.400.000 is nieuw, het risico Juridische claims is € 400.000 lager en FLO is geen risico meer maar een verplichting. Daarnaast enkele actualisaties met beperkte wijzigingen. Het risico Algemene uitkering stijgt komende jaren naar € 5,7 miljoen.

Dit afgezet tegen het aanwezige weerstandsvermogen van € 12.012.000 geeft dit een ratio van 0,88, dit is matig.

Financiële kengetallen

Alle gemeenten zijn verplicht om vanaf het begrotingsjaar 2017 een tabel met financiële kengetallen op te nemen in de begroting en de jaarstukken. Deze cijfers geven de gemeenteraad een globaal inzicht in de financiële positie en de verwachte financiële ontwikkelingen in de gemeente.

Omschrijving kengetal	Indicatoren gemeenten (%)				
	Begr 2021	Begr 2022	Begr 2023	Begr 2024	Begr 2025
Netto schuldquote	113,9%	107,2%	112,6%	110,5%	102,4%
Netto schuldquote, gecorr. voor verstrekte leningen	113,9%	107,2%	112,6%	110,5%	102,4%
Solvabiliteitsratio	12,2%	12,3%	12,2%	12,7%	13,5%
Grondexploitatie	10,1%	7,8%	6,4%	5,3%	3,5%
Structurele exploitatieruimte	0,7%	0,9%	0,3%	-0,5%	-0,2%
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde	113,7%	112,1%	112,1%	112,1%	112,1%

Omschrijving kengetal	Normen VNG (%)		
	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Netto schuldquote	<90	90><130	>130
Netto schuldquote, gecorr.voor verstrekte leningen	<90	90><130	>130
Solvabiliteitsratio	>50	20><50	<20
Grondexploitatie	<20	20-35	>35
Structurele exploitatieruimte	>0	0	<0
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde	<95	95><105	>105

Als de kengetallen Westerkwartier worden gewogen aan de hand van de normen van de VNG is de conclusie (op begrotingsbasis) als volgt. De netto schuldquote en de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, kunnen voor 2022 en de jaren daarna als matig worden aangemerkt.

De solvabiliteit van de gemeente Westerkwartier is in alle jaren onvoldoende volgens normen van de VNG. De solvabiliteit is een indicatie van de balanspositie van de gemeente. Door inzet van de algemene reserve verslechtert de solvabiliteit in 2021 en 2022. Daarna verbetert de solvabiliteit licht.

Het kengetal voor de grondexploitatie is voldoende en verbetert verder.

Het kengetal voor de structurele exploitatieruimte is voor 2022 0,9. Voor 2022 en 2023 geldt dat de begroting structureel sluitend is. Voor de jaren vanaf 2024 is dat niet het geval.

Het kengetal woonlasten is volgens de normen van de VNG onvoldoende. Dit kengetal vergelijkt de verwachte woonlasten in een bepaald jaar met de landelijk gemiddelde woonlasten in het jaar ervoor. Voor 2022 zijn de berekende woonlasten Westerkwartier 12,1% hoger dan het landelijke gemiddelde 2021.

Paragraaf G – Lokale heffingen

Eén van de inkomstenbronnen voor de gemeenten zijn de gemeentelijke heffingen, met name belastingen en retributies. Deze heffingen zijn gebaseerd op publiekrechtelijke regels.

Concreet kunnen deze heffingen onderscheiden worden in:

- ◆ Algemene belastingen: hierbij bestaat geen duidelijke relatie tussen de dienstverlening en de belasting (met name onroerende-zaakbelastingen), de opbrengst vloeit rechtstreeks naar de algemene middelen;
- ◆ Rechten of retributies: dit zijn vergoedingen voor een publiekrechtelijke dienstverlening of voor het gebruik van voorzieningen waarbij tevens betaald moet worden indien de dienst niet gewenst is (afvalstoffenheffing en rioolheffing);
- ◆ Leges: hierbij moet sprake zijn van een individuele tegenprestatie van de overheid (zoals het verstrekken van paspoorten en rijbewijzen etc.).

De lokale heffingen vormen een onderdeel van de inkomsten van de gemeente en hebben als dekkingsmiddelen betrekking op verschillende beleidsvelden. Ze zijn dan ook door de hele begroting terug te vinden.

De gemeente Westerkwartier kent de volgende lokale heffingen:

- ◆ Onroerendezaakbelastingen (OZB);
- ◆ Afvalstoffenheffing;
- ◆ Rioolheffing;
- ◆ Leges;
- ◆ Grafrechten;
- ◆ Liggelden;
- ◆ Reclamebelasting;
- ◆ Marktgelden.

In deze paragraaf wordt het beleid ten aanzien van deze lokale heffingen weergegeven. Conform artikel 10 van de BBV bespreekt deze paragraaf:

- a. de inkomsten;
- b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- c. de kostenonderbouwingen;
- d. de lokale lastendruk;
- e. het kwijtscheldingsbeleid.

a. Inkomsten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de opbrengsten uit de lokale heffingen. De opbrengsten leges persoonsadministratie, reisdocumenten en rijbewijzen zijn inclusief de rijksleges. Deze rijksleges worden afgedragen aan de Rijksoverheid.

Soort heffing (bedragen x € 1.000)	Programma	Begroting 2021 (oorspronkelijk)	Begroting 2021 (na wijziging)	Begroting 2022
Onroerendezaakbelastingen	ADM	14.711	14.711	15.667
Afvalstoffenheffing	7	8.387	8.387	8.947
Rioolheffing	7	6.052	6.052	6.310
Omgevingsvergunning	8	1.264	1.264	1.264
Leges	0	597	597	597
Grafrechten	7	542	542	542
Liggelden	2	15	15	15
Reclamebelasting	0	27	65	65
Marktgelden	3	18	18	18
Totaal		31.614	31.652	33.425

OZB-opbrengst woningen		9.156	9.156	9.751
OZB-opbrengst niet-woningen		5.555	5.555	5.916
Totaal		14.711	14.711	15.667

b. Beleid en c. Kostenonderbouwing

Onderzoek

We hebben in de begroting 2021 aangegeven nader onderzoek te doen naar de kosten die we maken en die we toerekenen. We hebben hiervoor een extra opbrengst van € 0,35 mln ingaande 2022 geraamd.

Het onderzoek heeft uitgewezen dat wij bij de kostendekkingscalculatie de door ons gemaakte BTW kosten niet volledig in het tarief hebben verwerkt. Dit is vooral het geval bij de afvalstoffenheffing. In deze begroting geven wij invulling aan de extra opbrengst door de BTW kosten volledig mee te nemen in de tariefbepaling.

Met de verwerking van het onderzoek wordt de volledige last toegerekend en is de extra geraamde opbrengst van € 0,35 mln vervallen in deze begroting.

Onroerende zaakbelastingen

De gemeente heft OZB van de eigenaren van alle onroerende zaken, uitgezonderd die welke volgens de wet of volgens de gemeentelijke verordening zijn vrijgesteld. Voor de niet-woningen wordt ook nog een gebruikersbelasting van een onroerende zaak geheven. In de verordening zijn vrijstellingen opgenomen voor bijvoorbeeld kerken, begraafplaatsen, straatmeubilair en agrarische bedrijfsgroonden.

Jaarlijks besluit de raad hoeveel de opbrengst van de OZB moet zijn. De tarieven van de OZB, die deze opbrengst moeten realiseren, worden berekend aan de hand van de concept-taxatiewaarden van het komende jaar.

In de begroting 2020 hebben we aangegeven in 2020 een 10% hogere opbrengst te willen realiseren en in 2021 en 2022 een stijging met 5%. In de begroting 2021 hebben we de stijging met 5% in 2021 doorgevoerd. We kiezen ervoor om de voorgenomen stijging van 5% in 2022 door te voeren. Daarnaast passen we prijscompensatie toe van 1,5%. Hiervoor baseren we ons op de consumentenprijsindex van het Centraal Planbureau uit de meicirculaire. De begrote opbrengst OZB stijgt hierdoor in 2022 met € 955.500.

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

De gemeente heeft een wettelijke inzamelplicht voor het afval van huishoudens. Ook is de gemeente wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Bij de bepaling van tarieven voor beide heffingen streven we naar 100% kostendekkendheid. Kosten die betrekking hebben op de zorgplichten voor water worden doorberekend in de rioolheffing. Kosten voor de inzameling, afvoer en verwerking van afval worden verhaald via de afvalstoffenheffing. De voorlopige tarieven 2022 zijn berekend. Deze tarieven worden definitief vastgesteld in de raad van december. De voorlopige tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn € 179 vastrecht en € 0,45 en € 0,25 per kg. voor respectievelijk grijs- en groenafval. Het vastrecht stijgt met € 15. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een stijging van de doorbelasting van btw-lasten. Deze last werd nog niet volledig verwerkt in het tarief. In de begroting is een stelpost "kostendekkend maken tarieven" met een bedrag van € 350.000 opgenomen. Deze stelpost wordt ingevuld door deze doorbelasting. De rioolheffing is ongewijzigd ten opzichte van 2021; € 223.

Hieronder wordt in een tweetal tabellen de kostendekkendheid voor afvalstoffenheffing en rioolheffing weergegeven.

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing 2022 (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	-8.106
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	888
Netto kosten taakveld	-7.218
Toe te rekenen kosten	
Overhead incl. (omslag)rente	-138
BTW	-1.582
Totale kosten	-8.938
Opbrengst heffingen	8.938
Dekkingspercentage	100%

Kostendekkendheid Riolering 2022 (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	-4.741
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	13
Netto kosten taakveld	-4.728
Toe te rekenen kosten	
Kolken reinigen (100%)	-125
Straatvegen (50%)	-100
Slootschonen (50%)	-113
Baggeren (50%)	-200
Overhead incl. (omslag)rente	-252
BTW	-783
Totale kosten	-6.301
Opbrengst heffingen	6.292
Dekkingspercentage	100%

Ten aanzien van de percentages bij het gedeeltelijk toerekenen van kosten (functioneel ondergebracht bij programma 2) gelden de volgende overwegingen:

- ♦ *Straatvegen*: Door wegen frequent te vegen komt er minder vuil in de kolken terecht. Hierdoor is de kans op verstoppingen minder groot en blijven de kolken en riolen schoner. Om die reden is besloten dat 50% van de veegkosten wordt toegerekend aan de rioolheffing.
- ♦ *Slootschonen*: De watergangen zijn voorzieningen van het water- en rioolsysteem die als functie hebben overtollig regenwater en grondwater af te voeren. Duikers zijn buizen onder bijvoorbeeld wegen welke twee watergangen met elkaar verbinden. Voor een goede doorstroming en om wateroverlast te voorkomen is het nodig dat deze watergangen en duikers voldoende berging en afvoercapaciteit hebben. Dat betekent dat de duikers vrij van slib zijn en de watergangen voldoende doorstroming hebben om het water af te voeren. Verder moeten water- en overplanten de doorstroming niet belemmeren. Om die reden wordt 50% van de onderhoudskosten aan de watergangen (maaien, onderhoud) toegerekend aan de kosten 1 rioolheffing.
- ♦ *Baggeren*: Het baggeren van watergangen is noodzakelijk om de aan- en afvoer van de watergangen te garanderen, daarnaast om eventuele vervuiling vanuit de riooloverstorten en met regenwater meegespoeld sediment te verwijderen. Het baggerbudget wordt gedekt vanuit de rioolheffing, indien het werkzaamheden betreffen die vallen onder de zorgplicht van de gemeente. Dat betreft baggeren in watergangen bij riooloverstorten of baggeren om de afvoer van regenwater te verbeteren. Uitgangspunt is dat 50% van de baggerkosten wordt toegerekend aan de rioolheffing.

Leges

De gemeente kan de kosten van dienstverlening in rekening brengen bij de mensen die deze dienst vragen. Binnen de Legesverordening zijn er verschillende diensten, waaronder burgerlijke stand,

persoonsadministratie, reisdocumenten, rijbewijzen en omgevingsvergunningen. Leges mogen maximaal 100% kostendekkend zijn.

Grafrechten, liggelden en marktgelden

Deze heffingen worden geheven voor specifieke uitgaven van de betreffende diensten en producten. De tarieven van deze heffingen mogen wettelijk gezien maximaal kostendekkend zijn. Jaarlijks worden de tarieven gecorrigeerd met het inflatiepercentage.

Reclamebelasting

We hebben het voornemen om in het jaar 2022 in het centrumgebied van de kernen Leek en Zuidhorn reclamebelasting te heffen. De heffing bestaat uit één vast bedrag. De opbrengsten uit deze heffing worden, na aftrek van de perceptiekosten, uitgekeerd aan de Stichting Ondernemersfonds van Leek en Zuidhorn. Het bestuur van deze stichtingen beheert het ondernemersfonds en financiert activiteiten die in het kader van economie, recreatie, evenementen, promotie en/of beleving plaatsvinden in het winkelgebied van het centrum van Leek en Zuidhorn.

Niet geheven belastingen

De gemeente Westerkwartier heft geen precariobelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting, parkeerbelasting, forensenbelasting en baatbelasting. De opbrengst van de hondenbelasting zou niet opwegen tegen de kosten van de heffing, de omvang van de toeristische sector rechtvaardigt niet de heffing van de toeristenbelasting. Ook kent de gemeente geen parkeerdruk die het opportuun maakt parkeerbelasting te heffen. In het Westerkwartier is evenmin behoefte aan een baat, precario- of forensenbelasting.

d. Lokale lastendruk

De meeste inwoners van Westerkwartier betalen OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

- ◆ *Onroerende zaakbelasting (OZB):* De OZB is gesplitst in een eigenarenbelasting voor woningen, eigenarenbelasting voor niet-woningen en een gebruikersbelasting voor niet-woningen. De te betalen belasting wordt bepaald op basis van de WOZ-waarde van de onroerende zaak.
- ◆ *Rioolheffing:* Rioolheffing is van toepassing voor gebruikers van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Bij de rioolheffing gaat het om de bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater, de inzameling het transport voor bedrijfsafvalwater en de inzameling en verwerking van hemelwater.
- ◆ *Afvalstoffenheffing:* Bij de afvalstoffenheffing gaat het om het doorberekenen van de kosten van het ophalen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen. De kosten worden via een vast bedrag en gedifferentieerd tarief verhaald op alle gebruikers van woonpercelen. Het vast recht is een bedrag per perceel en per belastingjaar. Het gedifferentieerde tarief is per kilogram ingezamelde afvalstoffen. Bij het gedifferentieerd tarief wordt een onderscheid gemaakt tussen grijs en groen afval.

Tarieven

Tarieven	2021	2022
OZB woningen	0,1480%	ntb
OZB niet-woning eigenaar	0,2702%	ntb
OZB nietwoning gebruiker	0,2079%	ntb
Afvalstoffenheffing - vast recht	€ 164	€ 173
Afvalstoffenheffing - grijs	€ 0,45	€ 0,45
Afvalstoffenheffing - groen	€ 0,25	€ 0,25
Rioolrecht	€ 223	€ 223

Lastendruk in vergelijking

Het Coelo brengt jaarlijks de Atlas van de lokale lasten uit. Hierin is een groot aantal tarieven en vergelijkingen opgenomen. In de Atlas 2021 is opgenomen dat de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens met eigen woning in Westerkwartier € 881 bedragen en in de provincie Groningen gemiddeld € 882. De woonlasten voor eenpersoonshuishoudens met eigen woning bedragen in Westerkwartier € 806 en in de provincie Groningen gemiddeld € 796.

Woonlasten 2021	Westerkwartier	Provincie Groningen	Nederland
Meerpersoonshuishouden met eigen woning	€ 881,00	€ 882,00	€ 811,00
Eenpersoonshuishouden met eigen woning	€ 806,00	€ 796,00	€ 771,00

e. Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente Westerkwartier kent geen kwijtschelding, maar wel een minimabeleid. Het gaat in dit kader om een tegemoetkoming in de kosten van de gemeentelijke belastingen.

Paragraaf H – Novatec

Algemeen

Het sociaal werkbedrijf Novatec maakt inmiddels bijna drie jaar onderdeel uit van de gemeentelijke organisatie van het Westerkwartier. Met de vorming van de gemeente Westerkwartier per 1 januari 2019 is naast de samensmelting van de vier ambtelijke organisaties ook Novatec onderdeel geworden van de gemeentelijke organisatie. Novatec is niet alleen werkzaam voor inwoners van de gemeente Westerkwartier, maar verleent ook diensten aan inwoners van de gemeente Noordenveld. Hiervoor zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten tussen beide gemeenten.

Om het bedrijfsmatige karakter van Novatec en het daarbij behorende kosten- en opbrengstenpatroon te borgen is besloten om de financiën van Novatec in een aparte paragraaf op te nemen in de programmabegroting van de gemeente.

Dit jaar is een besluit genomen over de verdere inbedding van het bedrijf Novatec in de gemeentelijke organisatie. Per 1 januari 2022 krijgt een nieuw aan te trekken bedrijfsmanager de leiding over het sociaal werkbedrijf Novatec. Deze manager legt rechtstreeks verantwoording af aan de gemeentesecretaris. De rechtstreekse aansturing vanuit de directie van de gemeente vervalt met het vertrek vanwege pensionering van de betrokken directeur.

Novatec bestaat uit twee bedrijfsonderdelen: het beschutte bedrijf en de detachingsfaciliteit. Beide bedrijfsonderdelen kennen een ambtelijke staf die in één ambtelijk team zijn ondergebracht: Beschut en Detacheringen. Naast dit team heeft Novatec ook het team Ondersteuning Werk waar alle ondersteunende functies van het bedrijf zijn ondergebracht, zoals ten aanzien van personeel en financiën. De bedrijfsmanager geeft ook leiding aan het ambtelijke team Beschut en Detacheringen. Het ambtelijke team Ondersteuning werk binnen Novatec houdt zijn eigen teamleider.

In het programma huisvesting gemeentelijke gebouwen is als eerste stap opgenomen nieuwbouw voor de hoofdvesting van Novatec (inclusief het gebouw van de Spuiterij) in combinatie met de locaties buitendienst Leek en Marum. Deze nieuwbouw is voorzien op het bedrijvenpark Leeksterveld ten noorden van de snelweg A7 in Leek. Voor de overige locaties van Novatec, de kringloopwinkel in Tolbert en de kwekerij in Leek, wordt nader onderzoek gedaan over de gewenste locatie(s) en huisvesting. Besluitvorming daarover is voorzien medio 2022.

In feite heeft Novatec een werkgeversrol voor medewerkers met een indicatie sw (sociale werkvoorziening) onder de Wet sociale werkvoorziening en medewerkers met een indicatie 'nieuw beschut' of 'afsprakabaan' onder de Participatiewet. Naar de peildatum 30 juni 2021 betreft dit 366 sw-medewerkers en 28 medewerkers 'nieuw beschut' en 'afsprakabaan'. Vanaf 1 juli 2021 worden de medewerkers 'nieuw beschut' en 'afsprakabaan' rechtstreeks verloond door Novatec onder de nieuw tot stand gekomen cao 'Aan de slag'. Verloning via de uitzendorganisatie behoort daarmee tot het verleden van deze groep medewerkers. Naast de werkgeversrol heeft Novatec een rol met betrekking tot het in stand houden van een bedrijfsmatige infrastructuur: de productieomgeving van het beschutte bedrijf en de detacheringsfaciliteit.

Deze rollen zijn als uitgangspunt genomen bij de samenstelling van de begroting van Novatec voor het jaar 2022 en het meerjarig beeld 2023 – 2025.

In deze paragraaf wordt eerst de begroting in cijfers gepresenteerd, gevolgd door een toelichting daarop. Apart daarvan is een investeringsoverzicht opgenomen. De paragraaf wordt afgesloten met een overzicht van de werkzame populatie bij Novatec (in SE's en FTE's).

Financieel: begroting 2022 en meerjarig beeld tot en met 2025.				
	* € 1.000	Begroting 2022: meerjarig		
	Begroting 2022	2023	2024	2025
Totaal opbrengsten	3.982	4.089	4.198	4.354
Totaal kostprijs opbrengsten	551	553	549	557
Totaal brutomarge	3.431	3.536	3.649	3.797
Totaal overige opbrengsten	140	139	137	135
Totaal bedrijfskosten	2.995	2.884	2.884	2.884
Bedrijfsresultaat: exclusief compensatie frictiekosten	576	791	903	1.049
Totaal bijzondere baten en lasten	400	400	0	0
Bedrijfsresultaat: inclusief compensatie frictiekosten	976	1.191	903	1.049
Subsidieresultaat SW oud	-1.466	-1.428	-1.440	-1.446
Subsidieresultaat Nieuw Beschut	-116	-126	-135	-145
Subsidieresultaat Afspraakbanen	-248	-393	-538	-683
Lage inkomensvoordeel (LIV)	71	70	70	68
Totaal resultaat	-783	-686	-1.141	-1.157

Onderverdeling naar taakvelden

De financiële gegevens van Novatec zijn integraal opgenomen in de begroting. In de onderstaande tabel is de verdeling naar taakvelden in de begroting weergegeven.

Taakveld	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Bedrag
0.1	Bestuur	21
0.4	Overhead	767
0.5	Treasury	4
0.7	IU Sociaal domein	-7.778
6.4	Sociale werkvoorziening	3.469
6.5	Arbeidsparticipatie	4.291
8.3	Wonen en bouwen	9
Nadelig saldo		783

Toelichting begroting 2022 en meerjarig beeld

Opbrengsten : € 3.982.000

- Opbrengsten beschut werken: 2022: € 995.000. De opbrengsten uit Beschut werken bestaan uit de productie door de sw-doelgroep aangevuld met de nieuwe instroom vanuit de Participatiewet. Hierbij is uitgegaan van de tendens dat het natuurlijk verloop als gevolg van pensionering van de sw-doelgroep opgevangen wordt door de nieuwe instroom vanuit de Participatiewet en de terugval van sw-medewerkers vanuit de detacheringen en begeleid werken naar de beschutte omgeving. De opbrengsten van het beschut bedrijf blijven hierdoor meerjarig op hetzelfde niveau namelijk € 995.000. De geraamde opbrengsten van het beschutte bedrijf, onderverdeeld naar de afdelingen, zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Totaal	Inpak	Food	Kringloop	Kwekerij	Spuiterij
€ 995.000	€ 370.000	€ 25.000	€ 230.000	€ 140.000	€ 230.000

- Opbrengsten: begeleiding P-budget: 2022: € 140.000. De hier geraamde opbrengst betreft het deel van het rijksbudget begeleidingsmiddelen Beschut Werk wat betrekking heeft op de medewerkers nieuw beschut van Novatec. Het bedrag dat voor de begeleiding van een beschutte werkplek beschikbaar is bedraagt € 7.800 per jaar. De begrote opbrengst is voor 2022 gecalculeerd op € 140.000 en loopt op tot € 176.000 in 2025.
- Opbrengsten groepsdetachering: 2022: € 1.033.000. De hier geraamde opbrengst groepsdetachering betreft de doorberekening van de sw-medewerkers en medewerkers via een afspraakbaan die werkzaam zijn in de groenvoorziening van de gemeente Westerkwartier. Zo is er een juiste toerekening naar de betreffende taakvelden in de gemeentelijke begroting.
- Opbrengsten individuele detacheringen: 2022: € 1.139.000. De hier geraamde opbrengsten betreffen de opbrengsten van de gedetacheerde sw-medewerkers en medewerkers via een afspraakbaan bij diverse werkgevers. Hierbij is uitgegaan van de gemiddelde opbrengst van de sw -medewerker van het jaar 2020. Bij de instroom (ingande 2022) van de medewerkers via een afspraakbaan is uitgegaan van een gemiddelde opbrengst van € 18.500 per 1 Fte. Bij de tariefbepaling is voor het jaar 2022 en verder is rekening gehouden met de tariefsverhoging conform de consumentenprijsindex (CPI).
- Opbrengsten Begeleid werken: 2022: € 675.000. De hier geraamde opbrengsten zijn de rijksbijdragen van de sw-medewerkers die in dienst zijn bij verschillende werkgevers. Na opgave van de gewerkte uren wordt een deel van deze rijksbijdrage doorbetaald aan de werkgever. In het jaar 2022 betreft het gemiddeld 23,36 SE's. De rijksbijdrage per standaard eenheid (Se) is voor 2022 € 28.898.

Kostprijs opbrengsten: € 551.000

- Beschut werken: inkopen: 2022 € 239.000. Het betreft met name inkoop van verpakkingsmaterialen voor de inpakafdeling, inkoopmaterialen voor de spuiterij en inkoop potgrond voor de kwekerij. De inkoopkosten bedragen 24% van de geraamde omzet beschut van € 995.000. Het percentage van 24% is gebaseerd op de realisatiecijfers 2020.

- ◆ Loonkostensubsidie Begeleid werken: 2022: € 312.000. De hier opgenomen kosten betreft de verstrekte loonkostensubsidie aan de werkgevers. Gemiddeld wordt er 46% van de rijks subsidie uitbetaald aan de werkgevers.

Overige opbrengsten: € 140.000

- ◆ Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) gemeente Noordenveld: 2022: € 120.000. De hier geraamde opbrengsten zijn het resultaat van de afspraken die naar aanleiding van de opheffing van de GR Novatec zijn gemaakt tussen de gemeente Noordenveld en de gemeente Westerkwartier. De dienstverleningsovereenkomsten zijn afgesloten voor inwoners van de gemeente Noordenveld die een beschutte werkplek hebben bij Novatec of via Novatec gedetacheerd zijn bij een private onderneming. Deze DVO's zijn op voorcalculatiebasis geraamd (€ 120.000).
- ◆ Huuropbrengsten: 2022: € 20.000. Het betreft hier de geraamde huuropbrengsten van de dienstwoning (€ 5.000) en de verhuur van ruimtes aan het Alfa-college (€ 5.000) . Daarnaast zijn de opbrengsten van tijdelijke opslag van goederen in het magazijn onder deze noemer opgenomen (€ 10.000).

Bedrijfskosten: € 2.995.000

De bedrijfskosten zijn in het meerjarig beeld opgenomen tegen constante prijzen. Daarbij is rekening gehouden met een prijsindex van 1,5% ten opzichte van het jaar 2021 voor de betreffende onderdelen. De bedrijfskosten zijn gebaseerd op jaarrekeningcijfers 2020 en de realisatiecijfers tot en met medio mei 2021.

- ◆ Personeelskosten niet-sw personeel: 2022: € 2.130.000. Het betreft hier de loonkosten van het ambtelijk personeel. Het gaat hier met name om de loonkosten van de teams Beschut en Detacheringen en Ondersteuning werk en de doorberekende loonkosten van een aantal ambtenaren (jobcoaches en trajectbegeleider) vanuit het team Mens & Gezin. Daarnaast zijn de loonkosten van de teamleider Ondersteuning werk verhoudingsgewijs opgenomen. Verder zijn de loonsommen van een secretaresse (volledig) en een ICT-medewerker (dagdeel in de week) uit andere ambtelijke teams opgenomen.
- ◆ Overige personeelskosten: 2022: € 40.000. Het gaat hier met name om reiskosten, cursussen, congressen en vakliteratuur.
- ◆ Externe inzet: 2022: € 15.000. De geraamde externe inzet betreft de inzet op het gebied van veiligheid.
- ◆ Machinekosten: 2022: € 118.000. Het gaat hierbij met name om onderhoudskosten, kosten hulpstoffen en investeringen tot € 25.000.
- ◆ Energiekosten: 2022: € 147.000. Het gaat hierbij om de kosten voor gas, elektra en water.
- ◆ Overige huisvestingskosten: 2022: € 98.000. De overige huisvestingskosten bestaan uit de kosten onderhoud, vaste lasten, verzekeringen, schoonmaakkosten en beveiliging.
- ◆ Vervoermiddelen: 2022: € 71.000. De kosten vervoermiddelen bestaan uit de kosten onderhoud, brandstof, verzekering en houderschapsbelasting.
- ◆ Algemene kosten/kantoorkosten/verkoopkosten: 2022: € 218.000. De algemene kosten bestaan met name uit afvalkosten, telefoonkosten, ICT-kosten, verkoopkosten, kosten wsw loonadministratie, accountantskosten, kosten dienstverlening. De kantoorkosten bestaan met name uit portokosten, kopieerkosten en contributies.

- ◆ Afschrijvingen: 2022: € 154.000. De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn berekend op basis van de aanwezige activa ultimo 2020, verhoogd met de afschrijvingen op de verwachte investeringen 2021-2025 en verminderd met de afschrijvingen op verwachte desinvesteringen 2021-2025.
- ◆ Financieringskosten: 2022: € 4.000. Novatec heeft geen langlopende leningen meer. De geraamde kosten betreffen de kosten betalingsverkeer van de BNG.

Bijzondere baten en lasten: €400.000

- ◆ Compensatie frictiekosten als gevolg van de opheffing van de GR Novatec: 2022: € 400.000. Door de opheffing van de GR Novatec per 1 januari 2019 ontstaan er frictiekosten. Dit is het gevolg van de overname van een deel van de inwoners van Noordenveld door de gemeente Noordenveld.
In nauw overleg met de gemeente Noordenveld zijn de frictiekosten Novatec op € 400.000 per jaar gecalculeerd voor een periode van 5 jaar (2019 t/m 2023). Naast de opheffing van de GR Novatec is ook de ISD Noordenkwartier opgeheven. De totale vereffening van de ISD en Novatec is uiteindelijk met gesloten beurs gerealiseerd.

Subsidieresultaat SW: 2022: € 1.466.000 negatief

- ◆ Loonkosten sw-medewerkers: 2022: € 8.429.000.

Loonkosten SW lonen via Novatec	€ 10.104.000
Doorberekende loonkosten gemeente Noordenveld	-€ 1.675.000
Loonkosten ten laste van Novatec	€ 8.429.000

De loonkosten 2022 van de sw-medewerkers zijn gebaseerd op de realisatie 2020, cao 2020 (1,6% loonsverhoging per 1/1/2021) en het onderhandelingsakkoord cao SW 2021-2025 waarin is opgenomen om door te gaan met de in de cao 2015-2018 gemaakte afspraak over loonontwikkeling conform de LPO (loon en prijsontwikkeling)-systematiek. Het LPO-bedrag van het ministerie van SZW wordt omgezet in de cao-loonsverhoging.

Voor 2022 en het meerjarenbeeld 2023-2025 is uitgegaan van € 33.843 per medewerker (Se). De totale loonkosten komen hiermee uit op € 10.104.000 (298,56 Se x € 33.843). De loonkosten (€ 1.675.000) die betrekking hebben op de inwoners van de gemeente Noordenveld (totaal 49,5 Se) worden conform de DVO doorberekend aan de gemeente Noordenveld. Per saldo komen de loonkosten hiermee op € 8.429.000.

- ◆ Subsidie SW: 2022: € 6.963.000.

Wsw-subsidie conform meicirculaire	€ 7.638.000
waarvan: Begeleid werken	-€ 675.000
Subsidie bijdrage	€ 6.963.000

Onder de Participatiewet is binnen het Gemeentefonds een Participatiebudget beschikbaar. Onderdeel van dit Participatiebudget is een bedrag voor de sociale werkvoorziening. Het opgenomen budget is gebaseerd op de meicirculaire 2021. Voor het jaar 2022 is het budget € 7.637.511. Van dit budget heeft € 675.049 betrekking op het onderdeel Begeleid werken. Per saldo komt het subsidieresultaat SW hiermee op € 1.466.000 negatief over het jaar 2022.

Subsidieresultaat Nieuw Beschut: 2022: € 116.000 negatief

- ◆ Loonkosten nieuw beschut: 2022: € 387.000. De loonkosten zijn op basis van de realisatiecijfers 2020 (15,17 fte met een gemiddeld loon van € 21.300) becijferd. Meerjarig is uitgegaan van een instroom van 3 plaatsen per jaar (= gemiddeld 1,5 fte).
- ◆ Loonkostensubsidie nieuw beschut: 2022: € 271.000. De loonkostensubsidie komt ten laste van het BUIG-budget (het voormalige I-deel uit de Wet werk en bijstand). Het subsidiepercentage bedraagt 70% van de loonkosten.

Subsidieresultaat Afspraakbanen: 2022: € 248.000 negatief

- ◆ Loonkosten 2022: € 496.000. De loonkosten zijn gebaseerd op realisatiecijfers 2020 (7,6 fte), prognose 2021 en een gemiddelde instroom van 10 fte per jaar ingaande 2022.
- ◆ Loonkostensubsidie 2022: € 248.000. De loonkostensubsidie komt ten laste van het BUIG-budget (het voormalige I-deel uit de Wet werk en bijstand). Het subsidiepercentage bedraagt 50% van de loonkosten.

Lage inkomensvoordeel (LIV): 2022: € 71.000

- ◆ Met deze maatregel worden werkgevers gecompenseerd bij de inzet van werknemers die inkomens hebben tot 125% van het wettelijk minimumloon (WML). Op basis van een 38-urige werkweek is het maximumbedrag aan werkgeversvoordeel € 960 per jaar.

Totaalresultaat

Het totaalresultaat van het bedrijf Novatec over het jaar 2022 wordt geraamd op een tekort van € 783.000.

Investeringsoverzicht

Omschrijving	Jaar van aanschaf			
	2022	2023	2024	2025
Noodreparaties dak Feithsweg 4	€ 125.000	€ 75.000	€ 50.000	
Inpak: heftruck (vervanging)		€ 50.000		
Magazijn: Iveco Clixtar (vervanging)	€ 90.000			
Magazijn : VW transporter (vervanging)		€ 68.000		
Magazijn : VW transporter (vervanging)		€ 68.000		
Magazijn : VW Caddy (vervanging)	€ 30.000			
Kwekerij: Mercedes Sprinter (vervanging)	€ 68.000			
Kwekerij: Renault master (vervanging)	€ 45.000			
Kwekerij nieuwbouw		€ 465.000		
Kringloop tijdelijke huisvesting	€ 55.000			
Totaal voorgenomen investeringen	€ 413.000	€ 726.000	€ 50.000	€ 0

Conform regelgeving van de gemeente Westerkwartier worden investeringen tot € 25.000 niet geactiveerd. Deze kosten komen dus niet tot uitdrukking bij de post Afschrijvingen. De Raad stelt bij de begroting alleen de voorgestelde investeringen van de jaarschijf 2022 vast. De investeringen 2023 en verder dienen ter info.

Belangrijk aandachtspunt is de daadwerkelijke uitvoering van de opgenomen investeringen inzake huisvesting. Daarmee wordt een pas op de plaats gemaakt tot in ieder geval het najaar van 2021 waarbij er afstemming is met de besluitvorming over het programmaplan huisvesting van de gemeentelijke werklocaties. Hierin gaat het over de kantoorlocaties, de locaties buitendienst en de locaties Novatec (hoofvestiging, gebouw Spuiterij, gebouw Kringloopcentrum en werkschuur Kwekerij).

Overzicht populatie (in Se's/Fte's) 2021-2025

	WSW						Nieuw beschut / afspraakbanen						Totaal
	Gemiddeld 2021/gemiddeld 2022						Gemiddeld 2021/gemiddeld 2022						
	gem.2021	corona	Uitstroom	v.b.n.b.	Instroom	gem.2022	gem.2021	Uitstroom	v.b.n.b.	Instroom	gem.2022	gem.2022	
Beschut binnen	138,19	-8,99	-4,66			124,54	22,14			1,5	23,64	148,18	
Totaal binnen	138,19	-8,99	-4,66		0	124,54	22,14			1,5	23,64	148,18	
Begeleid werken	23,33		0,03			23,36						23,36	
Groepsdeta	73,63		-1,79			71,84	7,76			1,54	9,3	81,14	
Individuele deta	94,4	8,99	-1,21			102,18				8,46	8,46	110,64	
Totaal buiten	191,36	8,99	-2,97	0	0	197,38	7,76			10	17,76	215,14	
Totaal	329,55	0	-7,63	0	0	321,92	29,9	0	0	11,5	41,4	363,32	
	Gemiddeld 2022/gemiddeld 2023						Gemiddeld 2022/gemiddeld 2023						
	gem.2022		Uitstroom	v.b.n.b.	Instroom	gem.2023							
Beschut binnen	124,54		-4,51	1,88		121,91	23,64			1,5	25,14	147,05	
Totaal binnen	124,54		-4,51	1,88	0	121,91	23,64			1,5	25,14	147,05	
Begeleid werken	23,36		-0,25			23,11						23,11	
Groepsdeta	71,84		-3,92			67,92	9,3			3,92	13,22	81,14	
Individuele deta	102,18		-3,72	-1,88		96,58	8,46			6,08	14,54	111,12	
Totaal buiten	197,38		-7,89	-1,88	0	187,61	17,76			10	27,76	215,37	
Totaal	321,92		-12,4	0	0	309,52	41,4	0	0	11,5	52,9	362,42	
	Gemiddeld 2023/gemiddeld 2024						Gemiddeld 2023/gemiddeld 2024						
	gem.2023		Uitstroom	v.b.n.b.	Instroom	gem.2024							
Beschut binnen	121,91		-1,48	-0,02		120,41	25,14			1,5	26,64	147,05	
Totaal binnen	121,91		-1,48	-0,02	0	120,41	25,14			1,5	26,64	147,05	
Begeleid werken	23,11		-0,75			22,36						22,36	
Groepsdeta	67,92		-3,71			64,21	13,22			3,71	16,93	81,14	
Individuele deta	96,58		-4,43	0,02		92,17	14,54			6,29	20,83	113	
Totaal buiten	187,61		-8,89	0,02	0	178,74	27,76			10	37,76	216,5	
Totaal	309,52		-10,37	0	0	299,15	52,9	0	0	11,5	64,4	363,55	
	Gemiddeld 2024/gemiddeld 2025						Gemiddeld 2024/gemiddeld 2025						
	gem.2024		Uitstroom	v.b.n.b.	Instroom	gem.2025							
Beschut binnen	120,41		-2,75	1,25		118,91	26,64			1,5	28,14	147,05	
Totaal binnen	120,41		-2,75	1,25	0	118,91	26,64			1,5	28,14	147,05	
Begeleid werken	22,36		0			22,36						22,36	
Groepsdeta	64,21		-3,5			60,71	16,93			3,5	20,43	81,14	
Individuele deta	92,17		-1,59	-1,25		89,33	20,83			6,5	27,33	116,66	
Totaal buiten	178,74		-5,09	-1,25	0	172,4	37,76			10	47,76	220,16	
Totaal	299,15		-7,84	0	0	291,31	64,4	0	0	11,5	75,9	367,21	

In de opbouw van bovenstaand overzicht is een onderscheid gemaakt tussen de wsw-populatie en de populatie nieuw beschut/afpraakbanen (Cao aan de slag). Uit het overzicht is af te leiden dat de totale populatie door de nieuwe instroom nieuw beschut/afpraakbanen op een constant niveau blijft
(gem.2024/gem.2025 :367,21 Se/Fte).

Financiële begroting

Programma		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
Lasten		(bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0.1/0.2	Bestuur en organisatie		4.515	5.654	4.922	4.921	4.921	4.921
1	Veiligheid		5.259	5.788	5.473	5.472	5.472	5.229
2	Verkeer en vervoer		9.731	9.989	10.085	10.301	10.321	10.343
3	Economie		690	444	512	511	509	507
4	Onderwijs		6.348	6.779	7.308	7.077	7.136	7.028
5	Sport, cultuur en recreatie		13.967	16.116	14.609	14.792	15.151	15.440
6	Sociaal Domein		87.307	75.587	83.003	82.762	82.636	82.475
7	Volksgezondheid en milieu		19.985	18.896	18.721	18.851	18.983	19.112
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening		4.489	5.796	5.628	5.420	5.312	5.286
0.3/0.8	Algemene dekkingsmiddelen		5.622	5.167	3.062	1.539	1.498	1.596
0.4	Overhead		21.234	22.163	20.854	20.483	20.565	20.883
0.9	VPB		-47	50	50	50	50	50
	Onvoorzien				125	125	125	125
	Totaal lasten voor bestemming		179.099	172.427	174.352	172.305	172.678	172.994
	Toevoegingen aan reserves							
1	Veiligheid							
2	Verkeer en vervoer							
4	Onderwijs		195	175	160			
5	Sport, cultuur en recreatie							
6	Sociaal Domein		1.158	1.162				
7	Volksgezondheid en milieu							
8	Volkshuisvesting			80				
0.4	Overhead		694	2.028	2.045			
0.3/0.8	Alg dekkingsmiddel		2.155	69	982	1.282		
	Totaal lasten		183.301	175.941	177.539	173.587	172.678	172.994

Programma		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
Baten		(bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0.1/0.2	Bestuur en organisatie	892	987	972	972	972	972	
1	Veiligheid	42	48	38	38	38	38	
2	Verkeer en vervoer	300	233	83	83	83	83	
3	Economie	26	43	43	43	43	43	
4	Onderwijs	683	732	1.205	1.092	816	816	

5	Sport, cultuur en recreatie	2.136	1.877	1.696	1.677	1.659	1.659
6	Sociaal Domein	30.147	20.073	22.728	23.023	22.741	22.800
7	Volksgezondheid en milieu	17.096	16.144	16.741	16.735	16.857	16.960
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	3.235	2.279	1.641	1.491	1.491	1.491
0.3/0.8	Algemene dekkingsmiddelen	125.331	123.188	130.771	125.896	125.588	126.042
0.4	Overhead	409	359	442	442	442	442
0.9	VPB						
0.11	Resultaat		69				
	Totaal baten voor bestemming	180.296	166.030	176.359	171.491	170.728	171.344
	Onttrekkingen aan reserve						
0	Bestuur en organisatie		181				
1	Veiligheid	265	106	238	238	238	
2	Verkeer en vervoer	152	333	51	51	51	51
4	Onderwijs	50	74	32	69	69	69
5	Sport, cultuur en recreatie	158	797	97	97	97	97
6	Sociaal Domein	1.856	1.929				
7	Volksgezondheid en milieu	64	273	7	7	7	7
8	Volkshuisvesting	144	287				
0.4	Overhead	384	1.613	196	198	200	202
0.3/0.8	Alg dekkingsmiddel		4.318	559			
	Totaal baten	183.370	175.941	177.539	172.151	171.389	171.769
Rekening- / begrotingssaldo (baten -/- lasten)		69			-1.437	-1.289	-1.226

De specificatie begroting 2022 per taakveld is als volgt:

Taakveld	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo (+ is voordeel)
0.1	Bestuur	3.345		-3.345
0.2	Burgerzaken	1.577	972	-606
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	847	188	-659
0.4	Overhead	20.854	442	-20.412
0.5	Treasury	8	260	251
0.61	OZB woningen	595	9.766	9.170
0.62	OZB niet-woningen	204	5.925	5.721
0.64	Belastingen overig	65	65	
0.7	Alg uitkering en ov uitkeringen gemeentefonds	9	113.867	113.858
0.8	Overige baten en lasten	1.458	700	-758
0.9	Vpb	50		-50
0.10	Mutaties reserves	3.187	1.180	-2.007
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten			
	Taakveld 0	32.200	133.365	101.164
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4.411	20	-4.392
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.062	18	-1.044
	Taakveld 1	5.473	38	-5.436

2.1	Verkeer en vervoer	8.663	52	-8.611
2.2	Parkeren	401	7	-394
2.3	Recreatieve havens	38	12	-26
2.4	Economische havens en waterwegen	915		-915
2.5	Openbaar vervoer	67	11	-56
	Taakveld 2	10.085	83	-10.002
3.1	Economische ontwikkeling	194	10	-184
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	31		-31
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	162	33	-129
3.4	Economische promotie	125		-125
	Taakveld 3	512	43	-469
4.1	Openbaar basisonderwijs	297		-297
4.2	Onderwijshuisvesting	3.671	106	-3.565
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.340	1.099	-2.242
	Taakveld 4	7.308	1.205	-6.103
5.1	Sportbeleid en activering	594		-594
5.2	Sportaccommodaties	5.100	1.172	-3.928
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	809	198	-611
5.4	Musea	260	57	-202
5.5	Cultureel erfgoed	455	47	-408
5.6	Media	1.350	30	-1.320
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.041	191	-5.849
	Taakveld 5	14.609	1.696	-12.913
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	6.604	732	-5.872
6.2	Wijkteams	1.377	7	-1.370
6.3	Inkomensregelingen	19.100	15.172	-3.929
6.4	Begeleide participatie	7.004	2.911	-4.093
6.5	Arbeidsparticipatie	9.666	3.211	-6.455
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.784	3	-2.781
6.71	Maatwerkvoorzieningen 18+	14.721	693	-14.028
6.72	Maatwerkvoorzieningen 18-	19.079		-19.079
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	249		-249
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	2.419		-2.419
	Taakveld 6	83.003	22.728	-60.275
7.1	Volksgezondheid	2.750		-2.750
7.2	Riolering	4.741	6.305	1.564
7.3	Afval	8.184	9.883	1.699
7.4	Milieubeheer	2.276	10	-2.266

7.5	Begraafplaatsen en crematoria	770	543	-226
	Taakveld 7	18.721	16.741	-1.980
8.1	Ruimtelijke ordening	1.859	2	-1.857
8.2	Grondexploitatie	350	150	-200
8.3	Wonen en bouwen	3.419	1.489	-1.930
	Taakveld 8	5.628	1.641	-3.987
	Totaal	177.539	177.539	

Incidentele baten en lasten

Programma Lasten	Omschrijving programma en incidentele lasten	Begroting	Meerjarenraming			
		2022	2023	2024	2025	
0	Bestuur en organisatie					
1	Veiligheid					
	Extra bijdrage negatieve reserve VRG	238	238	238		
	Overige mutaties	5	5	5		
2	Verkeer en vervoer					
	Overige mutaties	20	20			
3	Economie					
4	Onderwijs					
	Nationaal Programma Onderwijs	473	276			
	Overige mutaties	25				
5	Sport, cultuur en recreatie					
	Route Aduard/Beweegpark Aduard 825	75				
	Overige mutaties	30	29	9	29	
6	Sociaal Domein					
	Realisatie dorps huis Ezinge - eenmalige bijdrage	125				
	Thema 1 JOGG	35	45	35		
	Thema 2 Tijd voor Toekomst	204	204	80		
	Thema 3 Kickstart voor de kleintjes	20	20	20		
	Thema 4 Organisatie, monitoring en kennisdeling	79	79	94		
	Project homestart	53				
	Inkomensondersteuning - versterking vangnet incl armoedepact	50				
	Overige mutaties	12				
7	Volksgesondheid en milieu					
	Zwerfafval	70				
	ARCG	78				
	Overige mutaties	26	11	11		
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening					
	Omgevingswet	227	200	100	100	
	Starters- en blijversleningen	200				
	Overige mutaties	33				
ADM	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
	Onvoorzien	125	125	125	125	
	Overige mutaties	20				
0.4	Overhead					
	Onderhoud eigen huisvesting		313	312	690	
	Frictiekosten	744				
	Overige mutaties	21				
0.9	Reserves					
	Algemene reserve (wisselwerking frictie)	2.045				
	Algemene reserve (mutatie progr.begr. 2020)	500				
	Algemene reserve (mutatie progr.begr. 2021)		1.311	453		
	Algemene reserve (mutatie progr.begr. 2022)	482	-29	-453		
	Reserve Integraal Kindcentrum Marum	160				
		6.174	2.847	1.029	944	

Programmanr Baten	Omschrijving programma en incidentele baten	Begroting	Meerjarenraming		
		2022	2023	2024	2025
0	Bestuur en organisatie				
1	Veiligheid				
2	Verkeer en vervoer				
3	Economie				
4	Onderwijs				
	Nationaal Programma Onderwijs	473	276		
5	Sport, cultuur en recreatie				
6	Sociaal Domein				
	Thema 1 JOGG	35	45	35	
	Thema 2 Tijd voor Toekomst	204	204	80	
	Thema 3 Kickstart voor de kleintjes	20	20	20	
	Thema 4 Organisatie, monitoring en kennisdeling	79	79	94	
7	Volksgezondheid en milieu				
	Zwerfafvalvergoeding	70			
	Onttrekking voorziening egalisatie riolering				
	Onttrekking voorziening egalisatie afvalstoffen				
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening				
ADM	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
	Frictiekostenvergoeding	2.789			
	Overige mutaties	16	16	16	
0.4	Overhead				
0.9	Reserves				
	Algemene reserve (ombuiging frictie)				
	Algemene reserve (mutatie programmabegroting 2021)	559			
	Algemene reserve (extra bijdrage negatieve reserve VRG)	238	238	238	
	Reserve Integraal Kindcentrum Marum		37	37	37
		4.482	914	520	37

	2022	2023	2024	2025
Saldo incidentele baten en lasten	-1.692	-1.932	-510	-907

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2022	2023	2024	2025
Saldo baten en lasten	2.007	-813	-1.950	-1.650
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-2.007	-623	661	425
Begrotingssaldo na bestemming	0	-1.436	-1.289	-1.225
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-1.692	-1.932	-510	-907
Structureel begrotingssaldo	1.692	496	-779	-318

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	2022	2023	2024	2025
Toevoegingen reserves				
n.v.t.				
Onttrekkingen reserves				
Reserve Natuurpark (Kommerzijl)	18	18	18	18

Reserve afschrijving diverse investeringen	365	366	368	370
Totaal structurele onttrekkingen	383	384	386	388

Overzicht alle toevoegingen en onttrekkingen reserves	2022	2023	2024	2025
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen	-2.390	-1.007	275	37
Structurele toevoegingen en onttrekkingen	383	384	386	388
Totaal	-2.007	-623	661	425

Toelichting incidentele lasten

Programma 1

- ◆ Extra bijdrage negatieve reserve Veiligheidsregio Groningen: € 238.400 (2022 tm 2024)
- ◆ Inzet middelen omgevingsveiligheid: € 4.800 (2022 en 2023)

Programma 2

- ◆ Wegenlegger: € 20.000 (2022 en 2022)

Programma 4

- ◆ Nationaal Programma Onderwijs: € 473.156 in 2022 en € 276.008 in 2023
- ◆ Verhuiskosten peuterspeelzaal en kinderdagverblijf IKC Marum: € 15.000 (2022)
- ◆ Eerste inrichting Onderwijs LeerPakket/Meubilair extra groep Van Panhuys: € 10.000 (2022)

Programma 5

- ◆ Route Aduard / Beweegpark Aduard 825: € 75.000 (2022)
- ◆ VV Zevenhuizen trainingsveld, investering 2024 < € 25.000; rechtstreeks tlv exploitatie: € 9.317 (2024)
- ◆ VV WK De Olde EE, investering 2023 < € 25.000; rechtsreeks tlv exploitatie: € 12.000 (2023)
- ◆ Zwembad De Wotterwille Marum, sanitair: € 13.000 (2025)
- ◆ Zwembad De Wotterwille Marum, garderobe: € 16.000 (2025)
- ◆ Zwembad De Wotterwille Marum, speeltoestel: € 17.000 (2023)
- ◆ Zwembad Grijskerk, bestrating en afwatering: € 20.000 (2022)
- ◆ Zwembad Woldzoom Grootegast, vervanging CV: € 10.000 (10.000)

Programma 6

- ◆ Thema 1 JOGG (Gezonde Jeugd, gezonde toekomst): € 35.250 (2022 en 2024), € 45.250 (2023)
- ◆ Thema 2 Tijd voor Toekomst: € 203.680 (2022 en 2023), € 79.940 (2024)
- ◆ Thema 3 Kickstart voor de kleintjes: € 19.560 (2022 tm 2024)
- ◆ Thema 4 Organisatie, monitoring en kennisdeling: € 78.680 (2022 en 2023), € 93.780 (2024)
- ◆ Projectplan Ieder kind telt mee in de Westerkwartier: € 12.000 (2022)

Programma 7

- ◆ Zwerfafval: € 70.000 (2022)
- ◆ Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (ARCG): € 78.000 (2022)
- ◆ Plankosten uitbreiding begraafplaatsen: € 15.000 (2022)

- ◆ Omgevingsdienst Groningen – Inzet middelen omgevingsveiligheid: € 11.200 (2022 tm 2024)

Programma 8

- ◆ Omgevingswet: € 227.000 (2022), € 200.000 (2023) en € 100.000 (2024 en 2025)
- ◆ Starters- en blijversleningen: € 200.000 (2022)
- ◆ Stedenbouwkundige meerjarenvisie Grijskerk: € 10.000 (2022)
- ◆ Omgevingsvisie: € 23.000 (2022)

Algemene dekkingsmiddelen

- ◆ Onvoorzien: € 125.000 (2022 tm 2025)
- ◆ WOZ taxaties op basis van oppervlakte: € 20.000 (2022)

Overhead

- ◆ Onderhoud eigen huisvesting: 313.000 (2023), € 312.000 (2024) en € 690.000 (2025)
- ◆ Frictiekosten: € 744.000 (2022)
- ◆ Onderzoek Joods vastgoed: € 13.000 (2022)
- ◆ Aantonen rechtmatigheid en verwerken persoonsgegevens: € 7.500 (2022)

Reserves

- ◆ Algemene reserve: wisselwerking frictie: € 2.045.000 (2022)
- ◆ Algemene reserve: mutatie programmabegroting 2020: € 500.000 (2022)
- ◆ Algemene reserve: mutatie programmabegroting 2021: € 1.310.953 (2023)
- ◆ Algemene reserve: mutatie programmabegroting 2022: € 481.742 (2022)
- ◆ Reserve Integraal Kindcentrum Marum: € 160.250 (2022)
- ◆ Frictiekosten: € 744.000 (2022)
- ◆ Onderzoek Joods vastgoed: € 13.000 (2022)
- ◆ Aantonen rechtmatigheid en verwerken persoonsgegevens: € 7.500 (2022)

Toelichting incidentele baten

Programma 4

- ◆ Nationaal Programma Onderwijs: € 473.000 (2022) en € 276.000 (2023)

Programma 6

- ◆ Thema 1 JOGG (Gezonde Jeugd, gezonde toekomst): € 35.250 (2022 en 2024), € 45.250 (2023)
- ◆ Thema 2 Tijd voor Toekomst: € 203.680 (2022 en 2023), € 79.940 (2024)
- ◆ Thema 3 Kickstart voor de kleintjes: € 19.560 (2022 tm 2024)
- ◆ Thema 4 Organisatie, monitoring en kennisdeling: € 78.680 (2022 en 2023), € 93.780 (2024)

Programma 7

- ◆ Zwerfafvalvergoeding: € 70.000 (2022)

Algemene dekkingsmiddelen

- ◆ Frictiekostenvergoeding: € 2.789.000 (2022)

- ◆ Decentralisatieuitkering Versterking omgevingsveiligheid: € 16.000 (2022 tm 2024)

Reserves

- ◆ Algemene reserve: mutatie programmabegroting 2021: € 558.763 (2022)
- ◆ Algemene reserve: extra bijdrage negatieve reserve VRG: € 238.400 (2022 tm 2024)
- ◆ Reserve Integraal Kindcentrum Marum: € 36.800 (2023 tm 2025)

Prognose meerjarenbalans

Bedragen x € 1.000	Realisatie	Begroting				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Omschrijving	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Activa						
<u>Vaste activa:</u>						
Immateriële vaste activa	8.506	8.855	10.320	9.950	9.579	9.209
Materiële vaste activa	168.584	185.916	188.518	195.515	191.240	181.744
Financiële vaste activa	6.119	5.871	5.773	5.673	5.571	5.519
Totaal vaste activa	183.208	200.642	204.611	211.138	206.391	196.473
<u>Vlottende activa:</u>						
Onderhanden werk	24.019	17.019	14.019	11.019	9.019	6.019
Uitzettingen met een looptijd < 1 jr.	14.028	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Liquide middelen	342	293	293	293	293	293
Overlopende activa	9.502	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Totaal vlottende activa	47.891	40.312	37.312	34.312	32.312	29.312
Totaal activa	231.099	240.954	241.923	245.450	238.703	225.785
Passiva						
<u>Vaste passiva:</u>						
Eigen vermogen	30.616	29.513	29.770	30.020	30.270	30.520
Voorzieningen	5.536	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Langlopende leningen	145.199	159.943	160.655	161.952	156.955	143.787
Totaal vaste passiva	181.351	195.455	196.424	197.971	193.224	180.306
<u>Vlottende passiva:</u>						
netto vlottende schuld < 1 jr	35.699	35.498	35.498	36.478	35.478	35.478
Overlopende passiva	14.048	10.000	10.000	11.000	10.000	10.000
Totaal vlottende passiva	49.747	45.498	45.498	47.478	45.478	45.478
Totaal passiva	231.099	240.954	241.923	245.450	238.703	225.785

Bijlagen

Gemeente
Westerkwartier

Overzicht Reserves en Voorzieningen

Algemene reserve en bestemmingsreserves

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Stand 1-1- 2021	Bij	Af	Stand 31- 12-2021	Bij	Af	Stand 31- 12-2022	Bij	Af	Stand 31- 12-2023	Bij	Af	Stand 31- 12-2024	Bij	Af	Stand 31- 12-2025
Algemene reserve	16.608	69	4.768			238			238			238				
Mutaties begroting 2020			500		500											
Mutaties begroting 2021/2022			1.205		482	559		1.282				0				
Mutaties frictie		126	1.350		2.045											
Totaal algemene reserve	16.608	195	7.823	8.980	3.027	797	11.210	1.282	238	12.254	0	238	12.016	0	0	12.016
Reserve grondexploitatie	1.211		260	951			951			951			951			951
Reserve armoedebelaid kinderen	0		0	0			0			0			0			0
Reserve MFC Oostwold De Gaveborg	102			102			102			102			102			102
Reserve groenfonds	137	80		217			217			217			217			217
Reserve Integraal Kindcentrum Marum	893	175		1.068	160		1.228		37	1.191		37	1.154		37	1.117
Reserve afboeking boekwaarde scholen	860			860			860			860			860			860
MFC De Wierde Grijskerk	232			232			232			232			232			232
Reserve Natuurpark (Kommerzijl)	385		18	367		18	349		18	331		18	313		18	295
Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	29			29			29			29			29			29
Reserve verduurzamingsmaatregelen	203			203			203			203			203			203
Reserve sociaal domein	281	1.162	1.435	8			8			8			8			8
Reserve groot onderhoud gebouwen	195			195			195			195			195			195
Reserve afschrijving diverse investeringen	8.098		355	7.743		365	7.378		366	7.012		368	6.644		370	6.274
Reserve programma huisvesting		300		300			300			300			300			300
Reserve Winsum	1.293		54	1.239			1.239			1.239			1.239			1.239
Totaal bestemmingsreserves	13.919	1.717	2.122	13.514	160	383	13.291	0	421	12.870	0	423	12.447	0	425	12.022
Totaal reserves	30.527	1.912	9.945	22.494	3.187	1.180	24.501	1.282	659	25.124	0	661	24.463	0	425	24.038

Algemene reserve

Hieronder gaan verder in op de Algemene reserve. Voor een goed inzicht nemen we daarbij ook de mutaties 2021 mee.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Stand 1-1- 2021	Bij	Af	Stand 31- 12-2021	Bij	Af	Stand 31- 12-2022	Bij	Af	Stand 31- 12-2023	Bij	Af	Stand 31- 12-2024	Bij	Af	Stand 31- 12-2025
Algemene reserve	16.608	69	4.768			238			238			238				
Mutaties begroting 2020			500		500											
Mutaties begroting 2021/2022			1.205		482	559		1.282				0				
Mutaties frictie		126	1.350		2.045											
Totaal algemene reserve	16.608	195	7.823	8.980	3.027	797	11.210	1.282	238	12.254	0	238	12.016	0	0	12.016

Toelichting mutaties Algemene reserve:

Stand 1 januari 2021 16.608
 Rekeningsresultaat 2020 69
 Storting 2021 69

Budgetoverhevelingen 2.228
 1e Bestuursrapportage 2021 2.302
 Extra bijdrage negatieve reserve
 VRG 238

Onttrekking 2020		4.768
Toevoeging frictie	126	
Ombuiging frictie	<u>-1.350</u>	
Storting 2021		-1.224
Inzet saldo begroting 2020	500	
Inzet saldo 2021	<u>1.205</u>	
Onttrekking 2021		1.705
Stand 31 december 2021		8.980
Toevoeging saldo begroting 2020	500	
Toevoeging saldo begroting 2022	482	
Toevoeging frictie	<u>2.045</u>	
Storting 2022		3.027
Extra bijdrage negatieve reserve VRG	238	
Inzet saldo begroting 2021	<u>559</u>	
Onttrekking 2022		797
Stand 31 december 2022		11.210
Toevoeging saldo begroting 2021	1.311	
Toevoeging saldo begroting 2022	-29	
Storting 2023		1.282
Extra bijdrage negatieve reserve VRG	238	
Onttrekking 2023		238
Stand 31 december 2023		12.254
Toevoeging saldo begroting 2021	453	
Toevoeging saldo begroting 2022	-453	
Storting 2024		0
Extra bijdrage negatieve reserve VRG	238	
Onttrekking 2024		238
Stand 31 december 2024		12.016
Storting 2025		0
Onttrekking 2025		0
Stand 31 december 2025		12.016

De verdeling van de mutaties van de reserves over de programma's is als volgt:

RESERVE	PROGRAMMA									OVERZICHT		TOTALEN PER RESEVE
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	AD	Over- head	
TOEVOEGINGEN 2022												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve										982	2.045	3.027
Reserve Integraal Kindcentrum Marum					160							160
Reserve Sociaal Domein												
TOEVOEGINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT					160					982	2.045	3.187
ONTTREKKINGEN 2022												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve		238								559		797
Reserve MFC De Wierde Grijskerk												
Reserve Natuurpark (Kommerzijl)						18						18
Reserve Sociaal Domein												
Reserve afschrijving diverse investeringen			51		32	79		7			196	365
ONTTREKKINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT		238	51		32	97		7		559	196	1.180
TOEVOEGINGEN 2023												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve										1.282		1.282
Reserve Integraal Kindcentrum Marum												
TOEVOEGINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT										1.282		1.282
ONTTREKKINGEN 2023												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve		238										238
Reserve Integraal Kindcentrum Marum					37							37
Reserve MFC De Wierde Grijskerk												
Reserve Natuurpark (Kommerzijl)						18						18
Reserve Sociaal Domein												
Reserve afschrijving diverse investeringen			51		32	79		7			198	366
ONTTREKKINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT		238	51		69	97		7			198	659
TOEVOEGINGEN 2024												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve												
TOEVOEGINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT												
ONTTREKKINGEN 2024												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve		238										238
Reserve Integraal Kindcentrum Marum					37							37
Reserve MFC De Wierde Grijskerk												
Reserve Natuurpark (Kommerzijl)						18						18
Reserve Sociaal Domein												
Reserve afschrijving diverse investeringen			51		32	79		7			200	368
ONTTREKKINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT		238	51		69	97		7			200	661
TOEVOEGINGEN 2025												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve												
TOEVOEGINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT												
ONTTREKKINGEN 2025												
Omschrijving reserve												
Algemene reserve												
Reserve Integraal Kindcentrum Marum					37							37
Reserve MFC De Wierde Grijskerk												
Reserve Natuurpark (Kommerzijl)						18						18
Reserve Sociaal Domein												
Reserve afschrijving diverse investeringen			51		32	79		7			202	370
ONTTREKKINGEN PER PROGRAMMA/OVERZICHT			51		69	97		7			202	425

Voorzieningen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Stand 1-1- 2021	Bij	Af	Stand 31- 12-2021	Bij	Af	Stand 31- 12-2022	Bij	Af	Stand 31- 12-2023	Bij	Af	Stand 31- 12-2024	Bij	Af	Stand 31- 12-2025
Voorzieningen algemeen																
Voorziening pensioen wethouders	3.474	200		3.674	200		3.874	200		4.074	200		4.274	200		4.474
Voorziening egalisatie afvalstoffen	0			0			0			0			0			0
Voorziening egalisatie riolering	1.782	217	0	1.999			1.999			1.999			1.999			1.999
Voorziening Oostindie Slagen/Buiten	136			136			136			136			136			136
Voorziening nog te betalen kosten grex	7			7			7			7			7			7
Infrastructuurele voorziening centrum Marum	50			50			50			50			50			50
Voorziening pensioen wethouders herindeling	86			86			86			86			86			86
Totaal voorzieningen algemeen	5.535	417	0	5.952	200	0	6.152	200	0	6.352	200	0	6.552	200	0	6.752
Voorzieningen grondexploitaties																
Oostergast	203			203			203			203			203			203
Tussen de Gasten	185			185			185			185			185			185
Leeksterveld	859			859			859			859			859			859
Oostwold	605			605			605			605			605			605
Zevenhuizen	697			697			697			697			697			697
Centrumplan	217			217			217			217			217			217
Invulplan Nuis	8			8			8			8			8			8
Oostindie	2.286			2.286			2.286			2.286			2.286			2.286
Totaal voorzieningen grondexploitaties	5.060	0	0	5.060	0	0	5.060	0	0	5.060	0	0	5.060	0	0	5.060
Voorzieningen debiteuren																
Voorziening belastingdebiteuren	63	12		75	12		87	12		99	12		111	12		123
Voorziening debiteuren soza	444			444			444			444			444			444
Voorziening debiteuren algemeen	45	20		65	20		85	20		105	20		125	20		145
Totaal voorzieningen debiteuren	552	32	0	584	32	0	616	32	0	648	32	0	680	32	0	712
Voorzieningen leningen deelnemingen																
Voorziening deelname verkoop Vennootschap BV	0			0			0			0			0			0
Totaal voorzieningen leningen deelnemingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorzieningen verstrekte leningen																
Voorziening dubieuze debiteur verstrekte lening	125			125			125			125			125			125
Voorziening bbz leningen	610			610			610			610			610			610
Totaal voorzieningen verstrekte leningen	735	0	0	735	0	0	735	0	0	735	0	0	735	0	0	735
Totaal voorzieningen	11.882	449	0	12.331	232	0	12.563	232	0	12.795	232	0	13.027	232	0	13.259

Beleidsindicatoren

Bij Ministeriële regeling zijn indicatoren vastgesteld. Het merendeel van deze verplichte set indicatoren wordt beschikbaar gesteld via de website waarstaatjegemeente.nl. De eerste vijf indicatoren worden door de gemeenten zelf aangeleverd. De zogenoemde 'datapartners' (zie Bron) leveren de gegevens voor waarstaatjegemeente.nl aan. De meest actuele gegevens worden opgenomen, maar niet alle informatie komt gelijktijdig en even snel beschikbaar. Ook komt niet alle informatie met dezelfde frequentie beschikbaar (niet alle onderzoeken/monitors worden bijvoorbeeld jaarlijks uitgevoerd). Dit is de reden dat er bij sommige indicatoren nog verouderde informatie staat.

				2017	2018	2019	2020	2021
o. Bestuur en ondersteuning	Formatie (formatieplan 1-1-2022)	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens			7,43	7,88	7,89
o. Bestuur en ondersteuning	Bezetting (werkelijke bezetting 31-12-2020)	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens			7,11	7,30	7,68
o. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens			716,00	742,05	711,44
o. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens			14,60%	15,17%	15,61%
o. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens			15,30%	11,70%	11,63%
1. Veiligheid	Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,7	0,5		0,5	
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,3	2,1		2,1	
1. Veiligheid	Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,4	1,0		1,1	
1. Veiligheid	Vernieling en beschadiging (openbare ruimte)	aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,6	3,3		4,3	
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	Stichting Halt	10	9	10	6	
3. Economie	Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	LISA	134	140,1	147,0	151,4	
3. Economie	Funciemenging	%	LISA	46,1	46,7	47,0	46,3	
4. Onderwijs	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	%	Ingrado	1,3	1,3		1,2	
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	per 1.000 leerplichtige leerlingen	Ingrado	0,8	nb	0,6		
4. Onderwijs	Relatief verzuim	per 1.000 leerplichtige leerlingen	Ingrado	13,08	12	13		
6. Sociaal domein	Banen	per 1.000 inw 15-64jr	LISA	485,1	499,7	609	597,9	
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	CBS	67,7	68,5	69,5	69,6	
6. Sociaal domein	Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18jr eo	CBS	273	266	248	290,4	
6. Sociaal domein	Aantal re-integratievoorzieningen	per 1.000 inw 15-75jr	CBS	22,4	29,3			
6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw 15-64 jaar	CBS			100,3	126,8	
6. Sociaal domein	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	CBS	520	650	500	700	
6. Sociaal domein	% Kinderen in uitkeringsgezin	%	CBS		4	4		
6. Sociaal domein	% Werkloze jongeren	%	CBS		1	2		
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	11,2	11,4	11,4	11,5	
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%	CBS	0,4	nb	0,2	0,2	
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	%	CBS	0,8	0,7	0,8	0,9	
7. Volksgezondheid en milieu	Huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS	111				
7. Volksgezondheid en milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	3,4	5,1	8,9		
8. Vhrosv	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	COELO	696	709	731	771	806
8. Vhrosv	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	COELO	809	781	811	825	881
8. Vhrosv	WOZ-waarde woningen	dzd euro	CBS	193	200		220	
8. Vhrosv	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	ABF	7,5	nb	9,3	7,2	
8. Vhrosv	Demografische druk	%	CBS	59,1	59,6	60,1	79,7	80,2

Investeringsoverzicht

Omschrijving Bedragen x € 1.000	Taak veld	Kostenplaats	E/M nut	Afschrijv termijn	2022 investering	2023 investering	2024 investering	2025 investering
Vervangen AS-400 mini computer Burgerzaken	0.4	Automatisering	E	5	50			
Nieuwe werkplek - devices	0.4	Automatisering	E	5	1.500			
Vervanging hardware - firewall	0.4	Automatisering	E	5	80			
Vervanging hardware - switches en storage	0.4	Automatisering	E	5			190	
Vervangingsinvestering informatieveiligheid en privacy	0.4	Kwaliteitszorg	E	5	50			
Vervangingsinvestering informatieveiligheid en privacy	0.4	Kwaliteitszorg	E	5		50		
Vervangingsinvestering informatieveiligheid en privacy	0.4	Kwaliteitszorg	E	5			50	
Vervangingsinvestering informatieveiligheid en privacy	0.4	Kwaliteitszorg	E	5				50
Tractiemiddelen 2023	0.4	Tractie	E	8		124		
Huisvesting gemeentelijk apparaat Label A	0.4	Gebouwen	E	10			1.543	
Onderhoud eigen huisvesting	0.4	Gebouwen	E	20	2.800			
Onderhoud eigen huisvesting	0.4	Gebouwen	E	25			2.500	
Onderhoud eigen huisvesting	0.4	Gebouwen	E	15			3.400	
OV 2022	2.1	Openbare verlichting	M	25	450			
OV 2023	2.1	Openbare verlichting	M	25		450		
Aanpassing toegangspad (IKC Marum)	2.1	Wegen	M	15	50			
Verkeersmaatregelen voor IKC Marum	2.1	Wegen	M	20	200			
Infrastructuur campus Waezenburglaan herinrichten	2.1	Wegen	M	20	40			
Infrastructuur campus Waezenburglaan herinrichten	2.1	Wegen	M	20		600		
Fietsoversteek Oldebertweg Tolbert	2.1	Wegen	M	20		188		
Verbeteren netwerk wandel- en fietspaden	2.1	Wegen	M	20	300			
Herinrichten plein bibliotheek Grijskerk	2.1	Wegen	M	20	125			
Wegen (scenario 3 kwaliteitsvisie openbare ruimte)	2.1	Wegen	M	20	2.123			
Wegen (scenario 3 kwaliteitsvisie openbare ruimte)	2.1	Wegen	M	20		2.123		
Wegen (scenario 3 kwaliteitsvisie openbare ruimte)	2.1	Wegen	M	20			2.123	
Wegen (scenario 3 kwaliteitsvisie openbare ruimte)	2.1	Wegen	M	20				2.123
Bruggen (kwaliteitsvisie openbare ruimte)	2.1	Bruggen	M	40	370			
Bruggen (kwaliteitsvisie openbare ruimte)	2.1	Bruggen	M	40		370		
Bruggen (kwaliteitsvisie openbare ruimte)	2.1	Bruggen	M	40			370	
Bruggen (kwaliteitsvisie openbare ruimte)	2.1	Bruggen	M	40				370
Huisvesting RSG De Borgen (Oldeborg)	4.2	Onderwijshuisvesting	E	40	5.000			
Huisvesting RSG De Borgen (Oldeborg)	4.2	Onderwijshuisvesting	E	40		10.000		
Nieuwbouw Lauwerscollege Grijskerk (voorbereidingskrediet)	4.2	Onderwijshuisvesting	E	40	200			
Verplaatsen sportvelden en volkstuinten (IKC Marum)	5.2	Sport	E	25	200			
T.C. Oldehove Wengeweer toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15		54		
VV Peilkaan S Oostwold toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15	290			
VV Westerkwartier De Olde ee toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15		42		
SV Marum De Holten verplaatsing	5.2	Sport	E	15	242			
VV Zevenhuizen Veld 1 toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15		41		
VV Ezing Feerwerd Veld 1 toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15		40		
Sportpark Starckenborghkanaal Zunobri veld 1 topl ren	5.2	Sport	E	15			77	
OWK Oostwold toplaag renovatie	5.2	Sport	E	15			63	
Zwembad de Wotterwille - coating en renovatie bassins	5.2	Sport	E	25	200			
Zwembad de Wotterwille - chlooropslag en verwerking	5.2	Sport	E	10		65		
Zwembad de Wotterwille - waterglijbaan	5.2	Sport	E	25			78	
Deelname Biblionet in campus Waezenburglaan	5.3	Cultuurpresentaties	E	40	1.000			
Deelname Biblionet in campus Waezenburglaan	5.3	Cultuurpresentaties	E	40		1.500		
Deelname Kunstkwartier in campus RSG de Borgen	5.3	Cultuurpresentaties	E	40	100			
Deelname Kunstkwartier in campus RSG de Borgen	5.3	Cultuurpresentaties	E	40		120		
Elektrokar	5.7	Recreatie	E	5	30			
Watertakenplan 2022	7.2	Watertakenplan (vGRP)	E	50	3.595			
Watertakenplan 2023	7.2	Watertakenplan (vGRP)	E	50		3.492		
Watertakenplan 2024	7.2	Watertakenplan (vGRP)	E	50			3.655	
Herstructurering en uitbreiding woonwagencentrum Opende	8.3	Woonwagencentrum	E	40	1.326			
Totaal Westerkwartier					20.322	19.259	14.049	2.543
Investerings met een economisch nut			E		16.664	15.528	11.556	50
investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut			M		3.658	3.731	2.493	2.493
Totaal investeringen					20.322	19.259	14.049	2.543

Algemene uitkering meerjarig

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	2022	2023	2024	2025
1c Waarde niet-woningen eigenaren	-1.462	-1.481	-1.500	-1.519
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	-1.053	-1.067	-1.080	-1.094
1a Waarde woningen eigenaren	-4.262	-4.308	-4.353	-4.400
Subtotaal	-6.778	-6.855	-6.934	-7.013

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	2022	2023	2024	2025
1e OZB waarde niet-woningen	341	345	349	354
8a Bijstandsontvangers (vanaf UJR 2016)	2.027	2.091	2.123	2.130
3a Eén-ouder-huishoudens	1.377	1.304	1.310	1.315
2 Inwoners	10.274	10.342	10.409	10.475
5 Inwoners: ouderen boven 64 jaar	1.346	1.377	1.408	1.440
5a Inwoners: ouderen 75 t/m 84 jaar	119	126	132	137
7 Lage inkomens	242	244	245	247
7c-2 Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	3.528	3.546	3.563	3.578
12 Minderheden	296	300	304	308
11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	351	356	358	358
3b Huishoudens	2.498	2.514	2.530	2.545
3c Eenpersoonshuishoudens	399	404	407	411
8b Loonkostensubsidie	150	175	200	226
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	9.539	9.034	9.020	9.027
7g-2 Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	268	246	246	246
7h-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens	-1.996	-1.850	-1.862	-1.873
7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens met kinderen	-2.032	-1.874	-1.877	-1.878
3h Ouders met (langdurig) psychisch medicijngebruik	2.010	1.842	1.839	1.841
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	790	730	732	734
8c-2 Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	167	159	161	162
8d Bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	356	340	347	349
11b-2 Uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	3.292	3.104	3.116	3.106
11c-2 Wajong (wajongeren)	930	930	929	928
3i-2 Medicijngebruik met drempel	3.930	3.946	3.962	3.978
8e Re-integratie klassiek	756	756	755	755
4b Inwoners jonger dan 65 jaar	212	212	212	213
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	1	1	1	1
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder				
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	24	24	25	25
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	91	96	101	104
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	77	79	81	84
7d-2 Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	108	108	108	110
7e-2 Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	278	295	309	320
7f-2 Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	149	153	158	164
7j-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	269	268	270	273
7k-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	694	737	770	798
7l-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	372	381	395	409
3j Bedden	120	120	120	120
13 Klantenpotentieel lokaal	2.574	2.589	2.604	2.618
14 Klantenpotentieel regionaal	475	478	480	483
15e Leerlingen VO	612	600	587	575
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	-196	-181	-181	-181
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	-243	-224	-224	-224
38 Bedrijfsvestigingen	542	568	595	623
31a ISV (a) stadsvernieuwing	13	13	13	13
31b ISV (b) herstructurering	2	2	2	2
36 Kernen	354	354	354	354
37 Kernen * bodemfactor buitengebied	627	627	627	627
36a Kernen met 500 of meer adressen	663	663	663	663
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	96	96	96	96
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	83	83	83	83
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	772	774	774	774
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	450	452	455	457
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	1.240	1.250	1.261	1.270
21 Oppervlakte bebouwing	388	391	394	397
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	525	528	531	533
22a Oppervlakte bebouwing woonkernen	882	889	896	903
19 Oppervlakte binnenwater	24	24	24	24
16 Oppervlakte land	1.489	1.489	1.489	1.489
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	1.043	1.043	1.043	1.043
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.595	1.607	1.618	1.629
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	1.473	1.483	1.494	1.504
39 Vast bedrag	297	302	307	312
Subtotaal	59.133	58.857	59.241	59.586

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	2022	2023	2024	2025
Uitkeringsfactor				
Subtotaal (B x C (=uf))	100.763	99.587	99.881	100.939
Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2022	2023	2024	2025
45 Herindeling	2.789			
56d Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	-48	-48	-48	-48
Subtotaal	2.741	-48	-48	-48
Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2022	2023	2024	2025
71 Brede impuls combinatiefuncties/buurtspportcoaches (DU)	275	275	275	275
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	290	290	290	290
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	129	129	129	129
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	201	201	201	201
383 Inburgering (IU)	216	216	209	200
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	16	16	16	n.v.t.
Subtotaal	1.127	1.127	1.119	1.095
Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein				
Maatstaf	2022	2023	2024	2025
260 Participatie (IU)	8.181	7.890	7.632	7.438
261 Voogdij/18+ (IU)	2.821	2.821	2.821	2.821
Subtotaal	11.002	10.711	10.452	10.259
Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker	2022	2023	2024	2025
Gemeenteposten:				
Middelen Jeugd doortrekken		1.162	1.162	1.162
Compensatie Jeugdzorg 2022-2026	5.013	3.030	2.772	2.464
Subtotaal	5.013	4.192	3.934	3.626
Totaal	113.867	108.712	108.404	108.857

Kerngegevens

Kerngegevens Westerkwartier	2020	2021
Inwoners	63.329	63.678
Inwoners < 18 jaar	13.395	13.326
Inwoners > 65 jaar	13.061	13.403
Oppervlakte (land en water)	36.887	36.887
Aantal woningen	27.309	27.798